

vergadering **30**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 5 mei 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	5
TOESPRAAK van mevrouw Dubravka Šuica, vicevoorzitter van de Europese Commissie en Europees commissaris voor Democratie en Demografie, over de Conferentie over de toekomst van Europa	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	25
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	25
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	25
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de onvrede betreffende de invoering van de basisbereikbaarheid	26
ACTUELE VRAAG van Kris Van Dijck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van sportwedstrijden in het kader van de versoepelingen van de coronamaatregelen	32
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de lerarenplatforms in het basisonderwijs	35
ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een incident op de VUB in verband met de al meer dan twee maanden op de campus actievoerende illegalen	39
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over racisme in het voetbal	
ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Canvasdocumentaire FC United en racisme in het voetbal	42
ACTUELE VRAAG van Celia Groothedde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over openstaande vacatures in de kinderopvang	48
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het concreet uitwerken van de coronapas	
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het coronapaspoort	53
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten	
– 716 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	61

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.22/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009	
– 655 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	70
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten	
– 716 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	70
Hoofdelijke stemming	71
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.22/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009	
– 655 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5	
Artikelsgewijze stemmingsen	71
Hoofdelijke stemming	72
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	73
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	76
Individuele stemmingsen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	76

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 5 februari 2021 heeft de heer Gustaaf Pelckmans met ingang van 1 mei 2021 ontslag genomen als Vlaams volksvertegenwoordiger.

De opvolger die in aanmerking komt om de heer Gustaaf Pelckmans te vervangen, is de heer Staf Aerts.

De geloofsbrieven van de heer Staf Aerts werden reeds goedgekeurd in de plenaire vergadering van 18 juni 2019. Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat sindsdien geen wijziging is opgetreden in de vervulling van de kiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Nee)*

Ik roep de heer Staf Aerts uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig hem uit de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven."

– *Staf Aerts legt de eed af.*

Mijnheer Aerts, ik geef u akte van uw eedaflegging. *(Applaus)*

Ik denk dat ik ook in naam van de aanwezige collega's u van harte kan verwelkomen in dit warme Vlaams Parlement.

TOESPRAAK van mevrouw Dubravka Šuica, vicevoorzitter van de Europese Commissie en Europees commissaris voor Democratie en Demografie, over de Conferentie over de toekomst van Europa

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de toespraak van mevrouw Dubravka Šuica, vicevoorzitter van de Europese Commissie en Europees commissaris voor Democratie en Demografie, over de Conferentie over de toekomst van Europa.

Geachte mevrouw de vicevoorzitter van de Europese Commissie, geachte heer minister-president, geachte viceminister-presidenten, geachte collega's, mevrouw Šuica, dobrodošli u naš flamanski parlament, welkom in het Vlaams Parlement.

We zijn zeer vereerd dat u ons zo meteen wilt toespreken. Ik had u uiteraard graag in andere omstandigheden ontvangen, maar daar heeft de COVID-19-pandemie helaas anders over beslist. Wegens de coronabeperkingen zijn we hier ook slechts met 39 van de 124 volksvertegenwoordigers aanwezig, en ook vanuit de Vlaamse Regering kan slechts een beperkte delegatie deze vergadering bijwonen. Maar ik ben er zeker van dat de anderen uw toespraak met heel veel belangstelling vanop afstand online zullen volgen.

Geachte collega's, ik wil mevrouw Šuica graag kort aan u voorstellen. Mevrouw Šuica was acht jaar lang burgemeester van een van de prachtige steden van Europa, namelijk Dubrovnik. Ze zat elf jaar lang in het Kroatische parlement en sinds de toetreding van Kroatië tot de Europese Unie in 2013 was ze Europees

Parlementslid. In de huidige Europese Commissie is ze vicevoorzitter en tegelijkertijd commissaris voor Democratie en Demografie.

Mevrouw Šuica, dat u vandaag in het Vlaams Parlement bent, is voor ons erg belangrijk. De deelstaten en hun parlementen hebben in België immers een zeer verregaande autonomie, een autonomie die ook wordt doorgetrokken op internationaal en Europees niveau. Zoals u weet, bepaalt artikel 4, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie dat de Europese Unie de nationale identiteit van de lidstaten moet eerbiedigen en ook moet respecteren. Die nationale identiteit ligt besloten in de politieke en grondwettelijke basisstructuren van de lidstaten, waaronder die voor regionaal en lokaal zelfbestuur.

België legde bij de ondertekening van het Verdrag van Lissabon een belangrijke verklaring af, verklaring 51 voor de kenners. Verklaring 51, die ons nauw aan het hart ligt, verduidelijkt dat overeenkomstig het Belgisch grondwettelijk recht zowel de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat als de parlementen van de gemeenschappen, maar ook van de gewesten in functie van de bevoegdheden die de Europese Unie uitoefent, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal parlement. In mensentaal, collega's, wil dit zeggen dat het Vlaams Parlement voor wat zijn bevoegdheden betreft, evenwaardig is aan een nationaal parlement en op geen enkele manier ondergeschikt is aan het Belgische niveau.

Wanneer Europese handelsverdragen of nieuwe Europese verdragen door de nationale parlementen van de Europese lidstaten moeten worden goedgekeurd, betekent dit dan ook dat de parlementen van de deelstaten deze verdragen moeten goedkeuren. Ook over de toetreding van nieuwe lidstaten tot de Europese Unie moeten de deelstaten hun zegen geven. Zo keurde dit Vlaams Parlement op 27 februari 2013 de toetreding van Kroatië tot de Europese Unie goed.

Dit unieke systeem geeft ons een aanzienlijke macht in de Europese besluitvorming. Maar met macht komt uiteraard ook verantwoordelijkheid. Net daarom trachten we in de werking van ons parlement heel veel aandacht te besteden aan de Europese Unie en aan de Europese besluitvorming.

Uw aanwezigheid vandaag, op 5 mei, is uiteraard niet toevallig. Zondag 9 mei is het namelijk Dag van Europa, het jaarlijkse feest van vrede en eenheid in Europa.

Mevrouw Šuica, vorig jaar hadden we u reeds uitgenodigd naar aanleiding van het jubileum rond 25 jaar Vlaams Parlement. In 1995 konden de Vlamingen immers voor de eerste keer rechtstreeks hun eigen parlement kiezen. De jubileum-activiteiten moesten toen vanwege corona uitgesteld worden. Hopelijk kunnen we dat jubileum in het najaar toch nog de gepaste aandacht geven.

Dat zou ook samenvallen met een andere belangrijke datum voor dit Vlaams Parlement en voor Vlaanderen in het algemeen, want op 7 december 1971 – vijftig jaar geleden dus – werd de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap geïnstalleerd. De Cultuurraad mag eigenlijk gezien worden als de voorloper van dit Vlaams Parlement.

Het Vlaams Parlement en het Europees Parlement zijn relatief jonge parlementen en hebben in de loop der jaren ingrijpende veranderingen ondergaan, zowel qua samenstelling als qua bevoegdheden. Net als het Vlaams Parlement evolueerde het Europees Parlement van een benoemde vergadering naar een rechtstreeks verkozen parlement. Beide parlementen kregen ook geleidelijk aan meer en verregaande bevoegdheden. De verdragen van onder andere Maastricht, Amsterdam en Lissabon kenden meer bevoegdheden toe aan het Europees Parlement.

Hier is het politieke gewicht van het Vlaams Parlement stap voor stap toegenomen door de verschillende staatshervormingen. Ook de begroting van Europa en die van Vlaanderen groeiden uiteraard stelselmatig mee. Beide parlementen blijven voortdurend verder evolueren.

In dat licht past ook het thema van uw toespraak vandaag. U gaat het onder meer hebben over de Conferentie over de toekomst van Europa, die officieel van start gaat op zondag 9 mei. Mevrouw Šuica, u zit namens de Europese Commissie in het uitvoerend bestuur van deze conferentie en bent er ondervoorzitter van. U bent dus uitstekend geplaatst om ons uw visie te geven over de totstandkoming en het doel van de conferentie.

Europa bevond zich de laatste jaren in woelig vaarwater. In de aanpak van een aantal crisissen heeft de Europese Unie zich in de ogen van veel burgers niet altijd even krachtdadig getoond. Met dit initiatief wil Europa zich nu heruitvinden in een wereld die steeds verandert. Daarbij wil Europa de mensen zelf aan het woord laten. Want centraal in de conferentie staat het nieuwe digitale burgerplatform dat de Europese Unie onlangs lanceerde onder de slogan 'De toekomst ligt in uw handen'. Het is een oproep aan elke Europese burger om mee te bouwen aan de toekomst van Europa.

Het Vlaams Parlement is ontzettend benieuwd om van u te vernemen welke rol wij als parlement in deze conferentie kunnen spelen om de toekomst van Europa mee gestalte te kunnen geven. Ik nodig u dan ook graag uit om aan het spreekgestoelte deze plenaire vergadering toe te spreken. Hvala. Dank u wel. *(Applaus)*

Dubravka Šuica, vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor Democratie en Demografie: Hartelijk dank, voorzitter Homans.

Geachte parlementsleden, dames en heren, het is voor mij een genoegen om hier vandaag te zijn. Er valt dit jaar veel te vieren voor het Vlaams Parlement, gelet op de vijftigste verjaardag. Het is dan ook een goed moment om u te ontmoeten, nu we ook zo dicht zijn bij de viering van de Dag van Europa, zoals u al gezegd hebt, voorzitter.

De banden tussen de Europese Unie en het Vlaams Parlement zijn zeer sterk. En we staan klaar om die banden nog te versterken. België is voor mij al enkele jaren een tweede thuis. Ik heb zeven jaar in het Europees Parlement gezeteld en ben daarna overgestapt naar de Europese Commissie. Ik heb geregeld gereisd om andere regio's en gebieden in Vlaanderen te bezoeken, voor de pandemie.

In de context van de pandemie is de eerste kwestie die ik vandaag zal behandelen, de Europese financiering en steun voor België en Vlaanderen. De economie is zwaar getroffen door de uitbraak van COVID-19. Ik weet dat alle autoriteiten in dit land samen hard hebben gewerkt aan het plan voor herstel en veerkracht, dat is ingediend bij de diensten van de Commissie. Zoals u weet, worden in dat plan de hervormingen en publieke investeringsprojecten uiteengezet die u van plan bent uit te voeren met de steun van de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht. Ik kom daar nog op terug.

Geachte leden, de covidpandemie heeft ons leven op vele manieren beïnvloed. De gezondheid en veiligheid van onze burgers is onze eerste prioriteit. De Europese Commissie gebruikt alle instrumenten die beschikbaar zijn binnen het mandaat van de Commissie om drie belangrijke acties uit te voeren: de verspreiding van de pandemie stoppen, de druk op de gezondheidssystemen verlichten en zo efficiënt mogelijk vaccineren. We bevinden ons op een kritiek moment in onze gemeenschappelijke inspanningen. We moeten de pandemie aanpakken en tegelijk oog blijven hebben voor het draagvlak bij de burgers voor

de preventieve maatregelen. Dat is geen gemakkelijke taak. Om volledig te herstellen, hebben we een gezonde en veilige beroepsbevolking nodig. We mogen onze waakzaamheid niet laten verslappen, zeker nu niet.

De reactie van de Commissie op de pandemie is vanuit verschillende invalshoeken bekeken. De Europese Commissie heeft afgelopen november een pakket maatregelen aangenomen voor een sterker en vollediger EU-kader. Er zijn maatregelen goedgekeurd inzake paraatheid, opvolging, risicobeoordeling en vroegtijdige waarschuwing en reactie. Samen met het Italiaanse voorzitterschap van de G20 zal de Commissie later dit jaar in Italië een wereldgezondheidstop organiseren. We moeten doen wat we kunnen, want als één stad, regio of land door dit virus wordt getroffen, worden we allemaal getroffen.

Vaccinatie is de sleutel tot onze plannen om dit virus te verslaan. Samen met de lidstaten werken we samen met de vaccinfabrikanten om een voorspelbaar en transparant leveringsschema te verkrijgen.

Tot dusver hebben we toegang tot bijna 2,6 miljard dosissen covidvaccin, van zes vaccinfabrikanten: eerst BioNTech-Pfizer, dan Moderna en sinds januari hebben we ook de toelating voor het AstraZenecavaccin en het vaccin van Johnson & Johnson. Er kan geen twijfel over bestaan dat de aanpak van de Commissie gericht was op het veiligstellen van de toegang tot de vaccins en de daaropvolgende uitrol. De gezondheid van onze burgers blijft de eerste prioriteit. Denk maar aan de varianten van het virus waar we nu al mee te maken hebben. De nieuwe varianten moeten we vroeg ontdekken in de hele keten. Dit houdt in dat we ook werk maken van snelle massaproductie van vaccins die nodig zijn voor vaccinaties van het tweede niveau of de tweede generatie.

Het klopt dat we in het begin moeilijkheden hebben gehad, namelijk vertragingen en knelpunten bij de productie. Die hebben we weten op te vangen dankzij onze brede vaccinportefeuille en dankzij betrouwbare leveranciers zoals BioNTech-Pfizer, gelegen in Puurs. Commissievoorzitter von der Leyen heeft dit bedrijf recent bezocht. Het belangrijkste vaccin dat tot nu toe in de Europese Unie gebruikt werd, is dus dat van Puurs, waardoor Puurs echt wel het centrum van de vaccinproductie is geworden. Vlaanderen mag daar heel erg trots op zijn. Gezien de enorme inspanningen van BioNTech-Pfizer hebben we er alle vertrouwen in dat we voldoende dosissen zullen hebben om 70 percent van de bevolking te kunnen vaccineren tegen juli.

Vaccinaties zijn slechts een deel van onze reactie. Er is ook de faciliteit voor herstel en veerkracht, het antwoord van de Europese Unie op de sociaal-economische uitdagingen van COVID-19. Ons doel is de sociale en economische veerkracht van de lidstaten te versterken. Ik dank België hartelijk voor het goedkeuren van het besluit omtrent eigen middelen. De uitgaven in het kader van de faciliteit kunnen pas beginnen als de laatste lidstaat dit besluit heeft goedgekeurd. Elke lidstaat heeft een sleutelrol bij het creëren van de omstandigheden waarin de Commissie de nodige middelen op de financiële markt kan lenen.

De lidstaten zijn druk bezig geweest met het opstellen van hun plannen voor herstel en veerkracht. Dat moet bestaan uit een pakket hervormingen, in lijn met de voorstellen van de Commissie, en het plan voor herstel en veerkracht moet ingaan op de landenspecifieke aanbevelingen die via het Europees semester zijn gedaan.

België heeft een eigen plan voor herstel en veerkracht overgemaakt aan de Commissie. Dat was vorige week vrijdag, precies op tijd om gebruik te kunnen maken van de fondsen van de faciliteit.

Wij danken de federale en regionale autoriteiten voor de constructieve samenwerking. De diensten van de Commissie zijn dit plan aan het evalueren. Ik kan natuurlijk nog geen details geven over de individuele plannen, maar wat ik al kan zeggen over alle plannen is dat er nog heel wat werk moet gebeuren om ervoor te zorgen dat de plannen volledig in lijn zijn met de vereisten van de faciliteit voor herstel en veerkracht. Het is belangrijk dat het gaat over een alomvattende, gepaste reactie op de algemene economische en sociale situatie. Want dat is wat burgers nodig hebben.

Ik ben ervan overtuigd dat we nog veel meer zullen horen over deze onderwerpen tijdens de conferentie over de toekomst van Europa. Ik wil graag een update geven over dit nooit eerder geziene proces. Dat is de belangrijkste reden waarom ik hier vandaag ben.

Waarom houden wij deze Conferentie over de toekomst van Europa? Ik zou zeggen dat dit noodzakelijk is, niet het minst omdat onze democratie met enorme uitdagingen wordt geconfronteerd, in verschillende regio's maar ook op nationaal en Europees niveau.

De technologie heeft de manier waarop wij leven, werken, communiceren en met elkaar verbinding leggen veranderd. Politici en besluitvormers moeten mee evolueren. Het is duidelijk dat politiek niet langer 'business as usual' is. Ik zeg niet dat deze conferentie een oplossing is voor alle kwalen, maar meer betrokkenheid tonen met de burgers, op gelijke voet, is zeker een goede plek om te starten. Burgers willen absoluut zelf ook hun zeg kunnen doen in de democratie en dat ook buiten momenten van verkiezingen.

De Conferentie over de toekomst van Europa is ons antwoord op die behoefte, en het is onze ambitie om ervoor te zorgen dat de Europese democratie veel krachtiger en meer responsief wordt om de Europese democratie klaar te maken voor de toekomst. Wij willen daarbij de burgers centraal plaatsen in de beleidsvoering van de Europese Unie.

Na de ondertekening door de drie voorzitters van de gezamenlijke verklaring op 10 maart blijven we ons werk versnellen. We moeten de burgers stevig in het centrum van onze beraadslagingen plaatsen. Wij doen dit voor hen. De conferentie is een oefening van de basis, bottom-up. Dat is mijn eerste punt.

Ten tweede zitten wij in een nieuwe fase wat de politiek op Europees niveau betreft. Dankzij de conferentie willen de drie instellingen, het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie, met één stem spreken.

Ten derde hebben wij ook de nationale, regionale en lokale autoriteiten hierbij betrokken, net als het middenveld en de sociale partners. Dat is ook de reden waarom het voor mij zo belangrijk is om hier vandaag aanwezig te zijn. Ik wil duidelijk zijn: de conferentie zal de representatieve democratie niet vervangen. De conferentie kan de representatieve democratie echter wel versterken door burgers centraal te plaatsen bij de besluitvorming van de Europese Unie. Burgers kunnen betrokken worden via wat wij de drie p's noemen: het meertalige digitale platform, de burgerpanels en de plenaire vergaderingen van de conferentie.

Het meertalige digitale platform is een van de mogelijkheden voor burgers om samen met organisaties en autoriteiten bepaalde events te organiseren en bij te dragen tot de conferentie. Het platform is gelanceerd op 19 april. Op die manier is er een nieuwe innovatieve ruimte voor burgers uit alle hoeken van Europa waar ze kunnen praten over de uitdagingen waar de EU voor staat en de onderwerpen die zij belangrijk achten. Het platform heeft zijn potentieel al bewezen. Gedurende de eerste twee dagen waren er 90.000 bezoeken, met een totaal van 350.000 bezochte pagina's.

Bewustwording is een volgende belangrijke stap. Onze doelstelling hier is om daar zoveel mogelijk en zo divers mogelijke groepen burgers bij te betrekken. Daarvoor reken ik op de leden van dit parlement. Ik wil u dan ook uitnodigen om het platform te promoten via de verschillende netwerken en sociale media die u hebt, want als rechtstreekse vertegenwoordigers van de burgers van Vlaanderen hebt u een sleutelrol te spelen om ervoor te zorgen dat burgers kunnen deelnemen aan dit proces. Ik ben erg geïnteresseerd om de hoop, de dromen en de ideeën van de Vlaamse burgers inzake de Europese Unie te leren kennen.

Het platform is de centrale spil van de conferentie, een plek waar alle bijdragen op een transparante manier worden samengebracht. Dit maakt deel uit van het feedbackmechanisme. Wanneer bijvoorbeeld evenementen worden opgezet door burgers of door regionale of nationale autoriteiten, dan kunnen die hier teruggevonden worden. Dankzij het platform zullen burgers ook kunnen bijdragen en hun ideeën kunnen uiten. Alle activiteiten zullen regelmatig worden geanalyseerd en er zullen ook rapporten worden voorbereid die via de verschillende panels en plenaire vergaderingen zullen worden uitgediept.

Persoonlijk ben ik heel benieuwd om te vernemen hoe burgers ons kunnen inspireren in ons werk. Ik wil heel duidelijk zijn over dit punt. Wanneer de conferentie in het voorjaar van 2022 tot conclusies zal komen, stopt het werk niet, of toch niet voor ons. Want op dat moment zullen wij nadenken over wat de burgers hebben besproken en zullen we ook beslissen op welke manier we daar het best verder mee aan de slag kunnen. President von der Leyen heeft zich hiertoe verbonden en ik wil daar zeker ook toe bijdragen met de steun van de nationale en regionale parlementen.

De conferentie zorgt voor een openbare ruimte voor alle burgers zodat zij zich kunnen verbinden tot onze gemeenschappelijke toekomst. Het digitale platform telt negen onderwerpen om de gesprekken op te starten maar die lijst is niet exhaustief. Er is ook nog een tiende onderwerp, namelijk andere ideeën. De burgers kunnen met andere woorden echt over alle mogelijke onderwerpen praten.

Het is ook belangrijk dat we mensen betrekken die we normaal minder gemakkelijk bereiken, bijvoorbeeld mensen die kritisch staan tegenover de Europese Unie. Ook hun stem moet gehoord worden. Zoals de voorzitter al zei, is de slogan van de conferentie: 'De toekomst ligt in uw handen. Zorg ervoor dat uw stem wordt gehoord.' Op deze manier spreken we burgers rechtstreeks aan om zich in te zetten.

Het handvest van deze conferentie moet de weg vrijmaken voor meer burgerparticipatie. Het handvest weerspiegelt onze Europese waarden en fundamentele rechten, zoals onder meer menswaardigheid, gerechtigheid en respect voor mensenrechten. Iedereen die erop intekent, verbindt zich ertoe een constructieve bijdrage te leveren aan de conferentie, met respect voor elkaars mening. We kennen jammer genoeg maar al te goed fenomenen als hate speech en valse of misleidende informatie. Dat wordt op dit platform niet getolereerd.

Er is een team van moderatoren aangesteld, niet om de input te censureren maar wel om erover te waken dat de waardigheid van elke deelnemer ten volle wordt gerespecteerd. Tolerantie en gelijkheid moeten zegeviereren. Input die niet in overeenstemming zou zijn met de principes van dit handvest, wordt van het platform verwijderd. Burgers dragen hieraan bij door ongepaste inhoud te signaleren.

Ik wil benadrukken dat iedereen waar dan ook een burgerpanel of een ander initiatief kan lanceren onder de paraplu van de conferentie, zolang men daarbij de principes van het handvest respecteert.

Er komen vier Europese burgerpanels, als onderdeel van de centrale structuur. Elk panel zal uit tweehonderd burgers bestaan, en garandeert dat er voor elke lidstaat een vrouwelijke en mannelijke vertegenwoordiger aanwezig is. Gendergelijkheid is voor ons dan ook zeer belangrijk. De burgers worden willekeurig geselecteerd voor elk panel. Zij vertegenwoordigen de diversiteit binnen Europa, op het vlak van oorsprong, geslacht, leeftijd, socio-economische achtergrond en opleidingsniveau. Een derde van elk panel zal uit jongeren bestaan – 16 tot 25 jaar oud –, en we zorgen ervoor dat er zowel burgers van stedelijke als landelijke gebieden vertegenwoordigd zijn. Aangezien we ons voorbereiden op de toekomst van de komende generaties, willen we de jongeren hier grondig bij betrekken.

Ik vermoed dat iedereen in dit parlement benieuwd is naar de precieze werking van de raad van bestuur van de conferentie, waarvan ik de eer heb om mede-voorzitter te zijn.

De raad is verantwoordelijk voor het nemen van gezamenlijke beslissingen rond de werking van de conferentie, haar processen en evenementen. De raad waakt ook over de verdere ontwikkeling van de conferentie, en hij rapporteert regelmatig aan het gezamenlijke voorzitterschap, dat bestaat uit de voorzitters van de drie instellingen.

De raad bestaat uit drie vertegenwoordigers en maximaal vier waarnemers voor elk van de drie instellingen. De vertegenwoordigers van de Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs of Parliaments of the European Union (COSAC), die de parlementaire commissies voor Europese Zaken verenigen, treden op als permanente waarnemers. Ook het Europees Comité van de Regio's, het Europees Economisch en Sociaal Comité en de sociale partners zullen we blijven uitnodigen op onze bijeenkomsten, zoals dat ook in het verleden al is gebeurd.

De leden van dit huis kunnen rechtstreeks een bijdrage leveren via het Europees Comité van de Regio's, dit naast de bijdragen die jullie wensen te leveren op het digitale platform. Dit is een nieuwe vorm van beleidsvorming. Laten we de positieve impact hiervan op onze burgers niet onderschatten. Openheid en samenwerking zijn vandaag onze drijvende kracht.

Ik zei het al: communicatie en bereikbaarheid zijn van cruciaal belang, omdat het succes van deze conferentie afhangt van de mate waarin we burgers bij onze debatten kunnen betrekken, en hen kunnen stimuleren om zich te engageren.

We doen grote investeringen om tegemoet te komen aan de vraag van burgers naar een grotere betrokkenheid bij de Europese beleidsvoering. Dit moet gepaard gaan met een robuuste communicatiestrategie. Hiervoor werken we nauw samen met verschillende partners. We doen een beroep op al onze netwerken, waaronder de Europese vertegenwoordiging, de informatiecentra en de bureaus van het Europees Parlement in de verschillende lidstaten. Dit is de verantwoordelijkheid van ieder van ons, en ik ben ervan overtuigd dat de eerbare leden die hier vandaag aanwezig zijn het verschil kunnen maken, en ervoor kunnen zorgen dat Vlaanderen en haar burgers sterk vertegenwoordigd zijn in deze conferentie.

Beste leden van dit huis, het doel van deze conferentie is om burgers te versterken, en om ze tot de kern van de beleidsvoering van de EU te laten behoren.

Dit innovatieve proces werd voor hen gecreëerd, en het rekent ook op hen. Verkozen vertegenwoordigers kunnen in hun instellingen over de toekomst van Europa beslissen, en ministers hebben hun ministerraad. Ik zetel zelf in de Europese Commissie. Wel, de burgers kunnen nu op hun beurt terecht in deze conferentie, een platform waar ze met elkaar en met hun verkozen vertegenwoordigers in debat kunnen gaan, op gelijke voet.

Vanaf mijn eerste dag als vicepresident van de Europese Commissie, bevoegd voor Democratie en Demografie, en eigenlijk al sinds mijn ambtstermijn als burgemeester van Dubrovnik, ging al mijn energie naar het versterken en engageren van burgers, omdat we zo kunnen bijdragen tot de legitimiteit van onze instellingen.

Ik heb begrepen dat het versterken van de burger belangrijk is in dit parlement. De burger moet ook centraal staan in ons pad naar herstel. We moeten op zoek gaan naar innovatieve oplossingen, zodat niemand achterblijft. Geen enkele instelling of persoon kan dit alleen doen. Het spreekt voor zich dat we heel wat werk voor de boeg hebben. Samen, en alleen samen komen we erbovenop en bouwen we aan onze weerbaarheid, maar creëren we ook een gunstige toekomst voor alle generaties. Dit kan mooi aansluiten bij de vieringen van de vijftigste verjaardag van dit huis en van de Dag van Europa.

Ik wil u alvast bedanken. Ik luister graag naar uw vragen, en ik zal ze ook proberen te beantwoorden. *(Algemeen applaus)*

De voorzitter: Elke fractie heeft vier minuten en wordt verondersteld in het Nederlands te spreken.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Mevrouw de commissaris, collega's, ook namens de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA)-fractie heet ik u van harte welkom in dit Vlaams Parlement, het huis van onze Vlaamse democratie. Al in het jaar 1900 lanceerde August Vermeylen zijn bekende slagzin "We willen Vlamingen zijn om Europeeërs te worden": bewust van onze eigen Vlaamse identiteit en tegelijk oog voor het Europese project. Maar liefde moet natuurlijk altijd van twee kanten komen. De Europese Unie (EU) loopt traditioneel niet hoog op met deelstaten. Wat telt, is het lidstaatsniveau. Daarom is het een belangrijk signaal dat u als vertegenwoordiger van de Europese Commissie in het Vlaams Parlement aanwezig bent. Waar we natuurlijk vooral op hopen, is dat de openheid die u aan de dag legt, zich ook zal vertalen in de toekomstige werking van de Europese Unie.

Mevrouw de commissaris, mijn vraag is dan ook welke rol deelstaten volgens u te spelen hebben in de Europese samenwerking. Want Vlaanderen wil zijn rol opnemen. Als deelstaat hebben we exclusieve en wetgevende bevoegdheden. Er bestaat in ons federale land geen hiërarchie tussen het nationale en deelstaatsniveau. Waar Vlaanderen intern bevoegd voor is, daar dragen we ook internationale bevoegdheid: in foro interno, in foro externo. Volgens dat principe werd ook Verklaring 51 toegevoegd aan het Verdrag van Lissabon. Dat systeem is vanzelfsprekend positief voor ons omdat we, in tegenstelling tot andere deelstaten in de Europese Unie, wel mee aan de Europese tafel terechtkomen. Maar het toont helaas wel aan dat de EU nog altijd vastzit in de logica waarin alleen het lidstaatsniveau speelt, terwijl Vlaanderen voor zijn bevoegdheden de facto een volwaardige lidstaat moet zijn.

Met de Conferentie over de toekomst van Europa hebt u alleszins een instrument in handen om daarin verandering te brengen. De samenstelling van de plenaire vergadering van deze conferentie dreigt dan ook een gemiste kans te worden, want dat Europese nationale parlementen daarin vertegenwoordigd zijn, is de logica zelve. Maar dat is natuurlijk evenzeer zo voor regionale en lokale vertegenwoordigers. De burger heeft vooral vertrouwen in bestuursniveaus die dicht bij hem staan. Maak gebruik van die subsidiariteit en betrek het lokale en regionale niveau om de EU mee vorm te geven en om zo de kloof tussen burgers en de Europese politiek te dichten. Eenheid in verscheidenheid is het motto van de Europese Unie. Vlaanderen hoopt dat de toekomstconferentie dat principe voorop blijft stellen. De Europese instellingen kunnen en moeten dat beter

honoreren. Met de brexit heeft de EU een sterke lidstaat verloren. Laten we nu de focus verleggen van de externe uitbreiding naar de interne uitbreiding. Want net zoals uw land Kroatië op eigen benen kwam te staan en zo ook lid werd van de EU, zo kunnen huidige deelstaten-potentiële lidstaten, zoals Vlaanderen, Catalonië en wie weet ooit terug Schotland, de EU verfijnen en versterken.

Tot slot, mevrouw de commissaris, als de EU het morele gezag internationaal wil uitstralen, dan kan men niet langer tolereren dat er in de Europese Unie politici in de gevangenis zitten vanwege hun overtuiging.

Mevrouw de commissaris, u vindt in Vlaanderen een partner om mee te bouwen aan het Europa van de toekomst. Geef ons daartoe ook de kans. Ik dank u. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Eerst en vooral wil ik de commissaris bedanken voor haar komst naar ons parlement. Het Vlaams Parlement bekleedt trouwens een uitzonderlijke positie, zoals u weet. In verklaring 51, gehecht aan het Verdrag van Lissabon, wordt het Vlaams Parlement expliciet erkend als een volwaardig nationaal parlement. De voorzitter verwees er zonet ook naar. Het is daarom ook uiterst belangrijk dat Vlaanderen en dit parlement in rechtstreeks contact staan met het Europese niveau en dat wij als een volwassen deelstaat en bestuursniveau de Vlaamse natie kunnen vertegenwoordigen. Vlaanderen eist zijn rol als volwaardige Europese partner maar al te vaak met te veel schroom op.

We zijn ervan overtuigd dat een eigen, Vlaamse, grondige visie op de toekomst van Europa noodzakelijk is. Het is namelijk in het belang van alle Vlamingen dat zij een krachtige stem hebben op het Europese toneel en actief mee kunnen denken over de wegen die het Europese project inslaat – en liefst niet in de richting van een Europa waarin sommige landen, zoals Spanje, parlementsleden opsluiten wegens hun onafhankelijkheidsstreven. Kroatië heeft zelf hard gevochten voor zijn onafhankelijkheid. U weet dus waarover ik het heb.

‘De burger staat centraal’, klinkt het. Maar we moeten niet naïef zijn en verwachten dat alle burgers zullen deelnemen aan de Conferentie over de toekomst van Europa, of dat de resultaten van de burgerbevraging een steekproef zullen opleveren over wat de gemiddelde Europeaan denkt. Ook het Europees Comité van de Regio’s liet in een resolutie over de conferentie verstaan dat een representatieve democratie de basis vormt voor het EU-project.

Daarover heb ik twee vragen.

Op welke manier kunt u garanderen dat het Vlaams Parlement voldoende en op een volwaardige wijze betrokken zal worden bij deze conferentie?

Hoe wil de commissaris verzekeren dat de burgerinput representatief zal zijn voor de bekommernissen en ideeën van de meerderheid van de Europese burgers? Valt dit volgens u te realiseren? Op welke manier ziet u dit concreet? Want de kloof tussen Europa en de man of vrouw in de straat is groot.

U zult waarschijnlijk wel weten dat mijn partij, het Vlaams Belang, een partij is die kritisch staat ten aanzien van de Europese Unie in haar huidige vorm, en al helemaal geen fan is van supranationale niveaus. We zijn ervan overtuigd dat het project Europa een beloftevolle toekomst kan inhouden en in het voordeel van alle Europese naties kan spelen. Het is echter een ander Europa dan het huidige, dat wij voor ogen hebben. Wij passen voor een Europese Unie die steeds meer begint te lijken op een uitvergroete, disfunctionele Belgische constructie.

Tegelijkertijd hebben we ook daadwerkelijk een gemeenschappelijke visie en missie nodig om onze zelfstandigheid en eigenheid te beschermen. Meer strategische autonomie is uiterst noodzakelijk. We moeten als verzamelde Europese naties in een steeds meer multipolaire wereld in staat zijn een speler in plaats van een speelbal te zijn.

Deze uitdagingen moeten een belangrijke rol toebedeeld krijgen in de discussies tijdens de conferentie. Het is net daarom dat wij, vanuit onze partij, vanuit Vlaanderen en vanuit dit parlement, actief in dialoog willen gaan over de toekomst van ons continent en het Europese project.

Ten slotte wil ik u daarom een derde vraag stellen. Er is heel wat te doen geweest over wie de conferentie zal mogen voorzitten, welke partijen er vertegenwoordigd worden en op welke manier dit zal gebeuren. Europarlementslid Guy Verhofstadt sprak zelfs, en ik citeer, over “een bureaucratisch circus”. Wat is uw mening over deze uitspraak?

Vreest u niet dat de vertegenwoordiging van enkel de drie grootste fracties in het Europees Parlement zal leiden tot een verschraling van het debat? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Mevrouw de commissaris, we hebben eigenlijk het geluk dat we het vandaag mogen hebben over hoe de toekomst van Europa er zal uitzien. Want de afgelopen jaren was de vraag toch eerder of Europa een toekomst had. We gingen van de ene crisis naar de andere: de Eurocrisis, daarna de migratiecrisis, gevolgd door terreur en de pandemie. De EU is erin geslaagd om er elke keer versterkt uit te komen, maar we moeten ook toegeven dat het vinden van oplossingen elke keer moeizamer verlopen is. De laatste Europese top over het herstelfonds heeft maar liefst vier dagen en vier nachten geduurd, de langste top ooit. De Europese Unie was gered, maar we moeten zeggen dat het de komende jaren de uitdaging zal zijn om te voorkomen dat we de Europeanen zelf verliezen. Het is die bijna permanente sfeer van crisis die het geloof van de bevolking in de Europese Unie absoluut geen goed gedaan heeft.

We moeten dus de besluitvorming van bovenaf, met Europese toppen en regeringsleiders, aanvullen met een laag die van onderuit komt.

En daarom is het kloppende hart van de conferentie de burgerbevraging. Voor ons – dat zal u niet verbazen – is het belangrijk dat die gecombineerd wordt met nauwe betrokkenheid van de politieke instellingen die het dichtst bij de burger staan. Natuurlijk is dat in de eerste plaats dit parlement, maar dat zijn ook – en dat wil ik benadrukken – de bijna één miljoen lokale mandatarissen in heel Europa. Zij staan het dichtst bij de mensen. Ze voelen de polsslag van de bevolking en ze kunnen zorgen dat er een druk is van onderuit die de EU dwingt om op tijd beslissingen te nemen. Want het is niet normaal dat klimaatjongeren massaal op straat moeten komen om de EU te dwingen om actie te nemen. En het is niet normaal dat de gele hesjes op straat moeten komen om het thema van de ongelijkheid op de agenda te zetten. De kerntaak van de conferentie is de EU van onderuit vooruit te sturen.

Mevrouw de commissaris, burgers willen betrokken worden bij de besluitvorming, maar ze willen vooral resultaten. Dus ook uit de aanpak van de pandemie moeten lessen worden getrokken. Iedereen denkt natuurlijk in de eerste plaats aan de haperende aankoop van de vaccins. De ironie is natuurlijk dat die politici die het meest kritisch zijn voor de EU, ook net die politici zijn die weigeren om de EU de bevoegdheden te geven die ze nodig heeft om een gezondheidscrisis echt te kunnen aanpakken. Bovendien doen we het al bij al niet zo slecht. Ik heb

gisteren Joe Biden horen zeggen dat hij 70 procent van de volwassen Amerikanen gevaccineerd wil hebben tegen 4 juli. In Vlaanderen mikken we op 11 juli en Europa mikt op eind juli.

Er worden wel degelijk resultaten geboekt, ook op andere terreinen, denk maar aan de Green Deal of bijvoorbeeld de regels over privacy die in de hele wereld worden overgenomen. Ook het herstelfonds heb ik even bekeken. Dat heeft het ondernemersvertrouwen op het hoogste peil gebracht in tien jaar. Ik heb de Eurobarometer er ook eens bij genomen om te weten wat de steun bij de bevolking is voor de EU vandaag. Het zou u misschien verbazen, maar het is het hoogste peil in tien jaar tijd, het hoogste peil in een decennium.

Tot slot, mevrouw de commissaris, gaan we binnenkort de economie herlanceren en onze grootste zorg moet zijn dat we iedereen mee hebben, dat we niemand achterlaten. Mijn vraag is dan ook specifiek: hoe zult u er in de conferentie voor zorgen dat we net die mensen die de afgelopen jaren de EU de rug hebben toegekeerd, opnieuw kunnen winnen voor het Europese project? (*Applaus bij CD&V, de N-VA, Open Vld, Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Mevrouw de vicevoorzitter, dank u voor uw aanwezigheid. Dank u wel om uw inzichten te delen over de conferentie die later deze week van start gaat over de toekomst van de EU. Onze liberale fractie vindt dat een heel goede zaak. Een samenleving moet in beweging blijven. Stilstaan is achteruitgaan. We zijn het ook aan onszelf verplicht om dat debat, die oefening te doen zonder taboes, om na te denken wat beter kan en wat eigenlijk ook beter moet. Met 'wij' bedoel ik niet de politici. Integendeel, met 'wij' bedoel ik alle burgers van de EU: 'we, the citizens'.

Ik vrees, mevrouw de vicevoorzitter, dat de EU bij die burgers de laatste jaren precies geen al te beste beurt heeft gemaakt. In een debat zonder taboes moeten we zoiets tegen elkaar durven te zeggen. Er was eerst een moeilijkheid om de migratiecrisis op een waardige en uniforme wijze aan te pakken. Misschien mede als gevolg daarvan, woedden extremisme en populisme opnieuw als een spook door Europa. Vervolgens werd de EU voor het eerst sinds haar bestaan kleiner in plaats van groter, 'The UK goes its own way.' En nu is er sinds een jaar de pandemie, en ondanks de goede intentie om de crisis gezamenlijk te bezweren, sputtert de Unie met haar vaccinatie-aanpak. De rest van de wereld wacht niet op ons, zoveel is wel duidelijk.

Problemen vaststellen is niet genoeg. Wij hebben oplossingen nodig. We vragen om de conferentie over oplossingen te laten gaan. We willen een Unie die de belangen van burgers verdedigt in de wereld. Een Unie die voor eerlijke concurrentie zorgt en onze mensen en bedrijven niet laat wegduwen. Een Unie die waarden verdedigt, in plaats van regels te spuwen. Een democratie, in plaats van een bureaucratie.

Wij willen een Unie die een vuist maakt tegenover farmabedrijven die met onze voeten spelen. Een Unie die denkt en handelt op lange termijn, zoals bij de klimaatcrisis, en een Unie die dat doet op een slimme manier, door er een innovatief economisch succesverhaal van te maken.

Burgers willen een Unie die niet met zichzelf bezig is, maar wel een die hun een toekomst geeft. Dit debat moet dan ook niet gaan over instellingen, over 'politique politicienne'. Niemand heeft een boodschap aan een rondje 'Brussels for insiders'. Het debat moet gaan over een betere toekomst – en u hebt dat ook gezegd – voor alle Europeanen. Tegelijkertijd mag dat geen enkele oplossing in de weg staan. We kennen allemaal het fenomeen van lidstaten die zich onder de

Brusselse paraplu gaan verschuilen om hun eigen falen te maskeren. Daar doen wij niet aan mee.

Wij willen geen taboes in de thema's, maar dan ook geen taboes in de oplossingen. Als meer Europa het antwoord is, dan moet er ook meer Europa komen, ook als dat wil zeggen dat er verdragen moeten worden veranderd. Als meer slagkracht wil zeggen dat de organisatie eenvoudiger moet, dan moet er hervormd worden. Maar ook omgekeerd: als te veel afstand betekent dat mensen hun vertrouwen verliezen, mevrouw de commissaris, dan is ook meer impact voor lidstaten, dicht bij mensen, voor ons geen taboe. Meer samenwerking is het antwoord. Klimaatopwarming, big tech, privacy, pandemieën, economische globalisering: alleen, als klein land en als Vlaamse regio, staan wij nergens. Wij hebben baat bij een open economie. We moeten dus hervormen. 'We've got to renew Europe.'

Mevrouw de commissaris, tot slot nog één bedenking, een waarvan ik eigenlijk had gehoopt dat ik ze nooit had moeten maken: Europa is een liberale democratie, met rechten en vrijheden voor alle burgers. Ik zou u willen vragen om die democratie en die rechten en vrijheden te blijven uitdragen. Want ondanks alle tekortkomingen is het toch nog de best mogelijke samenlevingsvorm ter wereld. Maar na jaren vooruitgang staan die rechten en vrijheden vandaag ontzettend onder druk, niet enkel buiten de Unie, maar ook – en veel erger – ook binnenin de Europese Unie. Daarom, namens onze fractie, deze boodschap aan u, mevrouw de commissaris: u kunt rekenen op ons in uw strijd voor democratie, voor individuele rechten en vrijheden. Want weet dat vrijheid nooit verworven is. We moeten ervoor strijden, telkens weer opnieuw. Dank u wel. (*Applaus bij Open Vld, CD&V, Groen en Vooruit*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mevrouw de vicevoorzitter van de Europese Commissie, vroeger was er het cliché dat Europa 'ver van het bed staat' van burgers. Maar dat is Europa vandaag niet meer, gezien de vele problematieken die iedereen elke dag ondervindt, en waar jullie mee bezig zijn.

Alles is vandaag dichtbij: de wereld, en dus ook Europa. Uiteraard denk ik dan aan de Green Deal, die de lat voor het klimaatbeleid voor lidstaten terecht hoog legt. Europa maakt op die manier een einde aan het vrijblijvend klimaatbeleid van bepaalde lidstaten. Het klimaatbeleid werd onlangs door de VN-baas, Antonio Guterres, samengevat met de waarschuwing dat – en ik citeer hem – 'de wereld aan de rand van de afgrond staat'. In die zin vind mijn fractie het bemoedigend dat Europa de lat voor CO₂-reductie hoger legt.

De lat hoog leggen, dat is wat Europa ook doet op het vlak van inspraak, met de conferentie over de toekomst van Europa, voor ons, als groene fractie, een inspirerend proces. Maar, zoals collega's voor mij hebben gezegd: het is de stem van de burgers die in die conferentie moet doorklinken, die in die conferentie moet tellen. Digitale platformen maken meer inspraak en deelname van burgers ook mogelijk. Zoals Europa de lat hoger legt voor klimaat en inspraak, willen we dat Europa de lat ook hoger legt voor mensenrechten. Dan denken we uiteraard aan de rechten van lgbtqia+'ers, die niet meer zo vanzelfsprekend zijn in enkele lidstaten. Dat blijft onverdraaglijk, en het blijft een dagelijkse opdracht. Uiteraard is ook het opsluiten van politici, die verkozen zijn, in een gevangenis in Europa iets dat voor mijn fractie blijft wringen.

Eveneens zijn er een aantal nieuwe knelpunten op het vlak van mensenrechten opgedoken tijdens de covidpandemie. De uitdaging is vooral om de groeiende groep ouderen een nieuwe en meer volwaardige plaats te geven in onze samenleving. De zware tol van de coronacrisis in onze woonzorgcentra heeft deze discussie hoog op de politieke agenda geplaatst. Ik hoop dat Europa ook daar een

voortrekkersrol wil spelen, zodat lidstaten zich niet langer kunnen wegstoppen om hieraan echt gehoor te geven.

Tot slot steunen we de inspanningen van de Europese Unie om kinderen garanties te bieden op een warme opvang en jongeren een garantie te bieden om te kunnen starten in een waardevolle job. Jongeren zijn onze toekomst. Zij vragen terecht dat we aan hun toekomst denken, sociaal, maar ook op het vlak van het behoud van een leefbare planeet.

Europa heeft een voortrekkersrol gespeeld en kan die vandaag en morgen opnieuw spelen, op het vlak van democratie, vrede, duurzaamheid en mensenrechten. U hebt uw wortels in Dubrovnik, een van de mooiste steden van de Europese Unie, maar ook een stad die hard heeft geleden onder de effecten van geweld en opgepookte haat. Verzoening is daarbij nodig en is een uitgangspunt als opstap naar een meer solidaire toekomst. Daarom rekent mijn fractie op een sterk en sterker Europa (*Applaus bij Groen, CD&V, de N-VA, Open Vld en Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Commissaris, beste collega's, ook namens mijn fractie wens ik u te danken voor uw komst naar dit Vlaams Parlement.

Europa en de Europese Unie liggen dit parlement nauw aan het hart. Wij appreciëren dan ook dat u hier vandaag aanwezig bent voor een dialoog over de toekomst van Europa en de conferentie die daartoe op 9 mei van start zal gaan.

Als de coronacrisis een ding opnieuw duidelijk heeft gemaakt, dan is het wel dat we samen meer kunnen dan alleen. Corona heeft de echte TINA – 'there is no alternative' – getoond: we moeten samenleven en samenwerken, ook binnen de Europese Unie. Een Europese Unie, waarin we samenleven, samen reizen, samen werken en samen vooruit willen, kan niet zonder een gezamenlijk gezondheidsbeleid. Ook de Europese burgers beseffen dit. De speciale Eurobarometer-enquête over de toekomst van Europa geeft aan dat 25 procent van de respondenten gelooft dat er moet worden werk gemaakt van een gezamenlijk gezondheidsbeleid, hoewel de bevoegdheden van de Europese Unie daaromtrent vandaag zeer beperkt zijn.

De conferentie, die start terwijl wij in Europa nog volop het coronavirus bestrijden en we hier in Vlaanderen, mede dankzij Europa, de vaccinatiecampagne volop laten draaien, biedt een kans om de Europese solidariteit, die ontstond op de ruïnes van de Tweede Wereldoorlog, een nieuwe dynamiek te geven. Niet langer een Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, maar een van zorg en gezondheid.

Een tweede pijler van het Europa van de toekomst is voor mijn fractie een gemeenschap van waarden, gelijkheid, rechtvaardigheid, solidariteit. Helaas zien we vandaag dat die waarden ook binnen de Europese Unie onder druk staan. We mogen niet aanvaarden dat in Europa mensen worden uitgesloten, aangevallen en zelfs vermoord om wie ze zijn. Ik wil hier dan ook even stilstaan bij de dood van Normunds Kindzulis, een 29-jarige jongeman die de voorbije week stierf in Letland na jaren van fysieke en mentale intimidatie om zijn geaardheid. De strijd voor de gelijke rechten en tegen homo-, bi- en transfobie is een strijd die we in Vlaanderen, maar zeker ook in Europa, dagelijks moeten voeren. Wij rekenen op de Europese Commissie als een slagkrachtige bondgenoot. Mijn vraag is dan ook hoe we de slagkracht van de Europese Unie inzake het verdedigen van onze gedeelde waarden vergroten.

Ten slotte, collega's, commissaris, is de conferentie een kans, en vele collega's hebben dat al gezegd, om eindelijk komaf te maken met de ver-van-mijn-bedshow die de Europese Unie voor vele inwoners nog steeds is. Het actief en

oprecht betrekken van alle inwoners in het proces alsook het vergroten van de transparantie en accountability van de Europese Unie zijn cruciaal voor de toekomst van de Unie. Vandaar ook mijn twee slotbemerkingen. U hebt uitgelegd dat u heel veel mensen wilt betrekken en vooral dan de jongeren, maar als er één stem is die zeker ook gehoord wil worden, dan is dat de stem van de ouderen, van de senioren. Wat zult u doen, commissaris, om zeker ook die mensen te betrekken? Ten slotte: welke rol kunnen wij als regionaal parlement spelen om de betrokkenheid van onze inwoners te vergroten? Dank u alvast voor de antwoorden. *(Applaus bij Vooruit, Groen, CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Dank u, voorzitter, dank u, mevrouw Šuica, voor de uitgebreide toelichting over de Conferentie over de toekomst van Europa. Voor u begon over de conferentie gaf u een inleiding waarin u onder andere terugkwam op de vaccins, momenteel een heel belangrijke uitdaging. U sprak over het zo efficiënt mogelijk vaccineren en het feit dat niemand veilig is zolang niet iedere stad, ieder land, elk dorp in Europa veilig is. Dat geldt natuurlijk ook voor landen buiten Europa. Op deze hele aardbol is niemand veilig zolang niet iedereen veilig is, wegens de variaties waar u het ook over had.

Mevrouw Šuica, u sprak over het belang van transparantie en inspraak bij dit proces en bij de EU in het algemeen. We kunnen het er allemaal samen over eens zijn dat de vaccinatiecampagne daar geen goed voorbeeld van was. Er werden contracten afgesloten zonder transparantie en vaak achter gesloten deuren.

Ondertussen, mevrouw Šuica, komen heel veel Europese burgers in actie om het vaccin publiek beschikbaar te maken, om er een wereldwijd publiek goed van te maken, door het patent op te heffen. Ze zijn een petitie begonnen voor een raadpleging in de EU. Ondertussen heeft de No Profit on Pandemic al bijna 200.000 handtekeningen opgehaald. Bent u als commissaris voor Democratie van plan om hun stem te versterken? Het is immers een beweging van onderuit.

Over de conferentie zelf hoor ik dat u wilt proberen om iedereen te bereiken, niet alleen diegenen die klassiek met Europa bezig zijn. Dat klinkt heel goed, dat is een nobel streven. Maar als ik dan kijk naar de uitwerking in België, zie ik dat er twaalf evenementen gepland zijn: tien in Brussel, de meeste in de Europaweek, één aan de KU Leuven en één in het Europahuis in Brugge. Mijn vraag is dan, als u de mensen die kritisch zijn voor Europa ook wilt betrekken, denkt u niet dat er nog andere en meer initiatieven zullen nodig zijn, dan er op dit moment gepland worden?

Ten slotte, mevrouw Šuica, is een belangrijke vraag in verband met inspraak niet alleen: wordt er geluisterd? Maar ook: wat wordt er gedaan met wat gezegd wordt? Zal de Europese Commissie in staat zijn om haar eigen – als ik het zo mag zeggen – dogma’s in vraag te stellen aan de hand van de resultaten van de bevraging? Als ik een voorganger van u mag citeren, de heer Jean-Claude Juncker, hij sprak ooit de woorden: “Er kan geen democratische keuze zijn tegen de Europese verdragen.” Mijn vraag is: gaat u met een andere ingesteldheid dit proces van inspraak en transparantie in dan de heer Juncker? Zal het mogelijk zijn om tegen die heel strikte besparings- en begrotingsnormen die Europa net zo onpopulair gemaakt hebben, in te gaan? De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie niet minder dan 63 richtlijnen uitgevaardigd om te besparen op de gezondheidszorg in de lidstaten. Zijn jullie bereid om dat soort keuzes in vraag te stellen wanneer uit de bevraging van de Europese bevolking zal blijken dat ze die niet smaken?

Dat zijn drie concrete vragen, mevrouw Šuica. Nog eens bedankt voor uw toelichting en bedankt om hier vandaag aanwezig te zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, geachte vicevoorzitter van de Europese Commissie, collega's van de Vlaamse Regering, geachte parlementsleden, dames en heren, op mijn beurt, mevrouw, ben ik blij dat u vandaag hier onder ons bent in het Huis van Vlaamse Volksvertegenwoordiging, de emanatie van het democratische vrije en zelfbewuste Vlaanderen.

Een halve eeuw na de eerste staatshervorming die de Nederlandse Cultuurgemeenschap de bevoegdheid gaf voor 'internationale culturele samenwerking' en een kwart eeuw na de herziening van wat toen nog grondwetsartikel 68 was, voert Vlaanderen een volwaardig buitenlands beleid. En dat is nodig.

Als vijftiende exporteur wereldwijd en logistieke draaischijf van West-Europa is Vlaanderen nu, net als vroeger, bij uitstek internationaal. Binnen dat Vlaamse buitenlandse beleid vormt de EU de eerste en belangrijkste hefboom.

Daarom zet Vlaanderen een arsenaal aan sterke, bekwame en hardwerkende mensen in om de Europese dossiers op te volgen en de Vlaamse belangen te behartigen. Op deze manier geeft Vlaanderen een maximale invulling aan het principe 'in foro interno, in foro externo'.

De EU maakt al lang integraal deel uit van het Vlaamse beleid en speelt een belangrijke rol in bijna alle Vlaamse beleidsdomeinen. Daarom hecht mijn regering zo sterk aan een slagkrachtige EU, die zich inhoudelijk richt op die bevoegdheden die zorgen voor een beter Europa, dat meerwaarde biedt, een EU die van onderuit wordt opgebouwd en zo ook ten volle rekening houdt met onder meer de Vlaamse belangen.

Er zijn talrijke uitdagingen en opportuniteiten die de EU nu en de komende jaren zal tegenkomen. Die zullen zich doorvertalen naar een rechtstreekse invloed op Vlaanderen. Het is vanuit deze redenering dat de Vlaamse Regering zo nauw betrokken is bij de toekomst van de EU.

Sta me toe enkele grote uitdagingen voor de EU te schetsen, zeker nu, aan de vooravond van de Europadag op 9 mei. Ten eerste moeten de EU en haar lidstaten samenwerken om de coronacrisis te overwinnen en een spoedig, maar goed herstel te verwezenlijken. Ik ben dan ook blij dat we vorige vrijdag ons plan voor herstel en veerkracht hebben ingediend bij de Commissie. U verwees er al naar. Dat plan zal voor Vlaanderen zorgen voor de realisatie van een groot stuk, namelijk 2,255 miljard euro, van ons eigen relanceplan Vlaamse Veerkracht, dat in totaal 4,3 miljard euro omvat. De komende jaren zullen we de vruchten kunnen plukken van de investeringen en hervormingen die we daarin hebben opgenomen. Daarmee dragen we ook sterk bij aan de digitale en groene transitie in Vlaanderen én in de Europese Unie.

We gaan Vlaanderen digitaal transformeren op een vlotte, veilige en privacy-bestendige manier. We gaan ook investeren in het koolstofarme maken van onze economie en van onze samenleving. Die zogenaamde 'twin'-transitie moet zorgen voor de economische groei van de EU en moet onze concurrentiekracht in de rest van de wereld versterken. Vlaanderen, samen met de andere regio's in de EU, speelt daarin een essentiële rol. De EU heeft Vlaanderen nodig om haar doelstellingen te halen, niet het minst omdat belangrijke bevoegdheden zoals onderzoek en innovatie en industriebeleid regionale bevoegdheden zijn, maar ook de Europese interne markt moet verder worden verdiept om resterende belemmeringen weg te werken en het Europese concurrentievermogen te versterken. Deze interne markt is immers essentieel voor de Vlaamse welvaart, niet het minst als afzetmarkt voor onze bedrijven, maar ook voor onze innovatieve capaciteit en de concurrentiekracht van onze bedrijven.

Ook in het door corona gedomineerde jaar 2020 ging 63 procent van de Vlaamse export nog altijd richting de EU. Dat was wel 9,3 procent minder, maar het was toch 63 procent van de totale Vlaamse export. Het valt wel op dat de exportdaling naar markten buiten de EU minder groot was, namelijk 5,82 procent minder. Dit onderstreept nog eens het belang van het Europese gemeenschappelijk handels- en investeringsbeleid voor Vlaanderen. Ik heb zopas gezegd dat de EU Vlaanderen nodig heeft, maar ik ben ook de eerste om toe te geven dat Vlaanderen de EU nodig heeft.

Collega's, dat brengt mij bij een tweede grote uitdaging, die zich situeert op het mondiale geopolitieke domein. Ook voor de coronacrisis ontwikkelde de EU al initiatieven en instrumenten om haar afhankelijkheid van derde landen voor bepaalde strategische grondstoffen, producten en diensten te verminderen. De coronacrisis heeft dat debat naar de voorgrond gebracht, met een focus op medische grondstoffen en medische hulpmiddelen. Vlaanderen wil dat de EU toekomstgericht inzet op het versterken van haar open strategische autonomie. We mogen en kunnen ons niet op onszelf terugplooiën, maar moeten de samenwerking aangaan met onze internationale partners. Het gebrek aan een visie en aan een planmatige aanpak inzake strategische autonomie hebben wij jammer genoeg ook hier pijnlijk ervaren. Daarbij moeten we het vermogen behouden om onze strategische belangen te vrijwaren, en moeten we onszelf versterken, om weerbaar en veerkrachtig te zijn in een onderling verbonden wereld. Een ambitieus en assertief handelsbeleid enerzijds en een industriebeleid dat ons concurrentievermogen en onze innovatiecapaciteit versterkt anderzijds zijn de essentiële onderdelen hiervan.

De derde grote uitdaging is onlosmakelijk verbonden met het herstel en de veerkracht, namelijk de Europese sociale dimensie. Het actieplan voor de Europese pijler voor sociale rechten moet van de EU een unie van welvaartstaten maken, die rechtvaardig is, inclusief, en die alle kansen biedt aan alle burgers. Met Vlaamse Veerkracht investeren wij ook sterk in ons menselijk kapitaal. Met investeringen willen we de sociale ongelijkheid, die zich ook uit in de digitale kloof, het onderwijs, enzovoort, verminderen. We zijn een warm Vlaanderen, en dat kan slechts echt floreren wanneer er een rechtvaardig sociaal beleid van de EU is, met een gelijk speelveld, met solidariteit, hand in hand met verantwoordelijkheid en met hervormingen.

Dat brengt me tot de laatste grote uitdaging die ik vandaag voor u wil schetsen. De EU kan slechts ten volle haar meerwaarde realiseren om bedrijven en burgers te ondersteunen als ze ook hun vertrouwen geniet. Daarom dient de EU in haar optreden trouw te blijven aan haar lijfspreuk 'In varietate concordia'. De Europese Unie moet verder van onderuit worden opgebouwd en subsidiariteit en proportionaliteit hoog in het vaandel dragen. Vlaanderen heeft als sterke regio een unieke positie in de EU. Wij nemen rechtstreeks deel aan de besluitvorming in de Raad en we zijn ook verantwoordelijk voor de omzetting van een groot deel van de EU-wetgeving. Ik roep echter alle EU-instellingen op om in een directe, open dialoog met ons te treden en om onze rol te respecteren, niet enkel in het belang van Vlaanderen, maar ook in het belang van de Europese Unie. Ik heb hierboven onze wederzijdse afhankelijkheid aangehaald. Dat onderstreept volgens mij het belang van een goede, rechtstreekse dialoog tussen de Europese Commissie en Vlaanderen op alle domeinen. Artikel 4 van het Verdrag van de Europese Unie, dat het respect onderstreept van de EU ten aanzien van de grondwettelijke bestuursorde van de lidstaten, moeten we op die manier ook in de praktijk omzetten. Op die manier kan de EU evolueren naar een effectief meerlagig bestuur. Ik heb ook mijn steun gegeven aan een brief van een alliantie van sterke regio's, de RLEG (Regions with Legislative Powers), aan de Commissie om precies deze boodschap te benadrukken. Wij, als sterke regio's, staan het dichtst bij de burgers en geven uitvoering aan het Europese beleid. Wij hebben

ook de hefboomen in handen om die investeringen en hervormingen te realiseren en om de EU als geheel toekomstbestendig te maken.

Maar ik roep ook het Vlaams Parlement op om uw versterkte opvolging van het Europese beleid voort te zetten, te debatteren over Europese ontwikkelingen en de dialoog aan te gaan – zoals vandaag – met de Europese Commissarissen, maar ook met parlementen van andere lidstaten en europarlementariërs.

De voorbije weken hebt u zich reeds diepgaand beraden over een van de centrale pijlers onder de Europese herstelplannen: de noodzakelijke prikkels voor een verregaande digitalisering van onze samenleving.

Dit alles moet ook in de Conferentie over de toekomst van Europa besproken worden. De Vlaamse Regering verwelkomt de bottom-up inclusieve en participatieve aanpak. Ik hoop dan ook dat hieruit goede ideeën voortkomen om de EU verder vorm te geven van onderuit en in te zetten op die zaken die een verschil maken voor de bedrijven en voor de burgers. Ik hoop dat de Vlaming zelf ook zijn stem zal laten horen in de verschillende platformen van de toekomst-conferentie, zij het via het gelanceerde digitale platform, zij het via een van de evenementen die in de loop van het komende jaar in Vlaanderen zullen worden georganiseerd.

Mevrouw de vicevoorzitter, er moet mij nog iets van het hart. In het Europa dat wij koesteren, moeten ook altijd en overal de democratische rechtsprincipes worden gerespecteerd. Zo is het – meerdere fracties hebben er hier al op gewezen – onaanvaardbaar dat mensen wegens hun politieke overtuiging, of wegens hun geaardheid of hun afkomst, ook in Europa nog worden miskend en zelfs vervolgd en gevangengezet. De Europese leiders – jullie – mogen hun ogen niet sluiten voor onaanvaardbare toestanden met het argument dat zij zich niet kunnen mengen met binnenlandse aangelegenheden. Dat geldt zowel voor landen in Zuid- als in Centraal-Europa.

Ook daarom zullen wij de stem van Vlaanderen blijvend laten horen. Het vertrouwen in de EU en haar instellingen ligt in Vlaanderen hoger dan het gemiddelde in de EU. Laten we ons samen inzetten om dat vertrouwen te verdienen.

Vlaanderen, een natie in wording met een rijk verleden, zowel cultureel als economisch, wil blijven schitteren in Europa. Wij kijken zeer ambitieus naar de toekomst. Daarbij laten we ons, tot vandaag, graag inspireren door de gevleugelde woorden van de socialistische academicus August Vermeylen, liefst 120 jaar geleden: "Om iets te zijn, moeten wij Vlamingen zijn. Wij willen Vlamingen zijn, om Europeërs te worden." Ik dank u. (*Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Dank u wel, minister-president.

Dan vraag ik nu aan mevrouw Šuica om een repliek te geven. Men gaat eerst nog even het spreekgestalte ontsmetten. Niet dat dat echt nodig is bij Jan, maar toch, voor alle zekerheid. (*Gelach. Opmerkingen*)

We doen dat bij iedereen.

Dubravka Šuica, vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor Democratie en Demografie: Ik zal proberen jullie vragen te beantwoorden. Bedankt voor dit erg rijke debat. Ik kan u verzekeren dat ik zonder verborgen agenda naar hier ben gekomen. Wat ik gezegd heb in mijn eerste betoog en wat ik nu in mijn antwoord zal zeggen, zijn niet alleen mijn persoonlijke standpunten, maar ook die van de Commissie.

De reden waarom we deze debatten en de conferentie organiseren, is om dichterbij de burgers te komen. Zoals ik in mijn openingsbetoog heb gezegd, zijn we ons ervan bewust dat er een kloof is tussen de instellingen en de politici enerzijds en de burgers anderzijds. Wij willen die kloof verkleinen. En dat doen we door vele dialogen als deze te organiseren. Vanaf mijn eerste dag in de Commissie, in het voorbije jaar, heb ik gesproken met mensen, via videoconferentie, of persoonlijk, voor de pandemie. Ik heb toen elf of twaalf lidstaten bezocht, niet alleen om een dialoog met burgers te hebben zonder enige conclusies, maar om te proberen uit te leggen wat wij willen met de Conferentie over de toekomst van Europa.

We kunnen nu pas vrij laat starten, op 9 mei, maar misschien is het net goed – er zijn altijd voor- en nadelen – dat we nu genoeg tijd hadden om de conferentie te promoten en mensen vertrouwd te maken met wat er gaande is. Ik ben heel dankbaar dat ik vandaag de kans heb gekregen om met jullie te praten en naar jullie ideeën te luisteren.

Ik zal nu proberen om op jullie vragen te antwoorden. Laat mij eerst de rol van een regionaal parlement verduidelijken. Ik heb gezegd dat we dichterbij de burgers willen komen. Dit is niet het meest nabije niveau – er zijn nog de lokale overheden – maar dit is wel een van de meest nabije instellingen. Jullie zijn verkozen door burgers. En wie weet beter dan jullie wat de ideeën van de burgers zijn? Je wilt ook dat zij betrokken worden, niet om je eigen rol teniet te doen. Ik ben zelf ook vaak verkozen geweest. Bij de laatste Europese verkiezingen was ik ook verkozen, al heb ik nu geen kiezerspubliek meer, aangezien ik in deze positie zit, maar als gewezen burgemeester weet ik wat het is om met burgers te praten. En we willen dat zij ons empoweren, dat ze onze rol versterken. We willen hen samenbrengen in verschillende plenaire vergaderingen en conferenties, misschien ook in dit parlement, zodat je hier samen met hen kunt debatteren en kunt horen wat zij willen. We willen niet dat ze alleen maar om de vijf jaar deelnemen aan democratische verkiezingen. Dat is niet genoeg. We willen hen ook na de verkiezingen betrekken. Dat is wat de Commissie, de Raad en het Europees Parlement beslist hebben, samen met andere instellingen.

Toen het over de rol van regionale parlementen ging, zei iemand: “Geef ons mogelijkheden”. Die mogelijkheden zijn er, want je mag om het even welk evenement organiseren onder de vlag en het logo van de Conferentie over de toekomst van Europa. Je schrijft je in op het digitale platform, je onderschrijft het charter met betrekking tot de rechtsstaat en onze waarden, en dat is het. Dan kun je eender welk evenement organiseren dat je wilt. Mijnheer D’Haese, u zei dat er in België maar 12 evenementen zijn. Maar er zouden er 112 kunnen zijn. Het hangt dus af van u, van uw burgers, van de maatschappij, van niet-parlementaire organisaties. Wie dat wil, kan naar het platform komen, zich inschrijven en een evenement organiseren. Je kunt reageren, je kunt ideeën geven, maar je kunt ook een evenement organiseren.

Anders dan bij de vroegere dialoog met de burger, is dat men nu ook de conclusies van dat event moet aanreiken. We hebben met andere woorden een rapport nodig. Dat rapport zal worden samengevat en al die informatie komt op dat platform. Dat wordt allemaal omgezet in beleid. Dat is de reden waarom wij deze oefening volgend jaar afsluiten. We hebben uiteraard ook nog tijd nodig om te reageren. We weten wat er is gebeurd met het witboek van de Commissie-Juncker. Dat was heel mooi, met verschillende scenario's, maar dan kwamen we aan het einde van het mandaat en was er geen reactie meer mogelijk. Nu willen we de helft van het mandaat vrijhouden om de conclusies concreet te maken. Het is echt wel belangrijk dat u dat goed beseft. Er is geen verborgen agenda. Iedereen wordt uitgenodigd. Er zijn geen taboes, zoals u zei.

Wij weten ook dat verklaring 51 is toegevoegd aan het Verdrag van Lissabon. Verder kan ik natuurlijk ook niet gaan. Burgers kunnen echter wel meer doen. Het hangt ervan af welke ideeën zij allemaal koesteren. Wij willen zeker niet vooraf beslissingen nemen want we weten niet wat er gezegd zal worden door de burgers en door de parlementen. Wij willen niet vooruitlopen op de zaken. Wij willen de mensen ook niet beïnvloeden. Wij hebben wel negen onderwerpen maar we hebben ook nog een punt 'varia'. Dat betekent dat alle mogelijke onderwerpen aan bod kunnen komen. Er zijn negen vooraf bepaalde vakjes. Dat hangt een beetje af van de strategische agenda van de prioriteiten. Het gaat over migratie, veiligheid, rechtsstaat, klimaat enzovoort. Als er toch een idee zou zijn dat niet past in een van die vakjes, dan kan dat worden toegevoegd als een aparte prioriteit. Dat wordt dan geanalyseerd en opgenomen in de aanbevelingen van de plenaire vergadering. Vervolgens is het aan de raad van bestuur om dat door te geven aan het gezamenlijke voorzitterschap. Alles is dus mogelijk. Dat is heel belangrijk.

Op welke manier kunnen we garanderen dat de ideeën van het Vlaams Parlement ook worden meegenomen? Het is belangrijk dat die ideeën op het platform komen, want anders wordt het heel erg moeilijk en weten we niet wat er belangrijk is. Dat platform is de spil van de conferentie. Uiteraard is het belangrijk dat men kan omgaan met moderne technologieën. Op dit moment doen we ons best om mensen uit te rusten zodat ze dat digitaal aankunnen.

We hebben het ook gehad over de lokaal verkozen politici. Een miljoen, zei u, mijnheer Van Rompuy. Dat is heel veel. U bent dan ook heel erg belangrijk. U zult ook vertegenwoordigd zijn via het Comité van de Regio's. Daarvan zijn er een aantal deelnemers in de plenaire, maar het is natuurlijk ook heel goed mogelijk om zelf te kiezen op welke manier u vertegenwoordigd wil zijn, via bepaalde events bijvoorbeeld, of op een andere manier, via een organisatie enzovoort. Alles wat u belangrijk vindt, is mogelijk. U kunt ook zelf gebruikmaken van uw eigen netwerken bijvoorbeeld, zoals ik al zei.

U vraagt me hoe ik de mensen die de EU de rug hebben toegekeerd, terug zal winnen voor de EU. Stel u voor dat het vaccin niet ontwikkeld werd. In minder dan tien maanden tijd na de uitbraak van de pandemie heeft men een vaccin ontwikkeld. Er werd dus veel geïnvesteerd in onderzoek en innovatie. Zonder Europa was dat niet mogelijk geweest. We weten wel dat de gezondheidszorg niet binnen het mandaat van de EU valt en in het begin waren er wel wat problemen met de productie, contracten enzovoort, maar zonder Europa was dit niet mogelijk geweest. Dat is wat ik wil meegeven.

Momenteel laat Europa zich van zijn beste kant zien aan de hele wereld. Tegen eind deze week hebben we 200 miljoen dosissen geproduceerd voor Europa. 180 miljoen dosissen werden uitgevoerd naar 90 landen. We hebben dus onze vrijgevigheid getoond en dat is ook waar Europa voor staat. Het gaat niet over een epidemie maar over een pandemie, dus Europa is pas veilig als de rest van de wereld veilig is. Die cijfers tonen aan dat we inzitten met iedereen en we zien dit ook als onze rol. Ik heb in het begin gezegd dat België trots mag zijn omdat een van de grootste fabrieken zich hier bevindt.

Hoe zal ik de mensen overtuigen van een gezamenlijke aankoop? Iedereen herinnert zich dat er in het begin geen maskers waren, er was geen materiaal. Maar alles is gezamenlijk afgehandeld en dat heeft ons echt vooruitgeholpen. Er zijn dus heel veel voorbeelden waaruit blijkt dat Europa een heel belangrijke rol speelt en waarom het beter is om binnen de EU te blijven dan weg te lopen, zoals het Verenigd Koninkrijk heeft gedaan. Dat is althans mijn visie.

U hebt gelijk dat we democratie en geen bureaucratie nodig hebben. Een tak van de conferentie zal handelen over de instellingen, een andere over dagelijkse

onderwerpen. Ik denk dat die dagelijkse onderwerpen en thema's het belangrijkste zullen zijn en dat burgers vooral daarin geïnteresseerd zullen zijn. Maar in 2024 hebben we Europese verkiezingen en dus moeten de burgers, de kiezers, weten wat de regels zijn. Een deel van de conferentie gaat daarover, al vind ik dit hier en nu niet het belangrijkste onderwerp, gelet op de huidige crisis. Ik heb het dan over spitskandidaten, transnationale bevoegdheid enzovoort. Daarover zal onvermijdelijk worden gedebatteerd, maar de institutionele thema's zullen het werk niet domineren, al kan ik niet vooruitlopen op de zaken.

Ik denk dat de burger meer zal willen inzetten op gezondheidszorg. Gezondheid is belangrijk. We weten dat dit de bevoegdheid is van de lidstaten, maar tegelijk moet misschien worden gesproken over gedeelde bevoegdheid. We hebben gezien dat dit belangrijk is geweest in de ontwikkeling van het vaccin. We moeten ons voorbereiden op een volgende crisis, misschien zelfs op een volgende pandemie. De Europese Commissie doet haar best.

Minister-president Jambon had het over het bedrijfsleven, de industriële strategie en dat is inderdaad heel belangrijk. We moeten inzetten op onze strategische autonomie. We doen ons best maar Europa hangt nu af van verschillende leveranciers van grondstoffen. Ik wil dit debat niet hier uitvoerig voeren. We doen ons best om banden te smeden, maar we moeten natuurlijk ook aan Europa denken. Europe first, maar we moeten ook overal partnerschappen over de hele wereld opbouwen en verder werken aan die partnerschappen.

Wat de vaccins betreft en wat de heer D'Haese zei, u kunt een evenement organiseren. U kunt dat zelf doen, een titel kiezen, een onderwerp kiezen en dan 's avonds de conclusies indienen. Dat is alles. En dan kunt u op het platform zien wat er gebeurt met uw idee en uw verslag. Dat is de bedoeling.

We gebruiken hiervoor niet alleen mensen, maar ook artificiële intelligentie. Dat is echt ongezien. Het is een complexe oefening, maar door samen te werken kunnen we succes boeken. We zijn allemaal ernstige mensen en weten dus wat het inhoudt.

Als burgers voor verandering pleiten, dan luisteren we naar hen. Dan moeten we gepast handelen. Mevrouw von der Leyen zei in haar eerste toespraak, in juli 2019, haar inaugurale toespraak, dat als de burgers een verdragswijziging willen, wij daarnaar zullen moeten handelen. Ik zeg niet dat we dit nu overwegen, en ik ben er ook niet voor aan het pleiten, maar we staan daar wel absoluut voor open. Daar zijn we in deze fase mee bezig.

Wat de bureaucratie betreft en het teveel aan initiatieven: de Commissie startte haar mandaat vanuit het principe 'one in, one out'. Dat betekent dat we deze legislatuur proberen om onze bureaucratie te vereenvoudigen in plaats van ze verder uit te breiden.

Ik ben het eens met wat minister-president Jambon zei. We moeten inderdaad veerkrachtiger worden, met de hulp van onze digitale en groene transitie. Het gaat trouwens niet enkel om een transitie, maar ook om een transformatie. Dat zijn twee verschillende zaken. Ik ben er zeker van dat Vlaanderen tot de kopgroep zal behoren van deze Europese transitie. Ik kan zeggen dat jullie algemeen genomen een grote bron van inspiratie vormen voor wat wij doen rond democratie en demografie.

Iemand had het ook over de oudere bevolking. Ook dat behoort tot mijn portfolio, binnen het beleidsdomein Demografie. We hebben enige tijd terug de Green Paper over vergrijzing afgerond. U weet dat de Europeaan in de afgelopen vijftig jaar gemiddeld tien jaar ouder is geworden. En aangezien we tien jaar ouder worden, moeten ook onze levensomstandigheden en onze gezondheid

verbeteren. We doen dus ons best om ook voor onze oudere bevolking betere levensomstandigheden te creëren. Ook zij zijn natuurlijk van harte welkom op dit platform, u mag ze zelf ook uitnodigen. Zij hebben immers veel wijsheid en ervaring, en die hebben we ook nodig.

We nodigen veel jongeren uit van 16 tot 25, maar tegelijkertijd hebben we ook de hulp nodig van de oudere generaties. We rekenen op hun kennis en wijsheid. Zo kom je tot een solidariteit tussen generaties. En indien de oudere generaties digitaal niet voldoende geletterd zijn, kunnen de jongeren hen daarbij helpen. Ook dat is een vorm van intergenerationele solidariteit. Ook dit is een belangrijk onderdeel van mijn portfolio.

Vlaanderen blinkt uit in wetenschap en innovatie, en ik wil jullie daarvoor feliciteren. We ondersteunen jullie hierin ook ten volle met het 'Europe Horizon'-programma. We bewonderen ook de inspanningen van de Vlaamse overheid in haar communicatiecampagnes rond vaccinaties, en we ondersteunen het kenniscentrum rond mediawijsheid om jongeren te helpen om de juiste informatie te vinden. Ook die digitale geletterdheid is zeer belangrijk, want vandaag wordt daar online veel misbruik van gemaakt. Dit is dus belangrijk. Jullie werken ook nauw samen met de initiatieven die lopen op Europees niveau.

Ik reken op jullie medewerking om ervoor te zorgen dat de Vlaamse stem gehoord wordt. Dat is ook waar we naar streven. Maar dat hangt natuurlijk niet alleen van mij af, het hangt van jullie allemaal af. Ik nodig jullie allemaal uit om een rol te spelen in deze conferentie. Ik zei het al: via het Europees Comité van de Regio's en via de assemblee van regionale en lokale afgevaardigden beschikken jullie over verschillende fora waar jullie je stem kunnen laten horen.

Ik wil jullie nog eens bedanken voor deze open en oprechte gedachtewisseling. Als we iets kunnen doen voor jullie, dan zijn we steeds dichtbij. Jullie kunnen zich steeds tot mij en mijn collega's richten. Bedankt. (*Applaus*)

De voorzitter: Ik wens mevrouw Šuica van harte te bedanken om hier aanwezig te zijn. Ik wens u ook ontzettend veel succes op 9 mei, en uiteraard ook nadien. Ik hoop ook dat we een verdere, constructieve samenwerking kunnen blijven onderhouden tussen enerzijds dit parlement en Vlaanderen, en anderzijds u en de Europese Unie.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 15.34 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.01 uur.*

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 27 april 2021 verklaart de heer Björn Rzoska, voorzitter van de Groenfractie, dat de heer Staf Aerts zich aansluit bij de Groenfractie. De brief is medeondertekend door de heer Staf Aerts.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de N-VA-fractie zijn in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie mevrouw Sarah Smeyers als

vast lid vervangen door de heer Andries Gryffroy en de heer Andries Gryffroy als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Sarah Smeyers.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de onvrede betreffende de invoering van de basisbereikbaarheid

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ergens volgend jaar wordt het hele net van De Lijn hertekend met de invoering van het decreet betreffende de basisbereikbaarheid. Het is heel lang onduidelijk geweest wat dat concreet voor mensen zou betekenen, maar vandaag komt die informatie beetje bij beetje meer naar buiten.

U weet dat ik heb opgevraagd hoeveel haltes er zouden verdwijnen en ik moet zeggen dat ik serieus geschrokken ben van het antwoord dat we op die vraag hebben gekregen. Een op de vijf bushaltes in Vlaanderen wordt geschrapt. Er verdwijnt dus niet links of rechts een bushokje omdat er weinig mensen opstappen. Neen, een op de vijf haltes zal weg zijn. Mensen hebben die haltes nodig om naar school te gaan, om naar hun werk te gaan en om hun vrienden te zien.

Minister, als je zelf rondrijdt met een chauffeur in een dienstwagen van 70.000 euro op kosten van de belastingbetaler, is het gemakkelijk om ondertussen de buslijnen en -haltes af te pakken van mensen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer. Ik weet niet goed, minister, of u beseft waar u mee bezig bent. Die haltes zijn niet gewoon bolletjes op een kaart. Het gaat over iemand als Marita, van wie de moeder zich niet goed voelt en die geen auto heeft. *(Opmerkingen)*

Dat horen jullie niet graag, collega's. Alles waarover jullie hier stemmen, heeft een invloed op de samenleving, maar dat horen jullie niet graag. Die mensen maken het wel mee. Marita woont thuis met haar moeder. Ze moet naar de dokter en heeft geen auto, en de bushalte waar ze nu opstapt, wordt geschrapt. Gaan jullie haar maar uitleggen, beste collega's van de N-VA, hoe ze binnenkort bij de dokter moet geraken. Ik weet het niet.

De voorzitter: Collega D'Haese, we leren gewoon ontzettend veel bij over uw privéleven. Ik vind dat goed.

Jos D'Haese (PVDA): Ik begrijp niet waarom het iets met mijn privéleven te maken zou hebben als mensen hun getuigenissen aan ons bezorgen.

De voorzitter: Laat u niet afleiden.

Jos D'Haese (PVDA): Dit gaat over mensen, minister, ouders die hun kinderen met de bus naar school laten gaan en die binnenkort blijkbaar van een taxi afhankelijk zullen zijn. Hoe meer uw plannen bekend raken, hoe meer verzet er ook tegen komt. Overal in Vlaanderen klinkt er protest: in Gent, in Aalst, in Antwerpen, in Tongeren, in Sint-Truiden, in Hasselt, in Roeselare en in Sint-Niklaas. De lijst wordt altijd maar langer.

Overal laten mensen van zich horen omdat ze het niet pikken dat hun openbaar vervoer wordt afgebouwd. Ze hebben groot gelijk en ze hebben ook succes. In Antwerpen werd de hertekening van het tramnet on hold gezet. In Gent maakte de stad zelf extra centen vrij om het openbaar vervoer minder te moeten afbouwen, en deze week raakte bekend dat men in Aalst terugkomt op de plannen om een heel aantal lijnen te schrappen. U weet evengoed als ik, minister, dat dit maar het begin is. Mijn vraag is welke maatregelen u zult nemen om tegemoet te komen aan die groeiende onvrede over uw plannen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u voor uw vragen, mijnheer D’Haese. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat u de grote specialist bent op het vlak van negativiteit. U hebt de mond vol over groeiende onvrede. Ik stel die niet vast. Ik stel alleen maar vast dat we in dit halfrond in april 2019 het decreet betreffende de basisbereikbaarheid hebben goedgekeurd, maar u staat daar niet achter. Dat decreet is aangenomen zonder enige tegenstem en wil er net voor zorgen dat het juiste voertuig op de juiste plaats op het juiste ogenblik komt. Waar de vraag groot is, willen we veel meer bussen en trams inzetten. Waar de vraag klein is, moeten we zorgen voor maatwerk, voor vervoer op maat. Dat laatste wilt u altijd maar ontkennen, bewust of onbewust.

Iedere week debatteren we in de commissie over de uitvoering van het decreet betreffende de basisbereikbaarheid. U bent daar niet altijd, dat klopt. Maar we debatteren daarover iedere week, en iedereen staat daar ook achter. Ik ben het ermee eens dat er nog veel moet gebeuren. We hebben het er vorige week over gehad dat de startdatum niet 1 januari 2022 zal zijn, maar u blijft er maar op hameren dat er heel veel onvrede is. Ik stel die onvrede alleen maar vast waar u met uw spandoeken aan de haltes komt staan.

U blijft er telkens op hameren dat er heel veel haltes verdwijnen en ontkent dan dat er mobipunten bijkomen en dat er ook haltes zijn voor het vervoer op maat. Dat telkens opnieuw ontkennen en cijfers volledig uit de context trekken, ik ben het daar niet mee eens. Ik denk dat we een heel goed plan hebben. Daar moet nog aan gewerkt worden, dat geef ik eerlijk toe. We zetten daar volop op in en we blijven daarop inzetten, opdat er voor iedereen – maar dan ook voor iedereen – aangepast openbaar vervoer zal zijn, zowel voor plaatsen waar er minder mensen wonen als daar waar er vandaag veel mensen op overvolle treinen en bussen zitten. We willen daar verandering in. U wilt daar klaarblijkelijk geen verandering in. U houdt vast aan de oude plannen. Wel, wij willen beter voor de reiziger in de toekomst. Wij zetten onze plannen wat dat betreft door. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, u houdt vast aan de besparingen gedurende tien jaar uit het verleden. Ik zou graag weer vooruit gaan met ons openbaar vervoer. Ik zou graag weer investeren in ons openbaar vervoer. Als u zegt dat u geen groeiende onvrede hoort, dan wil ik u gerust het lijstje opnieuw voorlezen. Dat zijn echt niet alleen PVDA’ers, hoor, die opkomen voor een halte in hun buurt. Zo heeft schepen De Gucht in Aalst onlangs nog keihard moeten onderhandelen met De Lijn om een aantal lijnen terug te krijgen die geschrapt zouden worden

Minister, u geeft hier geen antwoorden op de bezorgdheden van mensen. Ik heb het trouwens wel gehad over het vervoer op maat en over de taxi’s. Ik denk gewoon dat dat geen alternatief is voor iedereen.

Wat u wel doet, minister, is het verzet monddood maken. Want u weet heel goed dat al die mensen die vandaag overal opkomen voor goed openbaar vervoer, een heel sterke bondgenoot hebben. Die bondgenoot is niet u, de minister van Openbaar Vervoer, en niet CD&V of de N-VA, maar wel de chauffeurs van De Lijn. Die chauffeurs van De Lijn zijn tijdens de hele coronacrisis blijven doorrijden. Ze blijven doorrijden met bussen die letterlijk – u weet dat ondertussen – met ducttape aan elkaar hangen. Die chauffeurs wilt u nu een actiemiddel ontnemen. U wilt nu hun actierecht en stakingsrecht inperken.

We hebben geen minimale dienstverlening nodig op een dag in het jaar. We hebben een maximale dienstverlening nodig gedurende het hele jaar. Daar zijn de chauffeurs de beste garantie voor.

Minister, ik denk dat u niet echt mee bent met wat het openbaar vervoer voor mensen betekent. Ik heb daarom een heel concrete vraag voor u. Wanneer was de laatste keer dat u een bus hebt genomen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega D’Haese, de onvrede waarover u het hebt, is een onvrede die vaak door de PVDA zelf gecreëerd wordt. Er is bezorgdheid, vaak over de regiovervoersplannen en de entiteiten die zich daarover buigen en waarin lokale besturen zetelen. We hebben een nieuw systeem opgezet waarbij we onderzoeken hoe we meer bereikbaarheid en meer aanbod kunnen realiseren voor hetzelfde budget of misschien soms zelfs voor minder budget, maar soms ook voor meer budget, als dat nodig is. In die vervoersregioraden merken we inderdaad dat het zoeken is naar dat evenwicht.

Minister, mijn vraag is dus de volgende. Houdt u voldoende de vinger aan de pols in die raden? Is de dominantie van De Lijn daarin niet te groot? Het is natuurlijk belangrijk dat de stem van de lokale besturen daar ook goed in kan weerklinken.

Collega’s, reizigers hebben niets aan een haltepaal voor hun deur, maar wel aan een aanbod aan openbaar vervoer dat ervoor zorgt dat ze zich beter kunnen verplaatsen. Stop dus met dat verzet tegen het concept van de basisbereikbaarheid, collega D’Haese. Zorg ervoor dat u actief bent in het zoeken naar meer bereikbaarheid en meer mobiliteit voor de burgers, vooral lokaal. Dan kunnen we – eindelijk – hopen dat de omslag naar het vraaggestuurd vervoer een succesverhaal wordt.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, dit is een dossier dat in dit parlement al regelmatig voor debat heeft gezorgd. Ik ben het in dezen niet helemaal eens met collega Schiltz. Het is wel degelijk zo dat lokale besturen hun keiharde best doen in die vervoerregio’s om plannen uit te tekenen voor die basisbereikbaarheid – een filosofie waar we wel degelijk achter staan. Ze hebben keihard gewerkt maar botsen op de limieten van het systeem, om de heel eenvoudige reden dat ze bij alle uitdagingen op het vlak van mobiliteit die zij zien en die zij willen realiseren, namelijk een performanter openbaar vervoer voor alle Vlamingen, geconfronteerd worden met een gesloten enveloppe. Er wordt op dit moment inderdaad beknibbeld op de dienstverlening.

Mijn vraag aan u is heel concreet, minister. Wat zult u doen om in de blinde vlekken die zullen ontstaan – want daar zal het toch op neerkomen – te garanderen dat er openbaar vervoer is waar alle Vlamingen gebruik van kunnen maken?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voor de CD&V-fractie is het duidelijk: het decreet dat hier goedgekeurd is in 2019, moet uitgevoerd worden. Het gaat om een totale omslag van ons openbaarvervoersysteem naar een vraaggestuurd bottom-upsysteem. En ja, daar verdwijnen haltes, maar er komen ook zaken in de plaats. Het zijn vooral de haltes van de belbussen die verdwijnen, maar er komt vervoer op maat in de plaats. We willen ook dat het in zijn geheel bekeken wordt. Er komen veel snellere verbindingen van de bussen van De Lijn. Het vervoer op maat zal dienen om mensen uit meer afgelegen gebieden op dat net te krijgen.

Sinds twee weken weten we allemaal dat het even on hold gezet is omdat de Mobiliteitscentrale nog niet gegund is. We hebben ook vorige week al aan de minister gevraagd om die tijd te nemen om onder andere de communicatie goed te houden, een directe lijn te hebben, niet alleen met De Lijn en met de

vervoerregio's, die toch vooral bemand zijn met politici, maar ook bijvoorbeeld met de Diensten Aangepast Vervoer (DAV's), waar nog wat onduidelijkheden zijn, en ook met reizigersverenigingen enzovoort.

Minister, welke contacten hebt u inmiddels gehad met de verschillende stakeholders in dit debat en hoe waren de reacties?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, onze bezorgdheden aangaande de invoering van de basisbereikbaarheid in Vlaanderen blijven. Verschillende experts stellen onomwonden dat er heel wat tekortkomingen zijn en dat de vervoersarmoede in Vlaanderen sowieso zal toenemen. Flexbussen zullen de grootste noden moeten invullen, want een op de tien Vlamingen zal niet meer over een reguliere busdienst beschikken. Een op de vijf haltes zal verdwijnen. Bovendien zijn er ook nog heel veel vragen omtrent de invulling van de Hoppinpunten, van het vervoer op maat. Wat met het vervoer over de regio's van de vervoerregio's heen? Dergelijke zaken zijn ook nog altijd niet echt duidelijk. Zelfs de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) vroeg uitstel van de basisbereikbaarheid, om maar te zeggen dat ook steden en gemeenten hun twijfels hebben.

Die hervormingen gaan grote gevolgen hebben, maar de procedure die nu loopt voor de Raad van State geeft u tijd. Hoe zult u die tijd nuttig gebruiken om ervoor te zorgen dat, wanneer de basisbereikbaarheid wordt uitgerold, de reiziger daar zeker en vast niet de dupe van zal zijn?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Er is al veel gezegd door de collega's. Maar ik zou er toch – zoals de collega van PVDA – geen karikatuur van maken. Integendeel, dankzij de vervoerregio komt er bij ons een lijn bij. Eindelijk, na al die jaren komt er een bus van het station Dendermonde naar het ziekenhuis. Dat is vervoersrijkdom, dat is vooral gericht op oudere mensen langs die lijn die misschien geen vervoer, geen auto hebben. Dat is dankzij de vervoerregio. Dat doe je door te praten en te negotiëren, ook in die vervoerregio. Dat is ook dankzij de inspanningen van De Lijn. Sommige haltes verdwijnen – niet zo erg veel in mijn eigen stad, maar toch een aantal – en sommige worden samengevoegd. Dat heeft net te maken met doorstromingen, bussen die op tijd komen of haltes die misschien echt niet meer up-to-date zijn, die je het best vervangt door een andere. De andere laat je vervangen door basisbereikbaarheid, door het vervoer op maat. Daar moet je wel voor openstaan. En inderdaad, indien sommige steden en gemeenten zeggen 'dat is voor ons te moeilijk' of 'we willen dat of dat', dan doe je dat in de vervoerregio. Dat doe je door te praten, mijnheer D'Haese. Dat doen we dan voor Deborah, Kevin, Chantal, Jacqueline, voor Sabine, voor iedereen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, ook wij hebben gemerkt dat er heel wat onvrede heerst over de uitvoering van de basisbereikbaarheid. Het is zeker niet zo, zoals u hier zegt, dat iedereen daarachter staat. Het is ook niet zo dat er geen lijnen verdwijnen, onder andere in een van de belangrijkste sportcentra in Brugge. Mensen zijn terecht bezorgd dat bushaltes verdwijnen en dat verbindingen waar zij op rekenen, wegvallen. We moeten kunnen verzekeren dat iedereen kan blijven vertrouwen op het openbaar vervoer. Begrijp mij goed: wij zijn niet tegen een efficiëntie-oefening voor het openbaar vervoer. Lege bussen die rondrijden, helpen niemand vooruit. Maar wij zijn wel tegen de manier waarop deze vorming hier wordt uitgevoerd. Dit is een besparingsoefening. Met een gesloten envelop wilt u het openbaar vervoer beter maken en de basisbereikbaarheid verzekeren. Wel, dat is onmogelijk. Alleen door die jarenlange

onderinvestering in De Lijn recht te zetten, zal ons openbaar vervoer erop vooruit kunnen gaan.

Dat noodgedwongen uitstel van de basisbereikbaarheid, dat biedt u de kans om de komende maanden te kijken om die basisbereikbaarheid beter te heroverwegen.

Wanneer zal er duidelijkheid komen over het vervoersaanbod van het kern- en aanvullend net? En hoe en wanneer zult u de reizigers hierover informeren?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor de vele bijkomende vragen.

Het is inderdaad al gezegd: we gaan hier een grote omwenteling van het openbaar vervoer tegemoet. We zorgen voor de uitrol van het decreet Basisbereikbaarheid, het decreet dat hier in de vorige legislatuur zonder enige tegenstem is aangenomen, en waar iedereen achter stond. We zijn volop bezig met die uitrol, en met 'we' bedoel ik inderdaad al die lokale besturen. De heer Meremans heeft het al heel duidelijk gezegd, als ervaringsdeskundige vanuit zijn eigen vervoerregioraad: al die vervoerregioraden, waar al die lokale besturen in vertegenwoordigd zijn, hebben al heel veel werk verricht. Zij hebben advies gegeven over het kernnet en het aanvullend net, en zijn vandaag volop bezig met het vervoer op maat. Dat vervoer op maat moet er juist voor zorgen dat er geen blinde vlekken ontstaan. Er zal daar maatwerk zijn. Daar wordt nu volop op ingezet.

Het is zoals een aantal collega's gezegd hebben: men maakt hier een extrapolatie van vier vervoerregioraden om te zeggen dat 25 procent van de haltes geschrapt gaat worden. Ten eerste houdt men dan weer enkel rekening met vier vervoerregio's, en het gaat dan alleen over haltes van het kernnet en het aanvullend net. Over het vervoer op maat zwijgt men in alle talen – bewust of onbewust, dat laat ik in het midden. Maar in het kader van dat vervoer op maat zijn er straks inderdaad ook nog extra haltes. Ten tweede komen er al onze mobipunten en al onze Hoppinpunten, waarvoor we in deze legislatuur een bedrag van 105 miljoen euro hebben uitgetrokken, en waarbij we ook weer de lokale besturen als partners zien om dat vervoer op maat en die Hoppinpunten ten volle uit te rollen.

Als we het hebben over duurzaamheid, dan hebben we ook altijd continu het woord 'combimobiliteit' in de mond. Wel, daar moeten we voluit op inzetten, en daar geloof ik ook helemaal in. En dan gaat het niet alleen over ons openbaar en collectief vervoer, maar ook onze flexbussen, waar de lokale besturen, in het kader van vervoer op maat, ten volle op inzetten.

Sommigen blijven hier maar zeggen dat wij het verzet monddood maken. Wel, collega's, we hadden problemen in de vervoerregio Antwerpen met tram 7 en tram 4. Jullie allen, die in de commissie zitten, weten dat we daar geschakeld hebben. We hebben gezegd dat, gelet op de talrijke investeringen die we hebben uitgetrokken voor het tramnetwerk voor Antwerpen, – alleen al dit jaar een bedrag van 50 miljoen euro, goed voor een levering van zestig extra tramtoestellen –, we de uitrol van de tram op het kernnetwerk in Antwerpen verdagen. We luisteren dus wel degelijk naar datgene wat er leeft.

Collega D'Haese, de continuïteit van de dienstverlening, daar hebt u een probleem mee? Wel, voor ons staat de reiziger centraal. Wij willen niet dat de reiziger dag na dag geconfronteerd wordt met stakingen, waardoor die reiziger niet op school of op zijn werk geraakt. Vandaar dat we inderdaad willen inzetten op minimale dienstverlening, maar ook op een efficiënte dienstverlening. U gooit hier alles op één hoopje. Ik ben er echt van overtuigd dat de plannen die op dit ogenblik uitgetekend zijn – zowel kernnet, aanvullend net, alsook het vervoer op

maat –, plannen die volledig onderschreven worden door de lokale besturen, zullen werken, en dat dit een goede zaak zal zijn.

Er wordt hier ook voortdurend gezegd: 'Jullie besparen, jullie besparen.' Wel, ik heb geen enkele euro bespaard bij De Lijn. Vraag het na bij De Lijn: zij bevestigen dat. Ik heb dit jaar, voor 2021, een bedrag van 318 miljoen euro aan investeringen. Een dergelijk bedrag is er in het verleden nooit geweest. Voor het vervoer op maat: een recurrent bedrag – een bedrag dat jaarlijks terugkomt – dat straks op 65 miljoen euro zit. Daar wordt hier nooit over gepraat. Men ontkent telkens die dingen, om zijn groot gelijk te halen en ervoor te zorgen dat er verzet kan gevoerd worden of dat men met een aantal mensen aan de haltes kan gaan staan.

Ik blijf erbij: voor ons blijft de reiziger centraal staan. Die reiziger heeft op drukke punten, waar we nu met overvolle bussen en trams zitten, recht op meer openbaar vervoer, en daar zetten we op in met de nieuwe openbaarvervoersplannen. In de dunbevolkte gebieden, waar op dit ogenblik soms om het uur lege bussen rondrijden of waar er een paal staat met een rittenblad en een lijnnummer die nauwelijks bezet wordt door mensen, behalve dan soms door sommigen van de PVDA, zullen palen die nooit gebruikt worden verdwijnen. Dat is, denk ik, juist een efficiëntieoefening. We moeten dat doen, gelet op het feit dat het hier om belastinggeld gaat.

Kortom: ik heb alle vertrouwen in die grote hervorming waarop we hebben ingezet en waarvoor we in de vorige legislatuur de basis hebben gelegd. We werken nu volop aan de uitrol. Ik bevestig opnieuw dat we nog heel veel werk voor de boeg hebben. Het zal niet in januari 2022 zijn dat we kunnen uitrollen. Het zal een latere datum zijn, afhankelijk van de procedure rond de mobiliteitscentrale, maar voor mij blijft de reiziger alleszins centraal staan. Wij laten geen enkele reiziger, noch in de perifere of buitengebieden, noch in de stedelijke gebieden, in de kou staan. Daar blijf ik bij. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bedankt voor uw antwoord. U hebt de mond vol over de reiziger, maar ik heb de indruk dat u zelf de binnenkant van een bus nog niet hebt gezien. *(Opmerkingen)*

Minister, u hebt geen idee wat het is om afhankelijk te zijn van openbaar vervoer om op je werk te raken, om op je school te raken, om bij je vrienden te raken. Ik heb de indruk dat u daar geen idee van hebt. Toch beslist u met één pennentrek dat die mensen hun openbaar vervoer mogen opgeven.

Ik wil een aantal puntjes op de i zetten. Weet u wat vervoer op maat voor Marita, over wie ik het zonet had, is? Een Bluebike, en ze mag die gaan halen aan het shoppingcenter. Leg mij maar eens uit waarom dat een alternatief is. De meeste haltes die geschrapt worden, zijn belbushaltes, mevrouw Brouwers? Toon mij de plannen en ik wil u geloven, maar ze bestaan op dit ogenblik niet. Of ik krijg ze in elk geval niet. Wat ik heb, toont exact het omgekeerde. Het zijn gewone reguliere bushaltes die worden geschrapt.

Er wordt niet bespaard bij De Lijn, minister? Ik heb niet gezegd dat u dat hebt gedaan, ik heb gezegd dat de afgelopen tien jaar een vijfde van de werkingsmiddelen van De Lijn is verdwenen. Dat kunt u terugvinden in alle presentaties die De Lijn hier in dit parlement is komen geven. Kom mij dus niet vertellen dat ik mijn dossiers niet ken. U zou eens moeten snappen hoe een openbaar vervoer werkt en wat dat is voor mensen die daar afhankelijk van zijn. *(Applaus van Jeremie Vaneekhout)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kris Van Dijck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van sportwedstrijden in het kader van de versoepelingen van de coronamaatregelen

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik denk dat er niemand rondloopt die denkt dat corona volledig uit ons leven zal worden gebannen, maar iedereen smacht wel naar een verdere evolutie of een terugkeer naar 'een zeker normaal'.

De reden waarom ik u deze vraag over sport stel, is ingegeven door de beslissingen van het Overlegcomité van 14 april 2021. Buiten een aantal maatregelen die te maken hadden met samenscholingen is er voor het sportgebeuren weinig of niets veranderd. Ik denk niet dat ik hier moet opsommen wat de mogelijkheden zijn, maar voor plus 19-jarigen komt het erop neer dat men wel met tien aan sportbeoefening kan doen. Vanuit onze fractie zijn wij verheugd dat ook dit sportseizoen het professionele voetbal heeft kunnen plaatsvinden. Anderzijds merken wij toch ook dat er heel wat sportprotocollen zijn die zouden kunnen worden geïmplementeerd nu de toestand stap voor stap beter wordt. Men zou daar dan naar kunnen grijpen voor de amateursporten.

Tijdens het laatste Overlegcomité werd er strikt onder voorbehoud gesteld dat men een voorzichtig perspectief op verdere versoepelingen voor de sportsector wil bieden. Dat zou op 8 mei gebeuren en op een nader te bepalen datum in juni. Met het vooruitzicht op het Overlegcomité van 11 mei heb ik dan ook een zeer concrete vraag, minister. Wat zal, als Vlaams minister van Sport, uw standpunt met betrekking tot het sportgebeuren zijn? Hoe zal men de amateursporten perspectief bieden? Wat zal uw voorstel ter zake zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Sport is een essentiële activiteit, zeker – bij uitstek – in coronatijden. Overgewicht en gebrek aan beweging doet de menselijke afweer dalen. Bijgevolg stijgt het risico op ziekte en de ernst van de ziekte. Sport is op dat vlak apart. Bij alle andere maatregelen in andere sectoren is er een afweging van de gezondheidsrisico's door te versoepelen ten opzichte van de baten. In dezen gaat het over gezondheidsrisico's ten opzichte van gezondheidsbaten, mentaal en fysiek. Er bestaat wat onzekerheid omtrent de risico's, maar er bestaat zekerheid omtrent de baten van sportactiviteiten.

Vanaf 8 mei komen er versoepelingen. Dan kunnen we opnieuw outdoor gaan sporten met 25 – dat is een goede zaak –, zelfs met contact indien noodzakelijk voor de aard van de sportactiviteit en ongeacht de leeftijd. Dat zou logischerwijze ook moeten gelden voor wedstrijden als die worden toegepast en georganiseerd binnen de geldende regels. Nu is er in de Q&A's van het federale crisiscentrum – de zogenaamde FAQ's – een verbod opgenomen op amateurwedstrijden. Dat is mijns inziens zonder grond, politiek en virologisch. Er is geen reden om daar een algemeen verbod op in te stellen. Het is niet of je een wedstrijd doet of organiseert; het is hoe je een wedstrijd doet of organiseert. Daarom pleit ik ervoor om dat wedstrijdverbod te schrappen in die federale FAQ's.

Ik heb die vraag ook gesteld namens mijn collega's van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap, zodat die wedstrijden kunnen hervatten. Ik denk aan tenniswedstrijden outdoor. Ik zie daar geen enkel probleem. Zelfs bij teamsporten zoals beachvolley zie ik geen probleem. Bij wielrennen outdoor in beperkte groepen zie ik absoluut geen probleem. Dat mag zo snel mogelijk weer mogelijk worden, de FAQ's moeten worden aangepast. Dan kunnen we op het

Overlegcomité van 11 mei vooruitkijken naar verdere versoepelingen, opnieuw op grond van de analyse, namelijk dat het mogelijk maken van sportactiviteiten een goede zaak is voor de gezondheid.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Dank u, minister, voor dit duidelijke antwoord. Ik heb heel duidelijk akte genomen van het feit dat u zegt dat sporten gezond is. Ik heb in deze coronaperiode heel veel mensen zien lopen, fietsen en noem maar op. Dan bots je soms op de – anomalie zou ik bijna zeggen – van sport mogen beoefenen maar niet in wedstrijdverband.

Ik kreeg deze week nog telefoon van een collega-burgemeester. Het ging over vissers. Mensen zitten 10 of 15 meter van elkaar te vissen, heel veilig, maar het mag geen wedstrijd zijn. In zulke zaken pleit ik voor versoepeling. Ik weet dat we stap voor stap moeten gaan, dat de coronamaatregelen gegarandeerd moeten zijn. Er moet veilig worden gesport. Ik ben ervan overtuigd dat men op basis van goede protocollen op een veilige manier kan sporten en dat er wedstrijden kunnen plaatsvinden.

Wat bedoelde men, minister, met die gunstige coronacijfers om dan in juni bijkomende versoepelingen mogelijk te maken?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister, alle sportliefhebbers kijken reikhalzend uit naar de mogelijkheid om naar hun lokale sportclubs te gaan, maar ook om te gaan supporteren. Dat staat ook hoog op de agenda. Ik kijk zelf ook uit om samen met vrienden binnenkort voor de Buffalo's te gaan supporteren. Dat is belangrijk.

Ik hoop samen met velen dat de mensen veilig kunnen gaan supporteren en geen stadionverbod opgelegd krijgen omdat ze niet in het bezit zijn van een corona- of vaccinatiepas. Ik trek de vraag een beetje open. Hoe staat u daartegenover? Ook dit zal ongetwijfeld in het Overlegcomité ter sprake komen.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Minister, ook bij onze fractie is er heel veel begrip voor alle vrijetijdssectoren om opnieuw verder te kunnen opstarten. Ze staan te popelen om ook opnieuw wedstrijden te kunnen organiseren. Wat ons betreft, is dat zeker buiten ook geen probleem.

Testevents zijn ook belangrijk. Vorige week heeft collega Vanryckeghem dat ook aangekaart. Het is belangrijk om dat te kunnen onderbouwen voor de heropening van bepaalde sectoren. Minister, wat leren we nu uit die testevents om toch ook de protocollen van vorig jaar te kunnen bijstellen? Is het zinvol om ook wetenschappelijk onderzoek te doen wat de indoorsporten betreft, en wat zal dat zijn? We leren immers ook wel dat wetenschappelijke vragen voor elke sector anders zijn. Welke wetenschappelijke vraag zal dus worden gebruikt om met deze sporttestevents verdere perspectieven te kunnen geven?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dit is natuurlijk een terechte vraag. Ik denk dat sport niet alleen fysieke voordelen heeft, maar ook mentale weerbaarheid en perspectief kan geven in deze tijd. Ik weet dat hele groepen in de samenleving niet voldoende hebben aan individueel gaan wandelen of gaan zwemmen, wat vandaag nog altijd mag. Er zijn ook andere noden. Daarom

ondersteunen we deze vraag zeker, en hopen we dat er in de komende weken snel duidelijkheid wordt gegeven over wat er kan, op een verantwoorde manier, in de huidige virussituatie. Eigenlijk heb ik maar één vraag, een fundamentele vraag. Stel dat het Overlegcomité volgende week beslist dat de maatregel die momenteel geldt, wordt losgelaten en dat competitie voor amateursporten op een bepaald moment zal kunnen, zijn de protocollen dan klaar om dat meteen uit te rollen? In welke mate moet er dan nog worden geschakeld? Of bent u al bezig met het gefaseerd uitwerken van die protocollen, zodat die duidelijk zijn en er eigenlijk meteen kan worden gestart met bijvoorbeeld de organisatie van wielervedstrijden voor amateurs, zodat men dan niet nog twee maanden moet nadenken over hoe men dat gaat doen?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel. We hebben de jongste maanden inderdaad allemaal heel veel individueel moeten sporten, maar het is natuurlijk een extra motivatie om dat ook opnieuw met een groep te kunnen doen, met het sociaal contact dat daaraan vasthangt, en het liefst in competitie, want dat stimuleert toch altijd een beetje meer dan als je jezelf elke dag moet oppompen om een paar kilometer te gaan wandelen. Ik denk dat we dat allemaal erkennen.

Die sportclubs hebben echter natuurlijk een jaar stilgelegen. Die hebben financieel toch ook grote offers gebracht. Het opstarten van de competitie brengt meestal ook extra kosten met zich mee, omdat spelers en trainers, en soms ook scheidsrechters, een vergoeding krijgen. Om dat te compenseren is er normaal gezien het publiek langs de kant, dat een toegangsprijs betaalt of consumpties nuttigt en zo geld in het laatje brengt. Dat is natuurlijk een vraag die gelijkloopt met die van de evenementensector, de cultuursector: wat is het perspectief om ook opnieuw publiek naar die amateurclubs, naar die competities te brengen? Hoe kijkt u daar tegenaan, zeker ook in het belang van de clubkassen van die amateurclubs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat het voorbeeld van de heer Van Dijck, namelijk, vissen mag, maar een viswedstrijd mag niet, alles heel aanschouwelijk maakt. Voor wielrennen geldt dat ook: je mag gaan fietsen met 25, maar een wedstrijd mag dan weer niet. Dat lijkt mij moeilijk in functie van het draagvlak voor maatregelen.

Ik wil echter stap voor stap vooruitgaan en dus stap voor stap ook meer sportactiviteiten mogelijk maken. Ik vind echter dat we ferm mogen doorstappen. Let wel, als er keuzes moeten worden gemaakt, zal ik in eerste instantie de activiteiten op het veld mogelijk maken, en pas in tweede instantie de activiteiten rond het veld. Je moet keuzes maken. Het is ook een permanente onderhandeling. We gaan natuurlijk altijd focussen op de sportactiviteiten zelf, en misschien pas in tweede orde op de publieksactiviteiten. Wat echter kan, wat we kunnen binnenhalen, dat zullen we binnenhalen. Dat spreekt voor zich. Ik hoop dat we ter zake in het Overlegcomité op 11 mei volgende stappen vooruit kunnen zetten. Ook wat indoorsport betreft, vind ik dat we de volgende stap moeten kunnen zetten, onder strikte voorwaarden en protocollen, waarbij in eerste instantie nog geen contact wordt toegelaten. Ik denk heel concreet aan badminton, aan trainingen in het kader van basketbal, aan shoot-outs, aan zaken als gymnastiek, als het erover gaat in een volgende fase stappen vooruit te kunnen zetten. We kunnen dan ook nog eens vooruitkijken, ook naar sport met contact en wedstrijden met contact.

U vroeg naar de protocollen. Hier zijn ze. We hebben er nog zo wel enkele liggen. De protocollen zijn volledig klaar, dus het is maar een kwestie van op de groene

knop drukken en we kunnen voortdoen. Ik hoop dat we met zijn allen ook wel iets luider onze stem zullen verheffen voor sportactiviteiten die bij uitstek en in se gezond zijn en ons enkel nog maar gezonder kunnen maken.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ben tevreden, niet alleen met het antwoord van de minister, maar ook met de tonaliteit van de collega's. Minister, ik dacht dat de sportprotocollen ook downloadbaar zijn op de website van Sport Vlaanderen. Er is ook vanuit de Vlaamse overheid heel veel klaargemaakt. Ik zou dus in ieder geval zeggen: met een positieve blik vooruit, maar wel indachtig dat niet zomaar alles kan, maar dat het binnen duidelijke afspraken moet gebeuren, dat de veiligheid gegarandeerd moet worden, maar wel degelijk met sprongen vooruit. Toen ik jong was en schepen van Sport werd, was de slogan van het toenmalige Bloso: 'Als het kriebelt, moet je sporten.' Bij zulk weer kriebelt het, als ik naar buiten kijk. Laat ons hopen dat we straks dan ook in wedstrijden kunnen gaan sporten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de lerarenplatforms in het basisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, collega's, momenteel zijn directeurs binnen een schoolse context volop bezig met de puzzel te leggen voor het volgende schooljaar, en dit naast alle andere opdrachten die zij momenteel nog moeten uitvoeren. Maar er zijn nog een aantal ontbrekende puzzelstukjes, onder andere de informatie over de lerarenplatforms.

Een lerarenplatform biedt scholen de mogelijkheid om leerkrachten aan te werven gedurende één jaar. Vaak zijn dat jonge leerkrachten die dan de mogelijkheid hebben om vervangingen in te vullen. Handig, heel handig, maar het kadert ook in het aantrekkelijk maken van het leraar zijn, van de job. Het biedt ook jobzekerheid aan heel wat jonge mensen. Momenteel zijn er ongeveer 2200 fulltime-equivalenten die op die manier aangesteld kunnen worden.

Ik krijg heel wat vragen, minister. De directeurs hebben ondertussen wel – en dat is toch een pluim voor de administratie – dienstbrieven gekregen met het aantal uren dat ze gewoon op basis van het aantal leerlingen kunnen verkrijgen. Dat is iets vroeger dan anders en dat biedt hun wel de mogelijkheid om het schooljaar voor te bereiden. Maar anderzijds krijg ik toch wel, vooral via digitale kanalen, de vraag: wanneer weten we iets meer over die lerarenplatforms?

Vandaar mijn vraag, minister: wanneer mogen de directeurs van de basisscholen – hopelijk, wat ons betreft – witte rook zien in verband met die lerarenplatforms?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet natuurlijk dat een en ander voorwerp is van sociale besprekingen die momenteel lopen. Ik steun de doelstellingen van het lerarenplatform. Alleen moeten we ons permanent de vraag stellen of we elke onderwijseuro goed besteden, en dat we die anders wel in een andere onderwijsmaatregel moeten investeren. Ik denk dat we elke besteding altijd in functie van dat criterium tegen het licht moeten houden.

U sprak over inderdaad 2114 voltijdse equivalenten leerkrachten die momenteel aangesteld zijn op dat lerarenplatform. Maar vandaag zijn er maar 1214 die effectief vervangen. Dat wil dus zeggen dat 900 leerkrachten niet vervangen, terwijl ze wel daarvoor betaald worden. Ze doen andere activiteiten, maar niet de activiteiten die ze verondersteld worden te doen, namelijk het voorzien in vervanging. Dat brengt meerkosten met zich mee ten opzichte van de oorspronkelijke begroting, meerkosten van 40 miljoen euro. Dan moeten we er toch minstens over nadenken of dat de best bestede 40 miljoen euro is, of dat we die middelen, al dan niet geheel of gedeeltelijk, beter kunnen laten renderen ten voordele van onderwijs via een andere onderwijsmaatregel.

Dat is dus voorwerp van discussie in het kader van ruime sociale besprekingen. Ik denk dat we daar wel tot een goed einde kunnen komen. Een exacte timing kan ik u daar niet van geven. Vanzelfsprekend willen we dat absoluut zo snel mogelijk proberen af te ronden. Er ligt wel heel wat in de scope van die sociale besprekingen, maar dat evolueert in de goede zin, en ik hoop daarmee ook zo snel mogelijk te kunnen landen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad zo dat wie geen vervangingen doet – u hebt het over een 900-tal fulltime-equivalenten –, ingezet kan worden voor extra zinvolle pedagogische taken. Het inzetbaarheidspercentage – dat is het moeilijke woord voor het inzetten van die leerkrachten – in coronatijden is misschien wat vertekend.

Ik wou u toch nog even het volgende vragen, zeker ook omdat de kinderverzorgsters en de zorgcoördinatoren niet worden meegenomen. Als we dan zien, minister, dat u 30 miljoen euro vrijmaakt voor bijsprong – wat op zich een heel goede zaak is, want we willen natuurlijk dat scholen ondersteund worden en er maximaal handen in de klas zijn – dan hopen we dat dit alles ook meegenomen wordt in de evaluatie. Het ene kost 40 miljoen euro, het andere kost 30 miljoen euro. Laat ons die twee zaken dan misschien toch even naast elkaar leggen.

Daarnaast moeten we ook zeker meenemen dat het lerarenplatform ook een soort planlastverlaging betekent voor scholen. Want als dat wegvalt, betekent dat ook dat de directeurs zelf op zoek moeten naar al die interimarissen. Neemt u dat ook mee in de evaluatie?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het is een oud zeer in het onderwijs: jonge leerkrachten die van hot naar her worden gestuurd en soms periodes kennen waarin ze geen les kunnen geven en dus ook geen inkomen hebben. En dat weegt natuurlijk zwaar op de aantrekkelijkheid van de job, en dat op een moment dat we eigenlijk al met een tekort aan leerkrachten kampen. Ik denk dat dit platform alvast een goede zaak is. Op die manier geef je al werkzekerheid en verhoog je dus ook de aantrekkelijkheid van de job voor jonge leerkrachten. Daarom zou het goed zijn dat er snel duidelijkheid over komt.

Maar wat ons betreft, is dat maar één onderdeel van een groter plan om de aantrekkelijkheid te verhogen, wat echt cruciaal is als we willen vermijden dat de klassen nog groter gaan worden en daardoor de kwaliteit van ons onderwijs nog meer onder druk gaat komen te staan. Minister, in het regeerakkoord is er sprake van het loopbaanpact voor leerkrachten, met nog vele andere maatregelen. Welke maatregelen ziet u nog in het verschiet? Komt er nog zo'n pact? En tegen wanneer mogen we dat dan verwachten?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, u weet dat ook collega Danen en collega Meuleman daar in het verleden in de commissie al mee het gesprek over hebben gevoerd en dat, wat onze fractie betreft, het centrale element hierin het aantrekkelijk maken en houden van de job moet zijn. Dat moet het voornaamste uitgangspunt zijn. Misschien moet er bijgestuurd worden in het initiatief an sich. We geven uiteraard alle ruimte om de gesprekken daarover te voeren, maar we willen wel vragen om het kind niet met het badwater weg te gooien en ervoor te zorgen dat de aantrekkelijke facetten die er in dit initiatief zitten, niet losgelaten worden.

Daarom is het ook wel belangrijk om de timing voor ogen te houden. We zijn intussen begin mei. Het schooljaar van volgend jaar staat vlak voor de deur. Misschien moet er toch wel over nagedacht worden of we dit alles niet moeten opschuiven tot ergens na het volgende schooljaar, want twee maanden vooraf nog altijd geen duidelijkheid kunnen geven aan onze directies, dat is, wat onze fractie betreft, toch wel zeer kort dag.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt, minister. We hadden inderdaad ook de geruchten opgevangen dat er werd gesproken over morrelen aan het lerarenplatform.

U zei dat iedere onderwijseuro goed besteed moet worden. Daarover is, denk ik, iedereen hier het eens. Maar we hebben het hier net over bijzonder goed bestede onderwijseuro's. Er zijn misschien een aantal mensen die tijdelijk geen vervangingsopdracht uitvoeren, maar die geven dan wel andere ondersteuning in klassen. En we weten dat die nodig is. Het alternatief is dat die mensen tussen twee vervangingen op straat staan, geen loon krijgen en zoals heel veel leerkrachten snel uitgeblust raken en het beroep verlaten.

Er wordt hier heel veel gesproken over leerkrachten herwaarderen en over het beroep aantrekkelijk maken. Als we dit zouden afschaffen, is dat exact het omgekeerde wat er gebeurt. Ik merk dat dat een bezorgdheid is die door heel veel collega's wordt gedeeld. Ik hoop dat u daar rekening mee zult houden.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, het lerarenplatform bestaat nog niet zo heel lang, maar ik ben ook wel verrast door de cijfers die u aanhaalde van de effectieve inzet ervan voor de klas. Zoals door de collega's is aangehaald, is het een grote uitdaging om jonge mensen niet alleen naar het onderwijs te krijgen, maar ze er ook te houden. Maar we moeten ze daar dan wel hebben om te doen waar ze voor opgeleid zijn, en dat is wel degelijk lesgeven.

Ik heb geen pasklaar antwoord, minister, maar vanuit onze fractie pleiten wij er toch ook voor – en ik denk ook wel dat u daartoe bereid bent – om de middelen die nu aangewend worden om de vervangingen te voorzien, veil te houden en eventueel over te maken aan scholengemeenschappen en scholengroepen, om die dan op die manier ook in te zetten. Onze vraag is dus om op een creatieve manier datgene mogelijk te maken waarvoor het ingezet is en wat de bedoeling was, en de uitwassen waarover we dan spreken, die negenhonderd, niet mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil vanuit mijn fractie aangeven dat het inderdaad een belangrijke uitdaging is om voldoende en gemotiveerd personeel voor onze klassen te hebben en om jonge mensen die in het onderwijs komen, niet te laten uitstromen maar gemotiveerd te houden om in het onderwijs te blijven. Wij zijn

ervan overtuigd dat het lerarenplatform daar een belangrijk instrument voor is en dat dat werkzekerheid kan bieden voor jonge leerkrachten. We vrezen een beetje dat als dit project niet wordt verdergezet, jonge leerkrachten opnieuw minder werkzekerheid zullen krijgen. We hebben natuurlijk begrip voor het sociaal overleg. Laat ons dat voeren. Wij pleiten ervoor om er zo snel mogelijk duidelijkheid over te creëren of het al dan niet wordt verlengd. Ik heb ook de vraag of wordt bekeken om het opnieuw in te zetten in het secundair onderwijs.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Vandromme, u maakt een goede vergelijking wanneer u verwijst naar de bijsprong. Dat illustreert net de discussie die ik ter zake aan het voeren ben. We investeren 30 miljoen euro in bijsprong. Dat wil zeggen: extra handen in de klas in de vorm van leerkrachten die nog resturen hebben of van gepensioneerde leerkrachten. Dat wil zeggen 100 percent benutting, 100 percent betaalde uren in de klas. In geval van het lerarenplatform zitten we met een kostprijs van 96 miljoen euro met maar 57 percent benutting. Vandaar die meerkosten van 40 miljoen euro. Ik vind dat men dat minstens onder ogen moet zien. Ik wil de onderwijseuro's die we hebben vanzelfsprekend in het onderwijs houden. De vraag is met welke maatregelen we ze het meest optimaal, effectief en efficiënt investeren. Ik vind dat dat systeem minstens kan worden geoptimaliseerd en dat we daarover de discussie moeten voeren. Corona moeten we in de evaluatie zeker meenemen, daar hebt u gelijk in. Ik kan u ook geruststellen: we gooien geen kinderen weg, noch badwater. We gaan die discussie in het kader van de cao-besprekingen die we momenteel aan het voeren zijn, proberen zo snel mogelijk af te ronden. Dat gebeurt in een goede sfeer, waarbij we zo maximaal mogelijk en zo snel mogelijk ervoor proberen te zorgen dat de directies, die nu vooral bezig zijn met het afwerken van het huidige schooljaar, kunnen starten met de voorbereiding van het volgende schooljaar.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord, en collega's, voor de aanvulling. Het voorbije jaar hebben we geleerd dat we nog meer dan anders nood hebben aan heel sterke leerkrachten voor de klas en dus ook aan vervangingssystemen die werken wanneer een leerkracht ziek is of als iemand onverwacht afwezig is.

Ik heb het al gezegd: in het berekenen van het inzetbaarheidspercentage, zitten in het cijfer dat u aanhaalt de zorgcoördinatoren en kleuteronderwijzers niet. Minister, u geeft aan dat we kunnen spreken van een onderbezetting of een niet-benutting van 57 percent. Ik zou dat geen niet-benutting noemen, want dan gaan we ervan uit dat die mensen die geen vervangingen doen als het ware met hun vingers zitten te draaien. Integendeel, ze worden ingezet voor niet-pedagogische taken.

Bij de bijsprong worden er toch niet zoveel mensen ingezet die al niet effectief aan het werk waren in onderwijs. Misschien kunnen we wat sleutelen aan het lerarenplatform. Maar toch wil ik ervan uitgaan dat we dit willen behouden, zeker omdat er een planlastverlaging is als we het lerarenplatform behouden. Daar bent u niet op ingegaan. Vanuit onze fractie kijken we in elk geval uit naar het plan rond het aantrekkelijk maken van de job van leerkracht.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een incident op de VUB in verband met de al meer dan twee maanden op de campus actievoerende illegalen

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over de Vrije Universiteit Brussel, de VUB, waar naar verluidt een bende criminelen, ook wel gewone studenten genoemd, kattenkwaad uitsteken en elkaar wat uitdagen, wat volgens sommigen lijkt te leiden tot misdaden tegen de mensheid. Dat opbod is aan het escaleren. We moeten dringend ingrijpen. Dat is toch wat Apache ons probeerde wijs te maken. Zij hebben de moed gehad, als ware het echte detectives, om te infiltreren in WhatsApp-groepen van die stoute studenten. Daar hebben ze kunnen vernemen dat een jongeman – laten we hem de oppercrimineel noemen – tevens ook lid van Jong N-VA VUB, de afdeling trouwens met als fiere peter de minister-president, enkele vlaggen en spandoeken heeft gestolen op de campus. Foei, foei, foei! Daaronder was er zelfs eentje van een hoop illegalen die daar blijkbaar ook studeren, of tenminste toch kamperen.

En de VUB is – zo kennen we haar allemaal – onmiddellijk in actie geschoten tegen dit ontluikend fascisme en ziet haar kans schoon om, na de eerder mislukte pogingen om Jong N-VA VUB daar niet te erkennen, nu de procedures op te starten die kunnen leiden tot de uitzetting van de jongeman aan de universiteit.

Alle gekheid op een stokje, minister, beste collega's, waar zijn we in godsnaam mee bezig? Ik wil niet weten wat velen onder jullie hebben uitgestoken tijdens hun studententijd. Ik zal mijn fratsen alvast voor mezelf houden. Maar het behoeft toch geen verdere uitleg dat het niet gaat over de horror van het ontvreemden van een vlag of spandoek, maar dat dit louter een politieke afrekening is met rechtse studenten die in een links bastion als de VUB volgens het rectoraat geen plaats hebben.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook duidelijk. Vindt u dat dit dermate groot is dat de VUB een tuchtprocedure moet opstarten die kan leiden tot het uitsluiten van een student en zult u daarover contact opnemen met de VUB om de vrijheid van meningsuiting te vrijwaren en de politieke diversiteit te beschermen? *(Applaus bij Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit lijkt me zelfs niet van dermate grote orde dat dit hier in een plenaire vergadering ter sprake moet komen. Ik prijs me gelukkig dat ik aan de universiteit heb gezeten in de tijd dat studentikoze escapades nog geen voorwerp waren van een vraagstelling in het parlement, laat staan in een plenaire vergadering. *(Opmerkingen van Johan Deckmyn)*

Wat mij betreft, zijn de feiten trouwens verjaard.

Ik had gehoopt dat uw actuele vraag misschien over het hoger onderwijs zou gaan, over de maatregelen en extra mogelijkheden die we vandaag hebben gecreëerd in samenspraak met de studenten, de hogescholen en de universiteiten om meer mogelijk te maken aan de universiteiten en hogescholen, vooral in het kader van de voorbereiding van de examens.

Wat echter het incident zelf betreft, heb ik begrepen dat het ging om een zatte avond waarop een spandoek werd verwijderd. Gelet op de mediaheisa – sommige

media vonden dit vanzelfsprekend een essentiële kwestie in deze tijden en besteedden daar de nodige aandacht aan – heb ik begrepen dat de VUB zich genooddaakt ziet om dat incident te onderzoeken. Ik veronderstel dat een hogeronderwijsinstelling daarbij de nodige proportionaliteit aan de dag legt en dat dit incident daar, in tegenstelling tot hier en in bepaalde media, niet wordt uitvergroot buiten elke proportionaliteit en dat een grote mate van redelijkheid aan de dag wordt gelegd bij het beoordelen van deze uiteindelijk studentikoze strapatsen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik wilde u met deze vraag de kans geven om het bestaan van uw jongerenpartij aan de VUB te verdedigen, maar u laat die kans liggen. Dat is het eerste aspect.

Het tweede aspect waar ik eigenlijk het meest van al van geschrokken ben, is dat het in de media inderdaad gaat over het ontvreemden van vlaggen. Maar waar het echt over moet gaan, is de aanwezigheid van illegalen op de campus. Terwijl studenten niet eens binnen mogen, gezien de covidpandemie, is dit voor linkse yuppies en illegalen blijkbaar geen probleem. Wie denkt dat dit zo onschuldig is, nodig ik uit om zelf eens te gaan kijken. Het kantinepersoneel moeten de deuren vastbinden omdat de illegalen anders binnenstormen. Kijk, op deze foto ziet u de buitenkant van waar men kan eten aan de VUB. Dat is gewoon een stortplaats/slaapplaats geworden van illegalen.

Het kan toch niet de bedoeling zijn dat onze universiteiten plots speelruimtes worden voor linkse activisten en illegalen, en dit ten koste van de kwaliteit en de veiligheid van onze studenten en het onderwijs. Minister, u bent verantwoordelijk voor het onderwijs. Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat onze studenten nog altijd veilig naar de campus kunnen en de kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd blijft?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, ikzelf en mijn fractie waren gisteren vooral geschokt door die kleinhartige en laffe – ik denk dat we dat wel mogen zeggen – actie. Het gaat hier eigenlijk over puur pestgedrag ten aanzien van een van de meest kwetsbare groepen in ons land. Dat is gebeurd aan een Vlaamse universiteit en door Vlaamse studenten.

Nu, cynisme is niet mijn specialiteit. Ik laat dat liever over aan anderen. Maar wat ik vooral toch fout vind hieraan, is dat deze actie uit een politieke hoek komt die niets liever doet dan hier de normen en waarden benadrukken. Maar in die actie heb ik die fameuze normen en waarden toch niet teruggezien, en mijn fractie ook niet.

Wat ik wel zie, is dat twee collega's die organisatie steunen, die organisatie met raad en daad gingen bijstaan, waaronder een minister-president – dat is toch niet onbelangrijk. Wat is dan die raad en daad? Blijkbaar – zo hoor ik het toch, maar ik zal het meteen nog eens aan u vragen, minister – moet er geen halszaak van worden gemaakt. Het zijn strapatsen. Ik zou graag de minister-president bij dezen toch citeren: "Plus et en vous, collega's". Want dat pestgedrag is niet het Vlaanderen waar Vooruit voor staat. Wij staan voor een Vlaanderen waarin we met respect met elkaar omgaan, waar we zoeken naar oplossingen, waar we elkaar vooruithelpen, en niet op de zwakken shotten.

We moeten ons daarover schamen. Minister, het is niet de eerste keer dat onder het mom van strapatsen, kattenkwaad of studentikoos gedrag dergelijk

pestgedrag gebeurt op de campus. Ik zou u graag zulk gedrag eens duidelijk horen afkeuren. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik was niet van plan om tussen te komen, maar ik ga het nu toch doen. Ik denk dat we daar kort over kunnen zijn. Was dat verstandig of onverstandig? Ik denk dat het onverstandig was, collega Veys, zeker voor mensen die lid zijn van een partijpolitieke jongerenvereniging. We weten hoe gevoelig dat allemaal ligt. Als we protesteren tegen de aanwezigheid van illegalen, mensen zonder papieren, dan zijn daar heel veel mogelijkheden, denk ik. Ik denk dat dat ook mag. Daar is zeker iets voor te zeggen. Studentikoos doen is natuurlijk ook plezierig, maar misschien zijn er ook wel creatievere middelen.

Nu, ik heb begrepen dat de betrokkenen zich hebben verontschuldigd. Zij beseffen dat dus blijkbaar ook. Ik denk dat dat belangrijk is, voorzitter. En daarmee is de kous misschien af. Ik dank u.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Brusselmans, ik stel inderdaad voor dat we niet ingaan op uw verleden als student. Daar weten we genoeg over, jammer genoeg. Het verleden van uw voorzitter, Tom Van Grieken, ken ik zeer goed: op de Universiteit Antwerpen met toiletpapier gooien naar mensen zonder papieren. Dat is het niveau van jullie voorzitter. U kunt dat afgezaagd noemen, ik vind dat gortig. Gortig vind ik het enige juiste woord.

Blijkbaar vond de jongerenafdeling van de N-VA het inderdaad nodig om op de VUB spandoeken en ander gerief te stelen van mensen zonder papieren. Is dat, beste collega's van de N-VA, jullie nieuwe Vlaamse elite? Wat een zielig clubke, zeker als je weet dat de symbolische peter de heer Jambon is, en de symbolische meter mevrouw Tavernier – de minister-president en een Vlaams parlements lid. (*Opmerkingen van Wilfried Vandaele en Kris Van Dijck*)

Beste collega's, ik heb op geen enkel moment gezien dat ze hier afstand van namen. Mocht ik van hen zijn, ik zou onder de grond kruipen van schaamte. Kunnen de heer Jambon en mevrouw Tavernier niet voor zichzelf spreken? Ik heb ze hier op geen enkele manier afstand van zien nemen. Als ik van hen was, ik zou door de grond zakken van schaamte.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, er zijn inderdaad grenzen van menselijkheid die je niet overschrijdt. Voor ons als politici, maak ook voor politici in spe, klopt het niet om naar beneden te trappen. Dat doe je niet. Wij zitten hier niet om de macht te verdedigen, wij zitten hier, misschien zelfs in de eerste plaats, om kwetsbare mensen een stem te geven en te verdedigen.

Mijnheer Vandaele, u hebt gezegd dat het onverstandig is. Maar het is meer dan dat. Dit is gewoon onfatsoenlijk. Dit zijn mensen die in de volle miserie zitten, en die worden dan ook nog eens ontmenselijkt.

Minister, het is goed dat u uw vertrouwen hebt uitgesproken in de procedures van de VUB. Ik zou u ook willen vragen om te bevestigen dat u de stem van de studenten aan de VUB hierin ook gaat horen, en dat u inderdaad onverdeeld die daden veroordeelt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik moet velen hier, ter linker- en ter rechterzijde, feliciteren met hun inspanningen om dit incident buiten proportie te gaan verheffen tot een ongelooflijk belangrijk politiek incident, over elkaar struikelend van verontwaardiging, om verschillende uiteenlopende redenen. Ik zou willen oproepen om dit alles binnen de juiste proportie te zien. Het gaat hier – u kunt er uw appreciatie over uiten – over een domme, studentikoze strapats: het verwijderen van een spandoek. Maar meer is dat ook niet. Ik denk dat we met z'n allen wel domme dingen hebben gedaan in het verleden. De oppositie vindt dat ik dat nog altijd doe. Ik zou dit ook wel reduceren tot wat het is: een domme, studentikoze strapats, zoals we er ongetwijfeld met z'n allen veel hebben begaan.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, uit uw antwoord leid ik af dat u de problematiek van de illegalen op de VUB blijft ontkennen als het licht van de zon. Nochtans vindt het Vlaams Belang dat er aan die onmenselijke toestand eindelijk een einde moet komen. De enige aanvaardbare oplossing is een onmiddellijke uitwijzing van alle illegalen op ons grondgebied, te beginnen met zij die onze publieke ruimte bezetten. Het jarenlange lakse beleid op federaal niveau op het vlak van asiel en migratie heeft ervoor gezorgd dat ons land al menige jaren een toevluchtsoord is geworden. Het is het OCMW van de hele wereld, met dramatische gevolgen voor onze sociale zekerheid, voor onze veiligheid en nu ook voor ons onderwijs. Geef als Vlaamse Regering toch eens een krachtig signaal. Want laat het me duidelijk stellen: illegaliteit is en blijft criminaliteit. En wanneer die illegalen ons proberen te chanteren, dan moeten we ze per direct repatriëren: het land uit. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over racisme in het voetbal

ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Canvasdocumentaire FC United en racisme in het voetbal

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, beste collega's, om het met voetbaltermen te zeggen: de documentaire FC United op Canvas kwam aan als een harde bal in de maag op een zaterdagmiddag in de regen op een veldje ergens in de provincie. Als de Rode Duivels binnenkort het Europees Kampioenschap zullen winnen, beste collega's, dan doen ze dat allemaal samen. 'Tous ensemble'. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang en de N-VA)*

Ik weet dat ze dat bij de N-VA niet graag horen, maar toch is het zo: allemaal samen. Maar op het veld worden voetballers vandaag nog altijd uitgescholden voor wie ze zijn. 'Vuile zwarte', 'Die is zeker ouder dan tien.', 'Het zijn weer Afrikanen.', 'Zijn dat wel Belgen?': dat is racisme op het veld. Romelu Lukaku en Kassandra Missipo maken het mee op het hoogste niveau. Duizenden jonge spelers maken het elk weekend mee op de kleine veldjes van lokale clubs. De grote Johan Crujff, minister, zei dat er vaak iets moet gebeuren voordat er echt iets gebeurt. Er is genoeg gebeurd. Het is genoeg geweest. Vandaag moeten we daar stop tegen zeggen.

Een van de voetballers in de documentaire zegt dat het hem als kind aangeleerd werd om het naast zich neer te leggen, om het te aanvaarden en het te negeren.

Collega's, ik stel voor dat we dat niet meer aanvaarden, dat we dat niet meer negeren en ook niet naast ons neerleggen. Laten we duidelijk zijn: er worden stappen gezet. Er is vandaag een actieplan bij Voetbal Vlaanderen. Er is een meldpunt opgericht. Er is ambitie. Ik zeg niet dat dat niet bestaat. Maar we hebben niet alleen ambitie nodig, maar ook echt verandering. Yves Kabwe van de City Pirates Antwerpen zei dat het weinig zin heeft als we er alleen maar over blijven praten en niet werken aan een structurele oplossing. Er zijn niet alleen woorden nodig, maar ook daden.

Dus is mijn vraag, minister: hoe gaan we er samen voor zorgen dat racisme uit het voetbal verdwijnt?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, sport moet veilig zijn op al onze velden. Dat blijkt altijd maar weer niet het geval. Gelukkig horen we topsporters steeds vaker een grens trekken. Maar als zelfs Romelu Lukaku nog een grens moet trekken, wat vragen we dan van onze kinderen op het veld? Ga eens na, collega's, wat het doet met een kind als hij of zij wordt geconfronteerd met fanatieke supporters, vaak ouders, en andere sporters die met racisme proberen te intimideren.

Het is verleidelijk om te denken dat het uitzonderingen zijn, dat het alleen in topmatchen gebeurt of dat het iets van het buitenland is. Neen, honderden Vlaamse kinderen staan elke week op onze sportvelden. Kinderen voor wie racisme niet iets is uit een anonieme tribune in een megastadion, maar iets dat uit de mond komt van ouders van vriendjes. Hoe kan het dat dat blijft gebeuren? Het is heel eenvoudig: omdat men ermee weghomt. Racisme wordt niet bestraft. Sporten zou mensen moeten samenbrengen, want zien sporten doet sporten. Het is aan ons in het Vlaams Parlement om ervoor te zorgen dat kinderen niet gediscrimineerd worden op onze sportvelden.

Minister, we hebben al meerdere voorstellen voorgelegd: meer diverse besturen en scheidsrechters, duidelijke afspraken bij racisme tijdens de match. U bent net als ons voor het naleven van regels. We weten dat. Zet dus racisme buitenspel. Ik heb de volgende vraag: hoe gaat u ervoor zorgen dat we van mooie woorden en plannen gaan naar een effectief antiracismebeleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het volledige verhaal is natuurlijk – en dat moet je ook onderkennen als je kijkt naar die eerste aflevering van FC United – dat er niet alleen negatieve maar ook positieve zaken naar voren kwamen. Sport kan namelijk net verbindend werken, sport kan ook bepaalde problematieken overstijgen en een opstap bieden naar het opbouwen van een sociaal netwerk. Ook daarover waren er getuigenissen.

Zowel racisme als discriminatie zijn natuurlijk brede maatschappelijke problemen. De sportsector staat bij uitstek met twee voeten in de samenleving en wordt dus ook geconfronteerd met die maatschappelijke problemen, en niet andersom. We worden dus geconfronteerd met de positieve aspecten van die samenleving, maar evengoed met de negatieve aspecten.

Het veranderen van individueel gedrag of het bewerkstelligen van een cultuur- of mentaliteitsverandering is natuurlijk wel een werk van lange adem. Maar je kan niet zeggen dat het sportveld of het sportbeleid ter zake geen verantwoordelijkheid neemt, integendeel. Zelfs meer dan in andere sectoren wordt daar het voortouw genomen in de strijd tegen racisme en discriminatie.

Als het dan heel specifiek gaat over voetbal: daar wordt het probleem erkend en wordt er niet langer weggekeken. In eerste instantie werden er actieplannen uitgetekend. Ik denk bijvoorbeeld aan het actieplan 'Come Together' van Voetbal Vlaanderen, ik denk aan de 'Football for all'-campagne. Er wordt daarbij een spiegel voorgehouden. Er werd een studie uitgevoerd door de KU Leuven, gefinancierd door Voetbal Vlaanderen, de Belgische Voetbalbond en onze Frans-talige collega, waarbij ons een spiegel voorgehouden werd over hoe wijdverbreid het probleem in de voetbalwereld is. We hebben geen tv-uitzending nodig gehad, of de sport- of voetbalsector heeft daarvoor geen uitzending nodig gehad.

Ik kan u opnieuw een hele opsomming geven van alle campagnes die we in de commissie al besproken hebben. Essentieel is dat we in Vlaanderen het voortouw hebben genomen met een integriteitsbeleid en dat we dat integriteitsbeleid – aanvankelijk ingegeven in het kader van seksueel grensoverschrijdend gedrag – hebben verruimd naar andere grensoverschrijdende gedragingen, zoals racisme en discriminatie.

Verder hebben we ons in eerste instantie altijd gefocust op het niveau van de sportfederaties. Waar het nu op aankomt, is het ressorteren van een soort trickledowneffect, waarbij we ervoor zorgen dat we de inspanningen op het niveau van de federaties, bijvoorbeeld als het gaat over individuele aansprek-punten, ook toepassen op clubniveau, in de reglementen en bepalingen op clubniveau. Ook in het clubreglement moet er aandacht zijn voor een integriteits-beleid in al zijn facetten, ook op clubniveau moeten we zorgen voor een veilig aanspreekpunt en moeten we ervoor zorgen dat er wordt ingegrepen wanneer het clubreglement overtreden wordt. Dat lijkt mij een essentiële schakel, een versnelling die we moeten bijschakelen.

Maar ik herhaal: dat wil niet zeggen dat we ter zake nog geen inspanningen gedaan hebben. We moeten doorgaan, dat is zeker zo. Maar de waarheid heeft ook haar rechten. We zijn hier goed aan bezig, samen met de voetbalsector. Dat wil ik vooral stimuleren, dat wil ik opjagen, en er zo voor zorgen dat we er via sport in Vlaanderen een betere wereld van maken.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik denk dat ik uw uitspraak 'racisme en discriminatie zijn maatschappelijke problemen' ga inkaderen en cadeau geven aan mevrouw Sminate. Zij heeft hier namelijk in elk debat over racisme en discriminatie exact het omgekeerde verteld. Ik ben blij dat u dat erkent. Uiteraard staat de sportsector daar met beide voeten in en maakt die dat dus ook mee.

Voor de rest, minister, hebt u uw antwoord zeer goed voorbereid, want u hebt zelfs gereageerd op zaken die we niet gezegd hebben. Geen van ons beiden heeft namelijk gezegd dat er niets gebeurd is, integendeel. We hebben allebei expliciet het omgekeerde gezegd. Maar we komen wel van heel ver en we zijn er vandaag nog niet. Dat is nu wel heel duidelijk gebleken uit alle getuigenissen die we krijgen en uit alles wat er op tv getoond werd. Ik denk, minister, dat we naast het aanpassen van reglementen en dergelijke, een aantal concrete acties moeten ondernemen.

Ik heb drie concrete voorstellen. Ten eerste wil ik voorstellen om clubs toe te staan om melding te maken van racisme op het wedstrijdblad. Niet enkel de scheidsrechter maar ook de clubs zelf zouden hier melding van moeten kunnen maken. Op die manier kan je racisme in kaart brengen, de evolutie meten en ook actief met clubs in gesprek gaan als blijkt dat er een weerkerend probleem is. Dat voorstel komt uit de sector. Ten tweede, stel ik voor om een speel- en

stadionverbod op te leggen als sanctie tegen racisme. Dat gebeurt vandaag nog veel te weinig.

De voorzitter: En ten derde?

Jos D'Haese (PVDA): Ten derde: zorg voor extra opleiding voor scheidsrechters om hiermee om te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, dank voor uw uitleg. Wij hebben inderdaad niet gezegd dat er niets gebeurt. Al jaren zijn er campagnes, al jaren zijn er plannen. Maar het is niet genoeg, als we de beelden van de documentaire van afgelopen maandag zien. Het geraakt zo niet opgelost, het is niet voldoende. Als sensibiliseren niet helpt, dan moeten we toch overgaan tot sanctioneren. Wie niet horen wil, moet voelen. Ik zie op andere domeinen dat u soms als minister het onmogelijke mogelijk maakt. Ik zou graag hebben dat u dat hier ook doet, met de nodige durf, met het nodige voluntarisme. Mijn vraag blijft: wat zijn de bijkomende stappen die u nog gaat zetten? Want als we blijven doen zoals nu, geraakt het niet opgelost.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik weet niet wie gisteren naar de wedstrijd Manchester City tegen Paris Saint-Germain heeft gekeken. Ik heb gekeken. Bij het begin zagen we onze vriend Kevin De Bruyne, samen met 21 andere spelers, op de knieën gaan en de 'Black Lives Matter'-groet brengen, met achter zich het grote spandoek van de Fédération Internationale de Football Association (FIFA) met het opschrift 'Say no to racism'. Wie is de eigenaar van Manchester City? Sjeik Mansour, vicepremier van de Verenigde Arabische Emiraten. Wie is de eigenaar van Paris Saint-Germain? Qatar Sports Investments. Hypocrisie, net zoals dit debat. Veel geblaat over racisme, geen woord over het seksisme, de discriminatie van vrouwen en het racisme binnen de islam. In 2022 gaat de Belgische ploeg, met Romelu Lukaku op kop, richting Qatar, waar 6500 gastarbeiders gestorven zijn bij het aanleggen van de voetbalstadia, waar vrouwen geen rechten hebben, de doodstraf bestaat voor homoseksuelen en geloofsafvalligen zowaar worden gestenigd. Dat is de realiteit, dat is de hypocrisie anno 2021. Veel geblaat over racisme, nooit een woord over de radicale islam. Stop met dit debat en zorg ervoor dat de Belgische ploeg niet naar Qatar gaat. Dan bent u tenminste consequent. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Collega's, voor alle duidelijkheid: voor onze fractie is racisme niet toelaatbaar, en wij vinden dan ook dat alle vormen van discriminatie aangepakt moeten worden, want ze verhinderen dat mensen kunnen deelnemen aan het sportaanbod. In het onderzoek van professor Scheerder in opdracht van de Voetbalbond, bleek ook dat naast racisme, discriminatie op basis van kleur een groot probleem is en dat discriminatie op basis van geloof, seksuele geaardheid en armoede ook in het onderzoek naar voren komen. Minister, u geeft aan dat er al heel wat acties gebeuren op het terrein. Maar het thema vraagt natuurlijk ook de blijvende aandacht. We moeten daarvoor verder werken aan plannen, aan clubtools om op het terrein toch nog beter te kunnen presteren op dat thema.

Minister, zult u een globaal plan van aanpak lanceren voor alle sporttakken, dus niet alleen voor het voetbal? Zult u dit ook meenemen bij de aanpassing van het decreet betreffende de sportfederaties?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, dit is een dossier dat mijn collega Imade Annouri nauw aan het hart ligt en waar hij u ook regelmatig over bevraagt. Ik moet eerlijk zeggen dat de reportage van FC United heel hard binnenkwam. Je ziet professionele voetballers die vandaag aan de top staan bijna in tranen uitbarsten als zij getuigen over wat hen overkomen is op voetbalpleintjes toen zij veel jonger waren. Dan stel ik mij toch in de plaats van zo'n jonge ket die zich ergens bij een amateurploegje probeert te amuseren. Dat moet ongelooflijk blijvende sporen nalaten.

Ik erken dat u met de Vlaamse Regering wel degelijk een aantal dingen doet, maar wat mij betreft, zou het deze keer echt wel een stap verder mogen gaan. Ik denk dat de tijd van campagnes voeren en brede plannen opstellen nu wel voorbij is. We hebben echt wel nood aan een concreet traject met heel duidelijke targets waar we naartoe willen. Ik ben het eens met u dat voetbal niet buiten de samenleving zweeft, dat het toch een stuk te maken heeft met de samenleving. Maar u als politieke verantwoordelijke mag nu niet bij de pakken blijven zitten en echt wel een stap verder gaan, want anders gaan we nog heel wat accidenten tegenkomen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, collega Rzoska spreekt van 'verdere stappen'. We hebben hierover een paar weken geleden uitvoerig gediscussieerd in de commissie Sport.

En aan mijnheer D'Haese: als u zegt dat dat programma 'als een bal in uw maag terechtkomt', dan moet ik u zeggen dat u voor geen millimeter het debat dien-aangaande volgt, in de commissie Sport. In de sportwereld gebeurt er al heel veel. Chapeau voor de mensen die dit programma gemaakt hebben, dankbaarheid voor hen die getuigden. Maar ik ben er ook van overtuigd, collega's, dat het is zoals de strijd tegen criminaliteit: over honderd jaar zal er ook nog criminaliteit zijn. Ik vrees dat er domme mensen zullen blijven zijn, die mensen proberen te destabiliseren, te demoraliseren op een sportveld. Je hebt mensen die supporteren, maar je hebt ook mensen die langs de kant staan om de tegenstander af te breken. En ik wil dit misschien nog meegeven als een hart onder de riem naar deze jongeren: wie probeert men te destabiliseren? Degene waar men bang voor is, de goeie. Wel nu, ik zou zeggen, als ze op u schelden, en dat gebeurt ook met andere jongeren, niet enkel over huidskleur maar bijvoorbeeld op iemand die wat dik is, of hoogblond, of wiens vader of moeder bekendheid heeft – ik zie al enkele collega's knikken –, in ieder geval, verweer u, en weet dat wanneer men u pijn probeert te doen, dat het is omdat men schrik voor u heeft. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, racisme in de sport is een thema waarover we het hier in dit huis vaak hebben. En ongeacht wat er het Midden-Oosten – mijnheer De Winter – of in de rest van de wereld gebeurt, en de strijd die we daar ook moeten blijven voeren, denk ik dat het ook belangrijk is dat we voor eigen deur vegen, en dat we het debat blijven voeren tegen racisme in de sport en elders. We moeten FC United echt aangrijpen als een nieuwe stimulans om die strijd op te voeren, al hebben we als overheid, minister, beperkte middelen om dat te doen. De gedachten en meningen zijn vrij. We kunnen alleen clubs wapenen met middelen – wedstrijden stilleggen, zonder publiek spelen – om echt aan de supporters en aan de samenleving de signalen te geven dat racisme niet kan. Maar we kunnen hen ook stimuleren om in te zetten op een inclusief beleid: spelers, trainers, bestuursleden aantrekken uit de diversiteit.

Mijn bijkomende vraag, minister: Op welke manier kunnen we daar de clubs in steunen, en op welke manier werkt u daarvoor samen met de minister bevoegd voor de inclusie?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Domme mensen zullen er altijd zijn, en tot mijn spijt ook naast het voetbalveld. Waar we wél al in geslaagd zijn, is dat die problemen wel worden erkend, en dat dat gedrag niet meer wordt aanvaard. Er wordt niet meer weggekeken, niet meer meesmuilend over gedaan. Men kan evenmin stellen dat we bij de pakken blijven zitten, echt wel integendeel.

Wat we nu gedaan hebben, de afgelopen jaren – en het is vooral mijn voorganger minister Muyters die het voortouw heeft genomen op het vlak van een heel ruim integriteitsbeleid – is dat we nog meer verruimen, en dat we het vooral ingang doen vinden op clubniveau. Dat is waar we mee bezig, in algemene termen. Ik zou echt hopen dat andere maatschappelijke sectoren, en misschien ook andere sporttakken, evenveel ter zake zouden doen als we momenteel al doen in het kader van de voetbalsector.

Twee, als het gaat over concrete voorstelletjes die hier nu ten berde worden gebracht, bijvoorbeeld het melden van racistische incidenten op het scheidsrechterblad: dat kan nu al. We hebben inderdaad die mogelijkheid gecreëerd. Al die incidenten kunnen worden gemeld en vervolgens ook gerapporteerd en desgevallend ook gesanctioneerd.

Drie, wat betreft de vraag of quota een goede weg zijn om te volgen, bijvoorbeeld vaste quota op het vlak van scheidsrechters, op het vlak van bestuursleden, met een bepaalde achtergrond, met mensen van kleur, daar ben ik absoluut geen voorstander van. Ik denk dat we er ook op dat vlak in slagen om vooruitgang te boeken. Laat ons die vooruitgang nu niet fnuiken door die mensen te gaan labelen als zijnde: die zijn er gekomen vanwege hun quota, vanwege hun kleur, niet vanwege hun capaciteiten. Niets is minder waar, dus laten we ons hoeden om het debat daarmee te vergiftigen, want ik denk dat we dan helemaal geen vooruitgang gaan boeken. Integendeel, dan worden we misschien wel teruggeslagen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ten eerste, mijnheer Van Dijck, ik begrijp dat u ons mist in de commissie Sport. Met vier volksvertegenwoordigers is het niet eenvoudig om alle commissies tegelijkertijd op te volgen, maar ik begrijp, mijnheer Van Dijck, dat als men u zo aanpakt dat dat is omdat men schrik van u heeft. U hoeft van mij geen schrik te hebben, mijnheer Van Dijck, we zullen hier volgende keer met genoeg volksvertegenwoordigers zitten voor alle commissies. Dat is geen enkel probleem.

Kris Van Dijck (N-VA): Persoonlijk feit!

Jos D'Haese (PVDA): Als we het over voetbal hebben, minister, dan is het inderdaad zo dat voetbal verbindt. U hebt het al gezegd. Daar ligt net de kracht van voetbal. Ik hoop echt dat we die kracht kunnen gebruiken, dat we meer kunnen inzetten op community werking, dat we mensen via sport kunnen emanciperen en samenbrengen, en dat we op die manier van voetbal een oplossing kunnen maken voor racisme in plaats van een plek waar jongeren daar elke dag mee geconfronteerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, uiteraard zijn de werkomstandigheden in Qatar niet oké, is seksisme niet oké, maar het gaat hier over racisme op sportvelden. Dat is niet oké, en daarover gaat het hier.

De documentaire FC United ging door merg en been. We kunnen wel zeggen dat we veel doen en dat is ook zo, minister. U voert campagnes, u erkent de problemen, dat is allemaal waar, maar het is gewoon niet genoeg. U moet verdergaan, u moet sanctioneren, u moet strenger optreden. U kunt dat. U hebt dat bewezen op andere domeinen en we willen dat u dat ook hier bewijst. We zullen u daar volop in steunen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Celia Groothedde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over openstaande vacatures in de kinderopvang

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt het deze week gezien. Ik heb bij minister Crevits cijfers opgevraagd en daaruit blijkt dat er echt een heel groot tekort is aan mensen in de kinderopvang. Voor heel 2020 waren er meer dan vierduizend vacatures. In februari vorig jaar waren er nog bijna vijfhonderd mensen nodig, in februari dit jaar zijn dat er al meer dan zeshonderd.

Er is hier eigenlijk een dubbel probleem. We wisten al dat er een pensioengolf aankwam en dat er een tekort was. Dat hebben we al besproken, maar terwijl die openstaande vacatures duidelijk heel snel groeien, is er ook een tekort aan mensen die de kinderopvang als toekomstplan hebben. Het is niet zo makkelijk om de cijfers van de Vlaamse overheid te ontrafelen, maar als ik ze er heel even bijneem dan zijn dat in 2017 1207 mensen, in 2018 1109 mensen en in 2019 1072 mensen. Dat gaat vrij snel in dalende lijn. Dit cijfer gaat dan over mensen die kinderbegeleider in het beroepssecundair onderwijs (bso) volgen. Nog geen 10 procent van de mensen in het bso kiest voor de kinderopvang. Als we naar de jongens of jongemannen kijken, dan zitten we echt in de 'single digits': 1, 1, 3, 4, 3.

Minister, wij hebben een heel groot probleem. Het is niet alleen een kwestie van reclame maken of de instroom forceren. We hebben het er al over gehad dat mensen in de kinderopvang zich heel ondergewaardeerd voelen. De covidcrisis heeft de zaken versneld, maar dat is eigenlijk alleen maar de kers op de modder-taart geweest.

U kunt aan de crisis niets doen. U kunt aan het feit dat mensen tijdens de crisis ondergewaardeerd zijn een fameus zetje geven. Aan de moddertaart zelf, aan de omstandigheden, kunt u wel sleutelen. Die mensen zijn enorm belangrijk tijdens die kapitale eerste duizend dagen van een kind. De aandacht en appreciatie die leerkrachten vandaag krijgen, krijgt de kinderopvang nog niet. Die mensen zorgen nog altijd voor negen kindjes per persoon, wat echt een loodzware norm is, ook als we dat vergelijken met andere landen in Europa. U hebt al wel behoorlijke inspanningen gedaan, of dat hoor ik toch over VIA6 (Vlaams intersectoraal akkoord), maar aan de norm wordt, naar wat ik hoor, niet gesleuteld.

De voorzitter: Wilt u uw vraag stellen?

Celia Groothedde (Groen): Zult u aan die norm iets doen?

Hoe zult u dat beroep opwaarderen? Hoe gaat u in deze omstandigheden het beroep aantrekkelijker maken?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik ben het ongelooflijk eens met mevrouw Groothedde dat de mensen die in de kinderopvang of als onthaalouder werken, een ongelooflijke, fantastische job vervullen. Niet alleen om economische redenen, om toe te laten dat mannen en vrouwen elke dag opnieuw kunnen gaan werken, maar vooral ook omdat ze dag in dag uit voor geborgenheid voor jonge kinderen zorgen. Dat doen ze met een bijzonder grote toewijding. Als je in zo'n job wilt stappen, dan vraagt dat een groot hart en een ongelooflijk sterk engagement.

Gelukkig hebben we veel mensen die dat doen. Dat wil niet zeggen, en daar legt u de vinger op de wonde, dat we niet met een uitstroom zitten. Mensen stromen uit of gaan met pensioen, dat geldt trouwens niet alleen in de kinderopvang. De komende jaren gaan er negenduizend mensen met pensioen in zorg en welzijn. Daar zullen we moeten zorgen voor bijkomende instroom. We moeten daar een antwoord op geven. Niet alleen met applaus, zoals we dat gedaan hebben, maar ook met harde daden.

Dat is wat we gedaan hebben. U hebt zelf gesproken over het VIA 6-akkoord. Dat is daar een ontzettend belangrijke stap in. Dat VIA 6-akkoord gaat over meer mensen en een betere waardering: een hogere verloning voor de werknemers in de kinderopvang. Een verhoging van de kostenvergoeding voor onthaalouders die in het sui-generisstatuut zitten. Er komt ook extra pedagogische begeleiding van 246 vte's in functie van coaching en ondersteuning van kinderbegeleiders op de werkvloer. Dat zijn grote stappen. Dit is een van de elementen die in het verleden al aan bod kwamen: er zijn vacatures, maar u zult ze alleen maar kunnen invullen met een beter statuut en een grotere financiële waardering. Dat doen we op deze manier.

Ook voor het uitbreidingsbeleid dat we gepland hebben in de volgende periode zullen we deze mensen ongelooflijk hard nodig hebben.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik hoor uw inspanningen. U weet heel goed dat ik grote fan ben van de bachelor pedagogie van het jonge kind. Ik apprecieer dat u daar meer mensen gaat aanstellen, 246 vte's. We zullen zien hoever ons dat brengt.

Ik hoop wel dat dit niet het einde is van de onderhandelingen, want er blijven toch wel grote pijnpunten. Ten eerste, die ratio staat echt in het hart van de problemen: één persoon voor negen jonge kindjes is onwerkbaar. Dat maakt de job echt loodzwaar. Het is pas in 2014 tot die norm gekomen.

Uw inspanningen gaan het ironisch genoeg misschien zelfs nog zwaarder maken. Mensen die vandaag vrijwillig meer personeel in dienst nemen in de kinderopvang, om ervoor te zorgen dat er genoeg mensen op de vloer staan, gaan nog veel meer kosten hebben. Ik hoop werkelijk dat u aan die fundamentele vraag van de ratio, die van de kinderopvang komt, iets gaat doen.

Ten tweede, ik merk dat u nog altijd kiest voor de piste van een breed net gooien. Het zou echt goed zijn als het beroep en de opleiding werden opgewaardeerd. We zien in andere landen dat dat ervoor zorgt dat er zelfs met een numerus clausus moet worden gewerkt in de kinderopvang. Wij kunnen daar alleen maar van dromen.

Ik moet ook nog eventjes aanstippen dat wat het uitbreidingsbeleid betreft, ...

De voorzitter: Heel kort alstublieft.

Celia Groothedde (Groen): ... ik als Brusselaar een kleine opmerking heb. Uw voorganger, Jo Vandeuren, heeft per jaar 250 plaatsen in de kinderopvang vrijgemaakt, in een stad die een ongelooflijk gebrek heeft, ook verhoudingsgewijs in Vlaanderen. U gaat 250 kinderopvangplaatsen in de hele legislatuur vrijmaken. Dat is veel te weinig, minister. Daar mag toch veel meer inspanning komen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, mijn dochtertje gaat op 17 mei voor het eerst naar school. We gaan moeten afscheid nemen in de kinderopvang. Ik wil in elk geval de appreciatie die zowel mevrouw Groothedde als de minister naar voren hebben gebracht voor al die mensen die actief zijn in de sector, heel erg bijtreden. Zonder hen zouden wij niet kunnen gaan werken, maar ook de liefde die de kinderen daar krijgen en wat ze daar allemaal leren, kunnen we echt niet onderschatten.

Ik ondersteun ook de roep om een beter statuut voor alle mensen in de kinderopvangsector. Ik zou heel specifiek nog op de onthaalouders willen doorgaan. Indertijd kregen ze een sui-generisstatuut. Dat was als tijdelijk statuut bedoeld, het was een proefproject, maar het is nooit echt geëvalueerd. Met het VIA-akkoord gebeurt er wat inspanning, nu is er VIA6. Dat zijn goede inspanningen, er is extra budget. Maar het fundamentele probleem wordt er niet echt mee opgelost.

Wat is nu het plan met de onthaalouders? De hete aardappel wordt steeds weer doorgegeven. De mensen met dat statuut haken af. In Wallonië is er wel echt een werknemersstatuut van gemaakt. Is het de bedoeling om dat ook in Vlaanderen te doen? Op welke termijn?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, collega Groothedde heeft de problematiek geschetst. U bent erop ingegaan. De discussie over het statuut is één zaak, maar er bestaan voor kinderopvang ook trajecten van elders verworven competenties (EVC's). Ik kaart dit aan omdat in deze coronacrisis tal van mensen zich moeten heroriënteren. Er is ook een oproep geweest voor mensen om zich om te scholen naar de zorg. Ziet u in deze coronacrisis mogelijkheden om de kwalificatie van kinderbegeleider via elders verworven competenties te kunnen versterken en op die manier ook voor een stukje te kunnen bijdragen aan het wegwerken van het tekort?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Vandaag staken heel veel kinderdagverblijven in Brussel en Wallonië. Vanmorgen stonden ze hier vlakbij. Ik ben hen gepasseerd. Je hoort ook daar een boosheid. Ze voelen zich ernstig ondergewaardeerd. Minister, dezelfde gevoelens van onderwaardering en van boosheid hoor ik ook bij mensen die werken in de kinderdagverblijven in Vlaanderen. Ik hoor zelfs van mensen die werken in kinderdagverblijven, dat ze graag mee hadden gestaakt. Dat zijn mensen die heel boos zijn.

We vinden kinderopvang erg belangrijk. Kwaliteitsvolle opvang met een pedagogisch project is belangrijk voor elk kind, in het bijzonder voor kinderen in een moeilijke thuissituatie, maar werken in de kinderopvang is heel moeilijk en wordt heel moeilijk gemaakt. Ze voelen zich ondergewaardeerd op het vlak van verloning en op het vlak van omkadering. Minister, er zijn inderdaad eerste stapjes gezet in VIA 6, maar ik hoop dat u goed beseft dat we daarmee de problemen niet hebben opgelost en dat volgende stappen nodig zullen zijn. Laten we immers eerlijk zijn: een verzorgster of begeleidster voor acht à negen baby's of peuters,

waarbij die dan moet zorgen voor zowel genegenheid als verzorging, als hygiëne, als eten, als het maken van kindrapporten, dat is eigenlijk het onmogelijke vragen. Toch doen duizenden, vooral vrouwen, dat vandaag in de kinderdagverblijven. De job kent echter een leegloop. Er zijn maar weinig mensen die die job willen doen, net wegens de werkdruk.

Minister, gaat u dus iets doen aan de normering, zodat er meer begeleiders kunnen worden ingezet voor dat aantal kinderen? De kinderbegeleiders vragen ook veilige werkomstandigheden. Ze zijn blijven werken tijdens corona. Zij vragen vaccins. Zij vragen dat er snel ventilatie komt, ze vragen sneltesten en het inzetten op CO2-meters, zodat zij ook veilig kunnen werken.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn. Elke fractie wil dat die openstaande vacatures in de kinderopvang ingevuld raken. We zijn het ook allemaal eens over het belang van de kinderopvang. Die openstaande vacatures zijn echter niet enkel een Vlaams probleem. We zien dat ook in Nederland. Het is ook niet alleen een probleem van de kinderopvang. Minister, u hebt het zelf ook aangehaald. Het is ook een probleem in andere sectoren. De job aantrekkelijker maken is natuurlijk één zaak, mensen warm maken voor een carrière in de kinderopvang is een andere. De Vlaamse Regering weet dat, heeft daar ook oog voor en zet stappen ter zake. We hebben inderdaad VIA 6. Dat is al een eerste stap vooruit, maar natuurlijk moeten we ook nog mensen hebben, hen warm maken voor een carrière binnen die kinderopvang.

Minister, is het opportuun om samen met uw collega's van Onderwijs en Werk een soort infocampagne op poten te zetten om een job in de kinderopvang aantrekkelijker te maken, en misschien niet alleen in de kinderopvang, maar ook in de volledige sociale sector?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, collega Malfroot heeft u hierover al meermaals ondervraagd in de commissie. Ook wij geven natuurlijk de nodige waardering aan de mensen die in de sector van de kinderopvang en de kinderbegeleiding actief zijn. De personeelsproblematiek is echter natuurlijk niet nieuw. De collega heeft het geschetst. Net als de andere collega's erken ik dat u via VIA 6 voorzichtige stapjes hebt gezet om de job aantrekkelijker te maken en beter te verlonen, maar er is natuurlijk het probleem dat er in de sector nog mensen zijn die aan een ongelijk loon werken voor hetzelfde werk. Dat is natuurlijk een punt dat de ongelijkheid in de hand werkt tussen personeel dat werkt in de kinderopvang en de kinderbegeleiding. Vandaar mijn vraag. Ze werken allemaal voor een laag loon. Ze werken al sinds het begin van deze corona-pandemie in moeilijke omstandigheden. Ze werden eigenlijk ook niet meegenomen in de prioritaire vaccinatie. Minister, wanneer komt er dus gelijk loon voor gelijk werk?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, kinderopvang is een heel belangrijke sector. Al wie er initiatief in neemt of erin werkt, verdient dan ook veel waardering. Ik wil die ook heel graag namens onze fractie uitspreken. Er wordt deze legislatuur heel wat geïnvesteerd, enerzijds in het uitbreidingsbeleid, maar anderzijds ook via VIA 6 (Vlaams intersectoraal akkoord), het sociaal akkoord dat extra middelen voorziet voor zowel koopkrachtverhoging als kwaliteit.

De vraag is ook hoe we de sector aantrekkelijker kunnen maken, hoe we het statuut kunnen verbeteren van de kinderbegeleiders en hoe we kunnen zorgen voor betere werkomstandigheden. Ik wil dan graag ingaan op twee elementjes.

Ten eerste: het statuut van de onthaalouders. Het proefproject is lopende. Ook via VIA 6 worden er een aantal stappen gezet. Maar ik denk dat er ook nog winst gehaald kan worden bij de samenwerkende onthaalouders door daar drempels weg te nemen. Ten tweede wil ik heel graag wijzen op de sector van de buitenschoolse kinderopvang, waarover we het gisteren in de commissievergadering nog hadden, over het proefproject Doorgaande Lijn. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat mensen die daarin werken, een beter statuut krijgen, betere arbeidsuren voornamelijk, door een betere samenwerking met de onderwijssector, zodat het beter is voor het kind, dat dezelfde vertrouwde begeleider ziet, en die mensen betere werkuren krijgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Groothedde, er is hier verwezen naar de acties die er in de kinderopvang zijn in Wallonië en Brussel. Een andere collega heeft verwezen naar de problemen die zich ook in Nederland voordoen. Het is zo dat de kinderopvang in bijna alle Europese landen onder druk staat. Dat wil zeggen dat de uitstroom groter is dan de instroom. Dat is natuurlijk een zaak waar we met grote bekommernis naar kijken en waar we ook willen en moeten op anticiperen. Dat is dus niet alleen een typisch Vlaams element, dat zie je in heel veel regio's.

De opwaardering van de job – en daar zetten we nu met het VIA 6-akkoord toch een belangrijke stap – is daar één element van. U hebt verwezen naar het uitbreidingsbeleid in Brussel. Daar doen we 10 procent. Dat is meer dan de zogenaamde Brusselnorm. We verankeren dat ook, wat voor Brussel toch een belangrijke zaak is.

Collega Anaf, u hebt de vraag gesteld naar het sui-generisstatuut. Ook andere collega's hebben daar onrechtstreeks naar verwezen. U weet dat dat inderdaad een sui-generisstatuut is, waarbij we in overleg gaan met de federale overheid naar de toekomst toe. Maar ondertussen zitten we natuurlijk wel met dat statuut. Er zijn ook heel wat mensen die vandaag in dat statuut zitten en ook in dat statuut willen blijven. Daarom hebben we ook een stijging van de onkostenvergoeding mogelijk gemaakt. Dat was ook al in VIA 5 zo, nu in VIA 6 doen we dat bijkomend om deze groep zeker niet te vergeten.

Collega Schiltz, de elders verworven competenties zijn inderdaad een belangrijk element. Zoals een aantal collega's gezegd hebben, zitten de vraag en de focus vandaag in de kinderopvang, maar de uitdaging zit niet alleen in de kinderopvang. Als we de komende jaren 46.000 jobs gaan zoeken wegens de uitstroom – 9000 mensen die op pensioen gaan –, wegens wissels in jobs die we kunnen verwachten, wegens bijkomende capaciteit die we gaan creëren, zullen we alle zeilen moeten bijzetten. Daar is de elders verworven competentie natuurlijk ook een element in, die zit absoluut ook in de scope. Samen met mijn collega's Weyts van Onderwijs en Crevits van Werk zijn we dan ook drukdoende om daar, in de kinderopvang, maar ook breder voor de sociale sector, toch naar die arbeidsmarkt te kijken, voor de instromers maar ook voor degenen die vandaag in andere functies zitten en een nieuwe job of opdracht wel graag zouden willen doen. Ik denk – daar hebben we bij de presentatie van het sociaal akkoord ook naar verwezen – dat we ook een stem in de sociale sector moeten hebben. Met stem bedoel ik niet alleen een stem die je hoort, maar ook een opleiding met de aantrekkelijkheid van de STEM-opleidingen die er nu zijn, om ervoor te zorgen dat de bewuste keuzes voor de zorg effectief gemaakt worden.

Ja, er is ongelijkheid in de statuten, collega Sintobin en collega Schryvers. Dat ontkennen we ook niet. Met elk sociaal akkoord worden daar stapjes in gezet. Ik denk dat daar ook vandaag opnieuw belangrijke stappen in zijn gezet. Ook wat

betreft gelijk loon voor gelijk werk, collega Sintobin, zitten er in VIA 6 elementen voor kinderbegeleiders, ook in de focusgroepen.

Collega Schryvers, de buitenschoolse kinderopvang is inderdaad een belangrijk element. VIA 5 voorziet voor het eerst in een basisbarema daarin. Dat is het eerste element. In VIA 6 – dat is dan niet voor de buitenschoolse kinderopvang, maar wel voor degenen die in trap 2B en trap 2A zitten – voorzien we ook een extra stap, boven op het uitbreidingsbeleid. Dat zal ook rechtstreeks leiden tot hogere lonen en zal op die manier die historische ongelijkheid stap voor stap weten dicht te rijden.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, het ongenoegen in de kinderopvang zit inderdaad heel hoog. U hebt de acties in Brussel en Wallonië aangehaald. Men plant ook acties in Vlaanderen. En dat doet de kinderopvang niet zomaar. Die werken heel lang stil en ongedwongen door. Daar worden ook heel veel belangen bij gebruikt. Dat is pijnlijk. Maar ik denk wel dat u die malaise met een fundamentele omwenteling zou kunnen keren.

U hebt Europa aangehaald. Wel, in Frankrijk is het zo dat er voor de opleiding tien keer meer aanmeldingen zijn voor de bachelors dan er plaatsen zijn. Daar werkt men op basis van de vacatures die er zijn, en er zijn tien keer meer aanmeldingen. Ook wat betreft de kinderbegeleiders, de 'auxiliaires puéricultrices': die kunnen inderdaad bogen op eerdere ervaringen. Er zijn daar heel mooie zijinstroomprogramma's waarop u zou kunnen bogen, waar onder andere levenservaring meetelt. Die mensen worden ook wel geapprecieerd. Die bachelors verdienen ongeveer even goed als leerkrachten. Dus daar is wel een inspanning voor nodig. Maar dat is een voorbeeld dat u zou kunnen volgen.

Ik denk dat u er niet onderuit gaat kunnen om die ratio van een op negen te verbeteren, want die zit in het hart van het probleem. Ik wil daar graag aan meewerken, maar dan raad ik u toch aan om die historische achterstand in Brussel, waar u op dit moment maar een vierde van de plaatsen van uw voorganger Jo Vandeuren vrijmaakt, eindelijk toch eens weg te werken, want die is zeer pijnlijk.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het concreet uitwerken van de coronapas

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het coronapaspoort

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, als het over de coronamaatregelen gaat, dan is het standpunt van mijn partij zeer duidelijk. Wij willen zoveel mogelijk onvoorwaardelijke vrijheid, zo snel als mogelijk, en dat voor iedereen. Dat betekent heel concreet dat, zodra de 65-plussers en de mensen met een onderliggende aandoening zijn ingeënt, Vlaanderen weer open moet gaan. En die Vlaamse heropening, collega's, situeert zich wat ons betreft ergens midden juni, wanneer de druk op onze ziekenhuizen sterk zou moeten verminderen.

Het corona-attest, minister, moet voor ons de uitzondering op de regel zijn. De regel moet die onvoorwaardelijke vrijheid voor iedereen zijn, en de uitzonderingen

daarop dus heel erg beperkt. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een concert met vijfduizend concertgangers in een gesloten ruimte, waar je aan iedereen zou kunnen vragen om eerst getest te worden. Maar dat moet je uiteraard niet doen als je een corona-attest kunt voorleggen. Ik denk niet aan het gebruik daarvan om op café of op restaurant te gaan, en ook niet om bijvoorbeeld te gaan werken of naar school te gaan. Die laatste zijn uiteraard geen vrijwillige activiteiten.

We weten dat de EU een digitaal groen certificaat invoert. De vraag die hier voorligt, is wat wij daarmee gaan doen in Vlaanderen. Het EU-certificaat is om te reizen. Wij kunnen daar uiteraard een aantal andere voorwaarden of gevolgen aan verbinden.

Wij hebben een aantal heel duidelijke voorwaarden, minister, om daarmee aan de slag te gaan. Wij vragen eerst en vooral dat die onvoorwaardelijke vrijheid de regel is en een attest de uitzondering. Ten tweede vragen we dat zoiets er enkel komt wanneer iedereen de kans heeft gehad om zich ook effectief te laten vaccineren. Ten derde vragen we dat je groen licht kunt krijgen op drie verschillende manieren: ofwel heb je een vaccin gehad, ofwel ben je immuun omdat je een aantal antilichamen in je lichaam hebt omdat je de ziekte hebt doorgemaakt, ofwel leg je een negatieve covidtest voor. En dan krijg je groen licht, een groen attest.

Een volgende voorwaarde is voor ons heel belangrijk, namelijk dat niemand ooit kan opvragen wat de oorsprong is van dat attest. Dat is belangrijk om privacy-redenen.

Zodra er een advies is, voorzitter, ...

De voorzitter: De vraag?

Lorin Parys (N-VA): Ja, zo meteen.

De voorzitter: Neen, niet zo meteen. Nu.

Lorin Parys (N-VA): ... zal mijn partij een hoorzitting vragen in het parlement om hierover te debatteren. Mijn vraag is welke gevolgen de minister koppelt aan de invoering van een mogelijk corona-attest in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, de vaccinatiecentra draaien op volle toeren. Daarmee komt het rijk van de vrijheid een beetje dichterbij. Naarmate dat moment dichterbij komt, stellen zich een aantal ethische discussies. U hebt zelf een beetje de kat de bel aangeboden door het vaccinatiepaspoort daar te zetten. Mogen gevaccineerden iets meer dan andere mensen? Dat is de ethische vraag die zich stelt. Uiteraard is de eerste vereiste die zich meteen opdringt en die u zelf al hebt aangehaald, dat iedereen de kans moet gehad hebben om zich te laten vaccineren. We hebben immers van de hele maatschappij solidariteit gevraagd voor de meest kwetsbaren, en dus vragen we nu ook solidariteit dat iedereen de kans krijgt om zich te laten vaccineren. Maar er is ook de praktische uitwerking. Moet men een vaccinatiebewijs hebben of is het voldoende dat men kan aantonen dat men immuun of niet besmettelijk is? Is er een verschil in weging tussen die twee? Kan iemand die een evenement organiseert een verschil maken tussen iemand die een zelftest heeft gedaan, iemand die immuniteit heeft omdat hij de ziekte heeft gehad of iemand die om medische redenen geen vaccin kan krijgen – een weliswaar kleine maar zeer precare doelgroep?

Uiteraard zijn wij uiterst bezorgd voor de privacyinbreuken die daarmee gepaard kunnen gaan. Want het gaat hier niet alleen over een controle door de overheid,

maar over burgers die andere burgers moeten controleren. Het zal u niet verbazen dat mijn partij zeer achterdochtig is over het invoeren van gezondheidspaspoorten. Over tijdelijke paspoorten wordt soms gedacht. Herinner u dat 105 jaar geleden, kort na de Eerste Wereldoorlog, het reispaspoort is ingevoerd als tijdelijke maatregel om de crisis en de chaos kort na de oorlog te beheersen. Het geïnstalleerde wantrouwen is sindsdien nooit meer weggegaan. Het reispaspoort is er om nooit meer weg te gaan. De bezorgdheid is dus terecht. Wij moeten dergelijke discussies in het parlement voeren.

Minister, overweegt de Vlaamse Regering wel degelijk de invoering van dit paspoort? Hoe denkt u de grondwettelijke bezwaren hiertegen te kunnen weerleggen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, collega's, we hebben het er gisteren in de commissie ook al over gehad. Het thema is belangrijk genoeg om het hier vandaag in de plenaire vergadering opnieuw over te hebben.

Het Europees Parlement heeft een 'green certificate' voorgesteld. Dat ligt op de tafel van de Europese Raad. Dat groen certificaat moet toelaten dat het verkeer binnen Europa kan gebeuren zonder belemmeringen. Dat certificaat zult u krijgen wanneer u ofwel een vaccin hebt gehad, ofwel aangetoond hebt dat u voldoende antilichamen hebt opgebouwd, ofwel een negatieve test hebt gehad.

We hebben samen met de twee andere regio's, Brussel en Wallonië, beslist dat Vlaanderen met het agentschap Informatie Vlaanderen (AIV) het voortouw zal nemen om dat te ontwikkelen.

De vraag is of dit ook voor andere zaken kan dienen dan alleen maar voor het reisverkeer binnen Europa. Dat is een belangrijke vraag waar we over moeten nadenken. Dat heb ik gisteren ook geantwoord in het parlement. Ik vind dat erover gedacht moet worden.

De voorwaarden die gesteld zijn, zijn de voorwaarden die ik zelf ook evident vind en die ik gisteren naar voren heb gebracht. Men kan dit niet doen wanneer niet iedereen de kans heeft gehad om zich te laten vaccineren. Dat is nogal vanzelfsprekend. Men kan niet zeggen aan jongeren dat ze hebben moeten wachten omdat we zijn begonnen met de ouderen, en dat ze daardoor nog langer zullen moeten wachten op een aantal privileges. Dat is voor mij evident, dat is absoluut evident.

Een tweede belangrijke voorwaarde is dat we met zijn allen een hoge vaccinatiegraad moeten weten te bereiken, en dat lukt. Vandaag bereiken we in Vlaanderen 95 procent vaccinatiegraad bij de 65-plussers. Ik was vanmorgen in het vaccinatiecentrum van Rotselaar, waar het tienduizendste vaccin wordt gezet. We zullen vandaag in Vlaanderen letterlijk honderdduizend vaccins op één dag zetten. Daar wordt ongelooflijk hard aan gewerkt door ontzettend veel vrijwilligers. En de mensen die daar buiten komen, zijn dolgelukkig.

Wanneer aan die voorwaarde is voldaan, dan moet dat juridisch goed worden bekeken en beargumenteerd. Er zijn pro's en contra's. Ik heb professor Callens, professor Sottiaux, professor Loobuyck gelezen. Zij zeggen dat dit goed moet worden bekeken maar dat dit niet uitgesloten is. Er zullen waarschijnlijk nog anderen zijn die daar nog iets anders over te zeggen hebben maar dat moet worden bekeken.

Het lijkt me evident dat men dit niet kan voorleggen aan minderjarigen, want die kunnen zich nog niet laten vaccineren. Het lijkt me logisch en evident dat die

daarvan uitgesloten zijn. Het lijkt me ook logisch en evident dat wie zich niet kan of wil laten vaccineren, dat met test en antilichamen weet aan te tonen.

Ik zou wel willen oproepen om daar een eerlijk debat over te voeren. Ik heb de voorbije dagen dingen gelezen die niet gezegd zijn en die we ook niet in het debat betrekken. Het gaat hier niet over het ontnemen van diensten.

Collega Schiltz, het debat is niet door mij aangetrokken, maar door Brussels minister-president Vervoort. Hij heeft gezegd dat dit als een voorwaarde zou moeten gelden voor restaurants. Daar ben ik het, eerlijk gezegd, niet mee eens. De piste die we hier in Vlaanderen bewandelen, is ervoor zorgen – dat is mijn pinksterplan – dat tegen Pinksteren zoveel mogelijk mensen gevaccineerd zijn: de meest kwetsbaren, mensen met onderliggende aandoeningen, waarvan we deze week een derde al zullen hebben gevaccineerd, de mensen in de zorg en de 65-plussers. Dan is de helft van de Vlamingen gevaccineerd, de meeste kwetsbare helft.

Wanneer we daar twee weken bij tellen, ergens half juni, is voor dat soort zaken de tijd wel gekomen. De vraag is dan waar het dan eventueel wel voor geldt. Daarover moeten we nadenken. Het kan dan inderdaad gaan over grootschalige manifestaties en activiteiten. Wanneer men dat niet doet op een gecontroleerde manier, zal men daar achteraf misschien te veel negatieve gevolgen van moeten dragen. Dat is de oefening die gebeurt en dat is de oefening die we samen moeten doen. Het geldt dus niet voor horecabezoek. Maar wanneer we in de zomer een aantal zaken willen organiseren en daar zijn flankerende zaken voor nodig, dan zal er een green certificate zijn dat door het agentschap Informatie Vlaanderen (AIV) wordt ontwikkeld.

Het liefst van al zou ik hebben dat we tegen eind juni zoveel mogelijk mensen gevaccineerd kunnen hebben waardoor die groepsimmunitet zo groot is dat dit niet meer het geval hoeft te zijn. Het liefst zou ik ook hebben dat we niet worden geconfronteerd met buitenlandse varianten die dat mee in het gedrang kunnen brengen. Maar daarover heb ik vandaag geen wetenschappelijke evidentie.

Als niet is voldaan aan die eerste voorwaarden, zou dit voor dit soort van grootschalige evenementen waar de heer Parys naar verwijst, een nuttig instrument kunnen zijn, maar het debat daarover, voorzitter, is bij dezen geopend.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Dat is een debat dat wij graag verderzetten. Wanneer alle adviezen binnen zijn, moeten we daar in de commissie tijd voor uittrekken en daar een hoorzitting over organiseren en luisteren.

Collega's, ik wil in dit debat oproepen om inderdaad ook aan de terminologie te denken. Soms wordt gesproken over een vaccinatiepaspoort, maar dat is het niet. Dat zal er nooit komen en zal nooit een realiteit worden in Vlaanderen, alleszins niet met de N-VA. Wat wel mogelijk is, is een corona-attest, en dat is iets helemaal anders dan wat wij hier net hebben besproken, wanneer er mensen zijn die zeggen dat wie het vaccin heeft gehad, al dan niet toegang krijgt tot een aantal diensten.

Ten tweede wil ik graag ingaan op uw tweede voorwaarde, minister. Het is volgens mij niet onschuldig dat de minister-president van de Brusselse regio net dit idee propageert om bijvoorbeeld op café of restaurant te gaan, iets wat wij ook niet willen. Want het mag natuurlijk geen excuus worden om in regio's die niet aan die vaccinatiegraad van 70 procent komen, ervoor te zorgen dat je een aantal versoepelingen uitstelt omdat er in dit geval een vaccinatiepaspoort zou zijn – de juiste terminologie is volgens ons het corona-attest. Dat moeten we

absoluut vermijden, minister. Het is dus inderdaad belangrijk dat iedereen zich blijft vaccineren en dat elke regio die vaccinatiegraad ook haalt. Ik maak mij grote zorgen over het feit dat er in sommige leeftijdscategorieën 20 procent verschil is tussen het aantal mensen dat gevaccineerd is in Vlaanderen, Wallonië of Brussel. Daar moet in de eerste plaats aan gewerkt worden.

De voorzitter: De minister heeft gezegd dat het debat geopend is, dus ik ga ervan uit dat dit thema nog wel een aantal keer zal terugkomen.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het debat is juridisch. Het is te zeggen: we moeten een aantal juridische adviezen afwachten. Maar het is natuurlijk ook een ethisch debat, en daar moeten wij bij uitstek als volksvertegenwoordigers onze rol in nemen, en het debat hier verder voeren. Het zal vandaag niet beslecht worden.

Laat ons dat debat inderdaad houden. Ik denk dat niemand daar problemen mee heeft. Dit is ook niet een debat dat ergens een schuld zoekt. Alleen hebben we met maatregelen als de avondklok al fors moeten inboeten op onze vrijheid om de volksgezondheid te redden en te kunnen handhaven. Dat kunnen we niet eindeloos blijven en blijven doen zonder daar zeer grondig bij stil te staan.

U hebt terecht aangegeven dat er met uw pinksterplan fors wordt ingezet op een maximale vaccinatiegraad. Dat is ook de ambitie die het beleid moet hebben: om met die 70 of 80 procent naar groepsimmunitet te gaan. Op dat moment, wanneer ook aan een aantal voorwaarden is voldaan die u zelf naar voren hebt geschoven, lijkt zo'n paspoortattest, of hoe u het ook noemt, mij overbodig. Dan kom je toch op een punt dat de individuele keuzevrijheid de ander niet mag dwingen om met zo'n paspoort of met zo'n attest geconfronteerd te moeten worden. En dus stel ik mij de vraag of op dat moment de collectieve bescherming niet moet zorgen voor de individuele vrijheid. Dat klinkt misschien raar voor een liberaal, maar ik geloof dat op dat moment, bij 70 of 80 procent vaccinatie, het toch voldoende moet zijn om niet te moeten grijpen naar een instrument zoals een corona-attest.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, de vaccinaties draaien op volle toeren. Vandaag en morgen worden er meer dan honderdduizend vaccins per dag gezet. En dat wordt de volgende weken nog opgevoerd. Gelukkig gaan in Vlaanderen de mensen ook massaal in op de oproep om zich te laten vaccineren. We moeten ervoor zorgen dat dat ook de volgende weken zo blijft.

We kunnen dus gelukkig denken aan het herwinnen van onze vrijheid, en we hopen ook dat dat zo snel mogelijk kan gebeuren. Maar zolang de epidemiologische situatie dat vereist, en indien iedereen de kans heeft gekregen zich te laten vaccineren, zou zo'n coronapaspoort daarin tijdelijk ook een rol kunnen spelen. Het zou dan immers onredelijk zijn om beperkingen te blijven opleggen op het niveau dat op dat moment nodig is voor wie door eigen keuze een hoger risico blijft lopen.

De vraag is vanzelfsprekend hoe dat er in de praktijk aan toe zal gaan, en waarvoor het zal gelden. Minister, ik zou willen vragen om inderdaad het debat daarover verder aan te gaan. Als het gebeurt, moeten we zorgen voor een heel goede wettelijke basis. Ook op een goede manier communiceren naar de mensen zal heel belangrijk zijn.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, gisteren werd u in De afspraak door de ondervoorzitter van uw collega's van de N-VA tot drie keer toe een slechte communicator genoemd. U zorgde voor verwarring in de communicatie, aldus mevrouw Van Peel. Maar ik heb u daarnet toch redelijk goed begrepen, moet ik zeggen.

Ik zou er toch wel voor pleiten om de terminologie eerst eens vast te leggen eer we het debat voeren. Ik heb nu al vier termen opgeschreven: EU-certificaat, vaccinpaspoort, coronapaspoort en corona-attest. Zo maken we het wel heel verwarrend voor de mensen. Want ik wil duidelijkheid: heb ik een paspoort nodig om naar mijn geliefde club, Club Brugge, te gaan kijken? Heb ik een paspoort nodig om op restaurant te gaan? Heb ik een paspoort nodig om naar de cinema te gaan? U kunt er misschien mee lachen, maar dat leeft echt bij de mensen.

Wij starten dit debat in de media niet op een ernstige manier – u zegt dat u dat debat niet hebt aangetrokken, en dat wil ik wel geloven –, waardoor er eigenlijk verwarring wordt gezaaid onder de bevolking. Daardoor wordt al op voorhand het verzet tegen de eventuele invoering van een paspoort groter. Maar nog belangrijker dan de eventuele invoering van een paspoort is een hoge vaccinatiegraad, waardoor een paspoort misschien niet meer nodig zal zijn.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we hebben het er inderdaad gisteren in de commissie over gehad. Wat onze fractie betreft, mag ieder debat gevoerd worden. We zullen elk advies van experts ernstig bekijken en goed bestuderen, maar we zijn natuurlijk ook bezorgd dat er een aantal waarschuwingssignalen zijn wat betreft de invloed op een aantal grond- en basisrechten. We zijn dat al gedurende de hele crisis en we zullen dat ook blijven.

Collega's, ik wil het ook hebben over prioriteiten en focus. We moeten debatten voeren, maar we kunnen niet ieder debat tegelijk voeren. Als we bezig zijn met de test- en vaccinatiestrategie, met tracing, met de strategie tegenover nieuwe varianten, met een langetermijnperspectief over de vaccinatiestrategie: een tweede of een derde dosis, dan is de vraag of we ons nu ons massaal moeten bezighouden met een debat over iets waarvan collega Schiltz terecht zegt: als we onze doelstelling halen en als het Vlaamse beleid slaagt, dan hebben we het waarschijnlijk niet nodig. Ik hoor graag zeggen dat we een voldoende hoog vaccinatiepeil moeten hebben. Het goede signaal vandaag is dat het aan het lukken is. In iedere regio in dit land en bij iedere bevolkingsgroep die al behandeld is, is de vaccinatiegraad hoger dan 70 procent. Minister, hoeveel politieke energie wilt u naar dit debat laten gaan? Moeten we er niet eerder voor zorgen dat de rest van ons coronabeleid slaagt?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik vind het een interessant debat. Ik heb de indruk dat we voor veel punten op dezelfde lijn zitten. We snakken allemaal naar die vrijheid, maar we mogen niet vergeten dat er momenteel nog altijd mensen zijn die nog in aanmerking komen voor vaccinaties, bijvoorbeeld jonge risicopatiënten. Ik heb zondag nog een berichtje gekregen van een vriendin die een risicopatiënt is. Haar dochtertje is besmet op school. Haar gezin zit nu in quarantaine en ze is ongerust dat ze ook besmet zou kunnen zijn.

Dat moet de eerste prioriteit zijn en laten we dan verder kijken richting vrijheid. Ik ben blij dat iedereen op de lijn van de Europese Unie zit. Laat iedereen eerst de kans krijgen om zich te laten vaccineren en dan kunnen drie dingen in ogenschouw worden genomen voor een bewijs: vaccinatie, antistoffen of een recente negatieve test. Ik heb de indruk dat we redelijk op dezelfde lijn zitten. Ik

ben blij dat we het debat nog verder zullen voeren in de komende weken. Ik denk dat de richting hier wel duidelijk is.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik ben blij met dit debat, omdat de contouren van de oefening over partijgrenzen heen dezelfde richting uitgaan. Dat kan niet over elk debat gezegd worden. Dat is op zich goed. Uiteraard is het een debat dat op ons afkomt als Denemarken en Duitsland beslissingen nemen. Dan kun je erop rekenen dat de vraag wordt gesteld wat Vlaanderen zal doen. Als de minister-president van Brussel zegt dat hij daar voorstander van is, collega Vaneeckhout, dan kunnen we niet anders dan daar ook iets over te zeggen. Ik ben het ermee eens dat dat debat nu misschien niet zou moeten worden gevoerd. Ik hoop dat u dat ook aan uw collega Elke Van den Brandt zegt, zodat ze die boodschap kan overmaken.

Het feit is dat het Europese certificaat, het green certificate, zal voorliggen op de Europese Raad. De vraag zal zijn of we zullen gebruikmaken van dat certificaat om ook andere zaken mogelijk te maken. Daar hoeven we geen ander woord, geen andere term, geen andere module voor te maken. Vlaanderen heeft voor de drie regio's het voortouw genomen om te zeggen dat we dat met ons agentschap zullen doen en we zullen dat implementeren. Dat betekent dat u een app zult krijgen met een QR-code en dat u die kunt gebruiken als u op vakantie wilt gaan of als u de grens wilt oversteken.

Die mogelijkheden zijn er. Dan is de vraag: moeten we ze daarvoor inzetten? Zo ja, waarvoor moeten we ze inzetten? Moeten we ze daarvoor inzetten? Mijn grondhouding is dat ik hoop dat we zo veel mogelijk mensen gevaccineerd kunnen krijgen tegen 11 juli. Ons plan is strak, maar we halen het, deadline per deadline. Ik hoop dat we tegen eind juli ook zoveel mogelijk mensen een tweede vaccin zullen kunnen hebben gegeven. We hebben een paar weken geleden een moeilijke beslissing moeten nemen over AstraZeneca, maar dat geeft ons wel een voordeel. De intervaltermijn van dat vaccin bedraagt drie maanden. Vanaf juni zullen we dat vaccin niet meer inzetten, want dan zijn de groepen vanaf 41 jaar aan de beurt. De intervaltermijn wordt veel korter en daardoor kunnen we onze ambitie bereiken om zoveel mogelijk mensen ook al eind juli een tweede vaccin te kunnen geven. Laten we eerst de collectieve ambitie hebben om zo veel mogelijk mensen gevaccineerd te hebben.

En, collega Schiltz, het is niet mijn bedoeling om vrijheden in te perken. Het is net mijn bedoeling dat, als – en ik zeg 'als' – in augustus zou blijken dat er nog een aantal randvoorwaarden nodig zijn voor het toelaten van manifestaties, evenementen en andere, we dan een instrument hebben dat we daarvoor zouden kunnen inzetten. Ik hoor sommigen zeggen dat pas in het najaar evenementen en festiviteiten mogelijk zullen zijn. Wel, ik denk dat we er alles aan moeten doen om de randvoorwaarden te creëren opdat dit in de tweede helft van de zomer al voor een stuk zal kunnen. Ja, ik zie u met grote ogen kijken. Maar als we erin slagen – ik ben niet 100 procent zeker of dat zal lukken – om met ons plan de ambities tegen Pinksteren en tegen 11 juli te realiseren, en als we erin slagen om in een volgende fase, die we op dit ogenblik volop aan het voorbereiden zijn met mijn diensten en met het agentschap, tegen eind juli zoveel mogelijk mensen een tweede dosis van het vaccin gegeven te hebben, dan is er toch wel een bijzondere randvoorwaarde vervuld om dat mogelijk te maken. Als er dan nog elementen zijn waarover men zegt dat de risico's te hoog zijn om dit in augustus of in september al te doen, dan kan ik zeggen dat dit instrument daar misschien voor kan dienen. Maar nogmaals: wat mij betreft dient dit niet om de horeca of een kapper te bezoeken.

Collega Sintobin, we hebben het debat hierover gisteren al gevoerd in de commissie. Wat u zegt over de VRT, heb ik gisteren ook met stijgende verbazing gelezen. Ik vind het bijzonder jammer dat een openbare omroep een stuk knipt uit een dergelijk debat, eigenlijk een heel voor- en nastuk weglaat, en dan probeert om daarover te polariseren, wat zorgt voor verwarring. Bij u heeft het blijkbaar gezorgd voor verwarring, bij de mensen heeft het blijkbaar gezorgd voor verwarring. Uit feedback die ik kreeg, blijkt dat het ook bij de VRT gezorgd heeft voor verwarring. Het heeft ook bij collega Van Peel gezorgd voor verwarring. Die verwarring hebben we dus absoluut niet nodig. Alleen al op dat vlak, voorzitter, is het goed dat we dit debat hier hebben kunnen voeren, want ik denk dat zo de contouren opnieuw scherp gesteld zijn. Ik hoop dat de mensen van De afspraak ook gekeken hebben en dat ze 'ontward' zijn uit de verwarring die ze gisteren zelf gecreëerd hebben.

De voorzitter: Dat zou mooi zijn.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): De grote ontwarring! Eerst en vooral wil ik toch wel vertellen dat er, bijvoorbeeld in categorieën als het zorgpersoneel in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, vaak maar een vaccinatiebereidheid is die schommelt rond de 50 procent. Dat is iets waarover ik me echt zorgen maak. We moeten daarop blijven focussen.

Minister, uiteraard is het de hoop dat zo'n attest op termijn overbodig wordt. Tot dat moment kan zo'n attest helpen om meer vrijheid mogelijk te maken. Maar ik ben inderdaad niet ongevoelig voor het argument dat we soms dingen invoeren, die dan een deel van ons leven worden, en die we dan nooit meer afvoeren.

De vraag die we hier willen stellen, is om te werken met een soort sunsetclause, om in de wetgeving en decreetgeving die we over zo'n attest zouden maken ook een datum in te sluiten waarop zo'n attest dan ook zijn nut verliest, waarna enkel een beslissing van het parlement er eventueel voor kan zorgen dat dit wordt verdergezet. Dat zou volgens mij een goede, democratische besluitvorming zijn in dezen, zodat dit geen sluipend instrument wordt dat in ons dagelijks leven binnensluipt in de volgende decennia.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik heb er inderdaad alle vertrouwen in dat u er alles aan zult doen om de groepsimmunititeit hoog te houden en groot te krijgen. Vandaag verschenen er nog tal van artikels, die ook onze collega's in de ander gewesten inspiratie kunnen bieden, door ook de gevaren, nadelen en beperkingen van vaccins uit te leggen. Zo smelt ook de weerstand daartegen als sneeuw voor de zon. Want nu bestaat er nog wel veel verwarring, niet over wat u van plan bent en waar deze regering voor staat, maar wel over wat een vaccin kan betekenen voor individuele mensen.

Ik blijf wel bij mijn punt. Collega Vaneekhout heeft gelijk: de energie moet gaan naar vaccineren, vaccineren, vaccineren. Maar ik wil niet gezegd hebben dat hier 'stoemelings' een akkoord gepasseerd is waardoor een Europese pas opeens gebruikt kan worden om bijvoorbeeld op café te gaan of om naar de cinema te mogen gaan. Daar pas ik voor. Ik mag hopen dat dit allemaal niet nodig zal zijn voor die mega-evenementen. Op een bepaald moment zal 70 tot 80 procent van de bevolking gevaccineerd zijn en zal iedereen daartoe de kans gekregen hebben. 20 procent zal zeggen: 'We willen dat eigenlijk liever niet, we nemen wel dat risico.' Op dat moment stel ik me echt wel de vraag of zo'n paspoort nog nodig is. Moet je dan niet zeggen: 'Luister, vriend, als je ziek wordt, is dat je

eigen schuld en heb je daar zelf voor gekozen.’ Dat is dan zijn eigen vrijheid en verantwoordelijkheid.

Minister, ik besluit: door het werk van de Vlaamse Regering, door het werk van al die mensen in de zorg, door uiteindelijk ook – we hebben het vandaag gehoord – de Europese inzet om de vaccins los te krijgen en de volumes op orde te krijgen, is het rijk van de vrijheid in zicht. Maar het rijk van de vrijheid is voor mij geen land van pasjes en doorvoerbewijzen. Dus alsjeblieft, wees zeer terughoudend en zie dit instrument als een uiterste redmiddel als er toch een kink in de kabel zou sluipen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten – 716 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 716/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.22/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 655 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.22/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De algemene bespreking is geopend.

Collega's, ik moet wel mededelen dat het verslag tijdig verzonden is geraakt, mijn dank aan de verslaggeving. Er is dus geen mondeling verslag nodig.

De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Geachte voorzitter, minister en collega's, de afgelopen maanden kreeg ik van familie en vrienden veel vragen over het Vlaams Parlement en over welke thema's ik zou opvolgen. Zodra ze hoorden dat ik me zou vastbijten in energie, hoorde ik bijna altijd één ding: oei, dan krijg je de zonnepanelen en de terugdraaiende teller op je bord. En kijk, de eerste avond, en dat is exact wat hier nu gebeurt.

De voorzitter: Dan had u op een andere datum moeten komen om uw eed af te leggen.

Staf Aerts (Groen): Dat is waar. *(Gelach)*

Beste Vlaamse Regering, het vertrouwen in uw Vlaamse Regering is door de zonnepanelenkwestie eigenlijk diep onder nul gezakt. Het zorgde voor woede bij vele Vlamingen en die woede bestaat vandaag nog steeds. Het decreet dat hier vandaag op tafel ligt, lost voor hen niets op. Het maakt de koterij rond zonnepanelen alleen maar complexer.

Er zijn twee problemen met dit decreet. Ten eerste zijn er de structurele ongelijkheden tussen de Vlamingen die al een digitale meter hebben en zij die er de komende jaren nog een krijgen. Daar is geen duidelijk antwoord op. Ten tweede blijven de eigenaars van warmtepompen en elektrische verwarming in de kou staan. Het zijn net zij die er het meeste nood aan hebben en het ergste getroffen zijn.

U besliste afgelopen vrijdag dat Vlamingen met zonnepanelen die zich bedrogen voelen, alleen maar een compensatie krijgen als ze beloven niet naar de rechtbank te stappen. Serieus, ik zat nog niet op mijn stoel, of ik viel er al opnieuw af. Met dit decreet verzaakt u aan uw belangrijkste plicht: vertrouwen herstellen en vertrouwen scheppen. Eigenaars van zonnepanelen moeten erop kunnen vertrouwen dat er een oplossing komt. *(Applaus)*

De voorzitter: Proficiat met uw maidenspeech, collega Aerts.

De heer Gryffroy heeft het woord, en daarna de heer Schiltz.

En gelukkig zit collega Bothuyne in het Koffiehuis. *(Gelach)*

Andries Gryffroy (N-VA): Dit gaat over het voorstel van decreet 655, collega Aerts. Dit is een operationeel voorstel van decreet, dat gaat eigenlijk puur over het scheppen van de prioritaire uitrol. Dit was nodig omdat er een prioritaire uitrol voorzien was bij de groep van PV-eigenaars. Er was decretaal voorzien dat dat uitgerold zou worden voor eind 2022. Dit voorstel van decreet gaat louter over het scheppen van deze prioritaire uitrol. Met andere woorden, we maken minder koterijen.

Twee, hier moet er niet gesproken worden over al dan niet naar de rechtbank stappen als je die compensatie krijgt of niet. Dat staat niet in het voorstel van decreet. Dat kan wel besproken worden in de algemene toelichting, enzovoort, maar daar gaat dit decreet niet over.

En om ook op uw andere opmerking te antwoorden: de investeringspremie, die is – voor alle duidelijkheid – variabel, in die zin dat ze afhankelijk is van hoeveel panelen u geplaatst hebt, wanneer u ze hebt geplaatst, en vooral of en wanneer u de digitale meter ontvangen hebt. De Raad van State heeft daar een advies over gegeven, en dat was positief. Met andere woorden: men houdt daar wel degelijk rekening met het feit dat niet iedereen op hetzelfde ogenblik de digitale meter zal hebben, dat niet iedereen op hetzelfde ogenblik die zonnepanelen heeft geplaatst, en dat ook niet iedereen dezelfde hoeveelheid zonnepanelen heeft.

Dit voorstel van decreet gaat over het schrappen van de prioritaire uitrol. Dat heeft als voordeel dat de distributienetbeheerder er perfect voor kan kiezen om straat per straat of wijk per wijk uit te rollen. Dat is volgens een – laat ons zeggen – normale operationaliteit, wat in principe ten goede komt van de totale kost die de distributienetbeheerder zou moeten dragen, en dan al kan doorrekenen via de tarieven.

Wij hebben dat uiteraard, voorzichtigheidshalve, ook doorgestuurd naar de Raad van State, en die zegt dat de opheffing van deze voorrangsregeling niet kan worden beschouwd als een met de Europese richtlijn 2019/944 tegenstrijdige maatregel. Met andere woorden: de Raad van State gaat ook akkoord met dit voorstel.

Ik denk dat dit voldoende is, maar ik denk dat er straks ook nog amendementen komen van de PVDA, en dan kom ik daar straks op terug.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u, collega, ik verwelkom u, en ik ben blij dat u er bent, maar u vult wel grote schoenen, want we zien collega Danen niet graag vertrekken. Hij was een fijne collega. Maar goed, dit gaat inderdaad, zoals collega Gryffroy zegt, over de prioritaire uitrol.

Voordien hadden wij bedacht – de regering – dat het slim was – en dat is ook zo – om de zonnepaneleneigenaars eerst een digitale meter te geven, omdat die data kunnen worden gebruikt voor een flexibel aanbod, enzovoorts, om veel meer met die groene stroom te doen. Dat was natuurlijk in de veronderstelling dat het tarief gunstig bleef, zoals het was. Dat is nu allemaal weg, en dus vervalt ook de nood aan die prioritaire uitrol. En dus plooiën we ons terug op wat de meest rationele uitrol is voor de netbeheerder, en dat is geografisch. Als je in een straat komt, dan doe je alle huizen in die straat, en ga je niet eerst kijken waren alle zonnepaneleneigenaars zitten. Toen was dat voordeel wel groter. Dat is er nu niet meer. Dus vervalt ook de noodzaak voor een prioritaire uitrol. Uiteraard, daar moeten we niet flauw over doen, zonnepaneleneigenaars worden feller gestraft op dit moment, in het huidige tariefsysteem. Tenminste, hun verwachtte voordeel wordt niet gerealiseerd, en daarom is een beetje meer ruimte tot die digitale meter er komt ook wenselijk.

Daarnaast is er natuurlijk ook het politieke akkoord – daar zult u wel al van gehoord hebben, en dat zal ook hier in het parlement komen in de komende weken – over een investeringspremie voor pv-eigenaars om het verwachte verlies te compenseren. Ook een compensatiepremie voor de warmtepomp-eigenaars zit nog in de pijplijn, en ook dat kunnen we hier binnenkort in het parlement verwachten.

Maar vandaag gaat het dus enkel over het schrappen van de prioritaire uitrol. Daarvoor hopen we toch op uw steun te kunnen rekenen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. De toch wel slaafse manier waarop de ongekozen EU-commissaris Dubravka Šuica hier daarstraks werd ontvangen, en door de meeste parlementsleden werd toegesproken, heeft mij vervuld met walging. Het is symbolisch voor de vruchtbare grond van gewillige, onderkruiperige hoveniers die de EU-moloch ook hier in het Vlaams Parlement heeft gevonden, terwijl – laat ons eerlijk zijn – mevrouw Šuica toch ook maar gewoon een uitgerangeerde politica uit Kroatië is, à la Didier Reynders. Zij maakt deel uit van een systeem – de Europese Commissie, dat lak heeft aan nationale soevereiniteit, dat lak heeft aan de Vlaamse identiteit. De soms mooie

woorden die ze heeft uitgesproken – dat kunnen die EU-marionetten natuurlijk goed, want daar worden ze nu eenmaal op geselecteerd, sommigen zouden haar een jukebox vol buzzwords hebben genoemd –, die soms mooi klinkende woorden dus, staan compleet haaks op de weerbarstige praktijk waarbij onze nationale ambities en ons Vlaamse volk steeds verder worden onderworpen aan de dictaten van de Europese Unie.

En dat zijn niet in de laatste plaats de EU-dictaten inzake het klimaat. Als gevolg van haar eurofilie en door haar blind klimaatfanatisme en de daaruit voortkomende zonnepanelenwaan heeft de Vlaamse Regering honderdduizenden Vlamingen bedrogen. Honderdduizenden Vlamingen zien daardoor vandaag tienduizenden euro's in rook opgaan. Al deze Vlamingen dachten, hoopten te zijn ontsnapt aan de torenhoge elektriciteitsfactuur in dit land, maar helaas.

Even erg als dat zonnepanelenfiasco op zich, is het feit dat deze Vlaamse Regering helemaal niets heeft geleerd uit dit zonnepanelenfiasco, want nog steeds staat voor deze Vlaamse Regering niet het verlagen van de elektriciteitsfactuur voor alle Vlamingen voorop, maar wel het dogmatische CO₂-narratief van Anuna, van Greta, van Groen en Ecolo, en dus van de tirannieke Europese Unie die wij hier daarstraks hebben kunnen aanschouwen.

In wat voor een potsierlijk klimaatreligieus gezelschap bevindt deze Vlaamse Regering zich toch? En dat voor een zogenaamd centrumrechtse regering. Deze Vlaamse Regering heeft niet als prioriteit het sterk verlagen van de elektriciteitsfactuur van de Vlamingen, maar ze heeft wel als prioriteit het bestrijden van een levensnoodzakelijke organische stof, namelijk CO₂. CO₂ ofwel koolstofdioxide is een kleurloos en geurloos gas, dat van nature in de atmosfeer voorkomt en dat wij op dit moment allemaal aan het in- en uitademen zijn. CO₂ maakt het leven op aarde mogelijk, het zorgt voor plantengroei, het bemest onze parken en bossen. Nu zou die menselijke uitstoot van broeikasgassen, met name CO₂, de hoofdverantwoordelijke of zelfs de enige verantwoordelijke zijn voor een gevaarlijke opwarming van de aarde. Nu zou die opwarming van de aarde nefast zijn voor onze leefomgeving en zorgen voor onder andere zeespiegelstijgingen. En dus, om een bepaalde temperatuurstijging te voorkomen, zou onze CO₂-uitstoot dus het koste wat het kost moeten worden teruggedrongen. Zo luidt samengevat het politiek correcte narratief dat hier al vele jaren heerst.

Nu, in plaats van op krampachtige en tirannieke wijze te proberen om via CO₂-uitstoot-reductie de klimaatverandering te sturen, zou deze regering moeten focussen op de gevolgen van de klimaatverandering door aan klimaatadaptie te doen. Dat is vele malen goedkoper en het heeft bovendien een veel zekerder resultaat. Kijk naar Nederland, dat al zovele decennia aan succesvolle klimaatadaptie doet via het bouwen van dijken tegen de hogerliggende zeespiegel.

Toch kiest deze Vlaamse Regering niet voor klimaatadaptie en dat kan alleen maar worden verklaard door twee dingen. Eén: hybris of hoogmoed en een megalomaan godcomplex. Twee: big business. De klimaat-business in een giftige cocktail met een soort van machtsgeil ecocommunisme, dat niet in de laatste plaats wordt uitgedragen door die Europese Unie. Het klimaatbeleid is big business op de kap van de belastingbetaler en ten faveure van de klimaatlobby. Het klimaatbeleid is een gedroomd instrument in de handen van politici en overheden die burgers willen onderwerpen aan allerlei nieuwe regels, taksen en belastingen.

Natuurlijk is het verstandig om het gebruik van fossiele brandstoffen geleidelijk af te bouwen en zo duurzaam mogelijk te leven. Natuurlijk is er op zich niets mis met geleidelijke elektrificatie, tenzij men natuurlijk tegelijkertijd zo dwaas is om kernenergie te verbannen zoals de oliedomme partijen van de Vivaldi-regering

doen. Want niet zonnepanelen en windmolens zijn de energiebron van de toekomst, maar wel hoogtechnologische kerntechnologie. Per oppervlakte-eenheid en in verhouding tot de hoeveelheid benodigde grondstoffen leveren kernreactoren onnoemelijk veel meer energie dan windmolens en zonnepanelen. Kernreactoren zijn ook veel betrouwbaarder in hun energiestroom en er zijn nieuwe technologieën op komst die kernreactoren kleiner, flexibeler, nog schoner en ook geschikt voor stedelijk gebruik maken. Zonnepanelen, en vooral windmolens, verpesten daarentegen niet alleen het landschap en de natuur, ze zijn ook qua grondstoffengebruik veel vervuilerder dan kernreactoren in verhouding tot de energie die ze opwekken, de weinige energie.

Wellicht moet deze Vlaamse Regering juist hopen op de klimaatverandering die men zegt te willen tegengaan zodat we meer zon en wind krijgen waardoor windmolens en zonnepanelen dus toch al iets meer energie zouden opleveren dan ze vandaag doen.

Maar zoals ik al zei: het afbouwen van fossiele brandstoffen en elektrificatie moeten geleidelijk gebeuren. Doordat deze Vlaamse Regering echter de klimaatreligie aanhangt, met bijhorende CO₂-dogmatiek en een dwaas ondergangsgeloof, worden de koolstofreductie en elektrificatie razendsnel, veel te snel, door de strot van de burger geramd. Gevolg: de stroom van een gemiddeld Vlaams gezin is op dertien jaar tijd 445 euro duurder geworden. Laat dat even tot u doordringen. De afgelopen dertien jaar is de elektriciteitsfactuur van een gemiddeld Vlaams gezin verhoogd met 445 euro.

En wat is daarvan de hoofdoorzaak? De torenhoge elektriciteitsfactuur is het rechtstreekse gevolg van de overheidsverplichting voor energieleveranciers om meer zogenaamd groene energie aan te kopen. Dat zijn torenhoge kosten die de energieleveranciers uiteraard vervolgens doorrekenen aan de hardwerkende Vlamingen.

Met andere woorden, als partij zit Groen dan wel in de oppositie, maar de facto is het de klimaatreligie van Groen die deze Vlaamse Regering domineert. Deze klimaatgekke Vlaamse Regering stelt immers het potsierlijke geloof dat de mens het klimaat zou kunnen en moeten sturen door middel van obsessieve CO₂-uitstootreductie boven het sterk verlagen van de elektriciteitsfactuur van de Vlamingen. Dat is dom, dat is onrechtvaardig en dat is laakbaar. Dat zullen wij als Vlaams Belang blijven bestrijden.

Dat zonnepanelenfiasco waar wij het hier over hebben, is dan ook louter een gevolg, een logisch gevolg, van deze klimaatreligie, en het voorstel van decreet dat hier nu voorligt, is niet meer dan een doekje voor het bloeden. Het voorstel van decreet wil de uitrol van de digitale meter niet meer prioritair bij de zonnepaneeleigenaars laten gebeuren, maar straat per straat, wijk per wijk, gemeente per gemeente. Er wordt dus geen onderscheid meer gemaakt tussen zonnepaneeleigenaars en niet-zonnepaneeleigenaars.

Op het eerste gezicht lijkt dit een toegift aan de mensen die zonnepanelen hebben maar nog geen digitale meter. Het lijkt een signaal van goede wil van de regering die haar eigen burgers heeft bedrogen. Tegelijkertijd is dit echter een slag in het gezicht van zonnepaneeleigenaars die wel reeds een digitale meter hebben geïnstalleerd, en dit in het volle vertrouwen dat ze konden blijven genieten van het voordeel van de virtueel terugdraaiende teller. Al deze Vlamingen blijven met dit voorstel van decreet grofweg in de kou staan.

Mijn partij, het Vlaams Belang, verzet zich dus tegen de verplichte installatie van de digitale meter, want wij zijn voor keuzevrijheid. Wij vinden, zoals u weet, dat de Vlaming baas is in zijn eigen huis. Dus moeten ook de Vlamingen die reeds een digitale meter hebben, er vrij en kosteloos voor kunnen kiezen om opnieuw

een traditionele analoge meter te laten installeren. De enige manier waarop men de gedupeerde zonnepaneeleigenaars volledig kan vergoeden en deze situatie kan rechttrekken, is door een einde te maken aan de verplichte digitale meter. Niets van dit alles in dit wat ik toch een flutdecreet zou willen noemen. Wij roepen de Vlaamse Regering dan ook op om nu eens eindelijk te stoppen met het spelen van de klimaatslaaf van de EU en nog louter en alleen te focussen op het sterk verlagen van de torenhoge elektriciteitsfactuur van de Vlamingen.

Tot slot – dat is wellicht duidelijk –, stemmen wij uiteraard voor amendement nummer 2, maar zullen wij tegen amendement nummer 3 stemmen.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

U gaat het wel hebben over het voorstel van decreet dat voorligt?

Tom De Meester (PVDA): Mag ik dan niet over de amendementen spreken?

De voorzitter: Natuurlijk wel!

Tom De Meester (PVDA): Ik zal het niet hebben over de klimaatslaven van de klimaatcommunisten van de Europese Commissie.

De voorzitter: Neen, inderdaad, beperk u tot het voorstel van decreet dat voorligt.

Tom De Meester (PVDA): Dat was ik van plan, voorzitter; ik was van plan om het interessante debat over het voorstel van decreet van collega Gryffroy en anderen te voeren. Het voorstel van decreet dat nu op de tafel ligt, zorgt ervoor dat de zonnepaneeleigenaars die nog genieten van een analoge terugdraaiende teller, niet langer worden beschouwd als een prioritaire doelgroep bij de uitrol van de digitale meter. Ze krijgen met andere woorden uitstel van executie. Voortaan wordt de slimme meter geografisch uitgerold: straat per straat en wijk per wijk.

Collega's, u kunt natuurlijk wel zeggen dat dat de meest rationele oplossing is, maar daarom is het natuurlijk nog niet de beste of de meest rechtvaardige oplossing. Het is natuurlijk goed dat zonnepaneleneigenaars die nu nog kunnen terugdraaien, dat nog enkele jaren kunnen blijven doen, maar dit voorstel van decreet biedt geen oplossing voor alle andere problemen die dat zonnepanelenfiasco van de Vlaamse Regering heeft gecreëerd. Collega's, als u mij niet gelooft, dan gelooft u misschien die actievoerders, die ondertussen vier maanden na dat arrest, actie blijven voeren, onlangs nog tot aan dit parlement. De mensen blijven boos, woest over wat hun is aangedaan. Ze blijven zeer kwaad, met name op de Vlaamse Regering.

Zonnepaneeleigenaars aan wie wel al een digitale meter werd opgedrongen, zijn met dit voorstel van decreet niet geholpen. Die gebroken belofte van vijftien jaar terugdraaien, die veel mensen koud heeft gepakt, wordt niet hersteld. Eigenaars van warmtepompen zijn met dit voorstel van decreet niet gered van een zware energiefactuur. Die problemen, het gevolg van het Vlaamse wanbeleid, kunnen nochtans wel worden opgelost. Ik zie dat collega Gryffroy verheugd is dat ik mijn amendementen opnieuw heb ingediend. Wij hebben die in de commissie ook al besproken. Collega's, met die amendementen zorgen wij ervoor dat mensen opnieuw de vrije keuze krijgen. Vrije keuze, ik vind dat iets fundamenteels. Willen mensen een slimme meter, geen probleem: als Fluvius in de wijk passeert, dan pakken ze die slimme meter. Willen mensen echter geen slimme meter, dan krijgen ze in ons voorstel het recht om die te weigeren. Iedereen krijgt recht op een klassieke Ferrarismeter. Geen verplichting. Natuurlijk zullen de collega's van de meerderheid, collega Gryffroy op kop, hier straks molenwiekend argumenteren

dat de Raad van State heeft gezegd dat de slimme meter moet worden verplicht, want dat we anders het door Europa opgelegde doel van 80 procent in 2024 niet gaan halen. Tja, collega's, ik heb het in de commissie ook gezegd: zorg er dan voor dat die slimme meter aantrekkelijker wordt. *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Collega, ik zal u straks uitleggen hoe u dat wel kunt doen.

De voorzitter: U mag dat ook nu doen.

Tom De Meester (PVDA): Collega Schiltz, als u de slimme meter alleen maar verkocht krijgt door die te verplichten, dan is die slimme meter blijkbaar dan toch niet zo interessant als u altijd beweert. Het is het ene of het andere. Ofwel is dat een fantastisch goed systeem, en dan zouden de mensen in de rij moeten staan aanschuiven voor een slimme meter. Ofwel is het een slecht systeem, en dan kunt u dat alleen maar gefikst krijgen door de mensen de arm om te wringen. Ook als de digitale meter niet verplicht is, blijft het mogelijk om de doelstellingen voor de uitrol van digitale meters te behalen. Collega's, dat kan lukken als de regering ervoor zorgt dat de digitale meter financieel voordelig is, zodat mensen er zelf voor kiezen. Dat is de correcte manier om die Europese doelstelling te halen. Maak dat financieel aantrekkelijk, overtuig de mensen, in plaats van een financieel nadelig systeem te verplichten.

Collega Schiltz, een van de punten waaraan deze regering of dit parlement wel iets kan doen, is bijvoorbeeld het probleem van de doorrekening van die groenestroomcertificaten in de factuur. Dat probleem kan men wegwerken. Het is onder meer dat systeem dat ervoor zorgt dat het verschil tussen injectie- en afnameprijs zo groot is. Dat is volledig de bevoegdheid van dit parlement. Ik stel u dus de vraag: als u bereid bent om die slimme meter aantrekkelijker te maken, bent u dan niet bereid om die kosten uit de factuur te halen en dat op een andere manier uit de algemene middelen te financieren, en op die manier de businesscase voor een slimme meter voor de mensen te verbeteren?

Collega's, een verplichting zal het in geen geval oplossen. Men doet dat trouwens met de vaccins bijvoorbeeld ook niet. Men wil een vaccinatiegraad van 70 procent, maar dat betekent toch niet dat men de mensen manu militari naar een vaccinatiecentrum brengt om ze daar gedwongen een spuit in de arm te zetten. Dat is op vrijwillige basis, vanuit het principe dat men de mensen ervan gaat overtuigen dat die vaccins nuttig zijn, in plaats van ze te verplichten. Wel, datzelfde geldt voor de digitale meter. In plaats van de mensen te verplichten, overtuig hen. Positieve stimuli, vrije keuze: op die manier kan men ook het draagvlak voor duurzame energie en een 'smart grid' verbeteren en vergroten. Dat is een heel belangrijk punt. Nu is dat niet zo: door een slecht systeem te verplichten, ondergraven jullie zelf volledig het draagvlak. De feiten bewijzen dat: het aantal meterweigeraars is sterk gestegen. Hoe zou dat komen, denken jullie? Hoe zou het nu komen dat mensen geen slimme meter meer willen installeren, dat ze de deur toedoen als Fluvius belt? Hoe zou dat komen? Misschien omdat het een slecht systeem is.

De voorzitter: Collega Bothuyne, u mocht eigenlijk niet van mij. Uw collega's van de meerderheid hebben het al voortreffelijk uitgelegd. Maar u krijgt toch nog kort het woord.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank u voor uw oneindige goedheid, voorzitter.

De voorzitter: U kent mij.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het is daarom dat ik het nog eens expliciet vermeld.

De voorzitter: Dank u wel. Dat mag in het verslag. *(Gelach)*

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, dit voorstel van decreet is inderdaad niet dé oplossing, niet dé oplossing voor alle eigenaars van zonnepanelen die geconfronteerd worden met de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof. Maar het is wel een cruciaal onderdeel van de puzzel die we samen aan het leggen zijn om zonne-energie opnieuw de rendabiliteit te geven die we allemaal wensen dat die geeft. Die puzzel bestaat uit meerdere stukken, bestaat uit een retroactieve investeringspremie voor mensen met zonnepanelen die op dit moment al een digitale meter hebben of in de toekomst een digitale meter laten installeren, bestaat uit extra ondersteuning voor mensen met warmtepompen bijvoorbeeld, die daar extra in hebben geïnvesteerd, bestaat uit de terugleververgoeding die we hier twee weken geleden opnieuw mogelijk gemaakt hebben voor mensen die als prosumpt ook energie aan het net leveren, bestaat uit zowel technische als andere manieren om het eigen verbruik te gaan optimaliseren, bestaat uit nog heel wat andere zaken die ervoor gaan zorgen dat zonne-energie in de toekomst effectief nuttig is.

Bij het eerste debat dat we hier gevoerd hebben, toen het arrest van het Grondwettelijk Hof geveld is, heeft onze fractie gezegd dat we tijd hebben om de digitale meters uit te rollen. 80 procent in 2024, 100 procent in 2029: dat is de juridisch bindende doelstelling die we moeten nastreven. We moeten die tijd kunnen gebruiken. Dit voorstel van decreet zorgt ervoor dat we die tijd kunnen nemen ten aanzien van de eigenaars van zonnepanelen die op dit moment nog geen digitale meter hebben. Het is dus een cruciaal puzzelstukje om ervoor te zorgen dat ook daar de rendabiliteit geoptimaliseerd wordt.

We hebben in de commissie uitgebreid over de voorstellen van de PVDA gesproken. Het komt erop neer dat na het advies van de Raad van State gebleken is dat de voorstellen van de PVDA meer problemen creëren dan dat ze oplossen. De collega's van de PVDA zijn zo vriendelijk geweest om hun eigen problemen proberen op te lossen met een bijkomend amendement, dat ook hier vandaag opnieuw voorligt en waarbij ze zeggen: 'we creëren problemen, maar beste regering, los ze alsjeblieft voor ons op'. Wij vrezen dat dat niet de juiste manier is om dit delicate dossier aan te pakken en dat dit ook van weinig respect getuigt ten aanzien van de eigenaars van zonnepanelen, die op dit moment met heel veel vragen zitten, met heel veel onzekerheid geconfronteerd worden. Ik denk dat het van weinig respect zou getuigen mochten we hier een advies van de Raad van State opnieuw naast ons neerleggen en zomaar eventjes iets goedkeuren wat uiteindelijk geen enkele oplossing zal opleveren. We zullen die amendementen dus niet ondersteunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega De Meester, als u zegt 'zorg dan dat het aantrekkelijker wordt', en ik zeg dat dat een beetje moeilijk is, want dat we als parlement geen bevoegdheid hebben over de tarieven, zegt u: 'ja maar, ik weet het wel, zorg maar dat het financieel aantrekkelijker wordt'. We moeten er dus geld tegenaan gooien. We moeten de mensen geld geven voor een digitale meter. Dat is eigenlijk wat u zegt. *(Opmerkingen van Tom De Meester)*

Ja, ik weet het, ik heb uw amendement ook gelezen. De Raad van State zegt dat we het moeten oplossen, dat we een invulling moeten geven om die Europese doelstelling van 2024 te halen. En dan schrijft u laconiek in: 'De regering moet een aantrekkelijk kader ontwikkelen om de doelstellingen te halen'. Ja, dat is waar, de regering moet ook zorgen voor wereldvrede, voor een stijgende

welvaart, het liefst met 10 procent, een dalende armoede, het liefst met 50 of 60 procent. Je kunt zo tal van doelstellingen in een voorstel van decreet schrijven, dat heeft geen zin. Het gaat erover – ik zeg het u nog eens – dat het de regulator is die in dit land de tarieven bepaalt. Het is niet het wanbeleid van de Vlaamse Regering dat ervoor zorgt dat we dit voorstel van decreet maken, het is de vernietiging van een regeling die exact doet waar u voor pleit: mensen tarifaire zekerheid geven, zodat die digitale meter nul impact had op hun tarief. Nul! Dat was onze bedoeling. Dat is in dit land een complex gegeven, dat geef ik toe.

Ik heb in de commissie heel nederig gezegd – en ik zal het nog eens doen – tegen iedereen, tegen u, dat het mij spijt dat het niet gelukt is. En zoals dat gaat in de rechtsstaat, roept de rechtbank de wetgever af en toe tot de orde en zegt: 'Uw decreet, dat gaat niet.' En dus maken wij een nieuw decreet.

Vandaag de dag, met dit voorstel van decreet, wordt er geen digitale meter door je strot geramd. Er komt tijd voor de regering om verder na te denken, om flankerende maatregelen te nemen, om in overleg te treden – wij als parlement ook – met de regulator om te bekijken hoe we dat nu gaan aanpakken, welke kaders wij kunnen zetten als parlement, zonder dat ze opnieuw vernietigd worden door het Grondwettelijk Hof, en welke beslissingen de regulator moet nemen om die digitale meter aantrekkelijk te krijgen.

Want één ding is zeker: we hebben hem nodig. Hij biedt veel opportuniteiten en hij kan de elektriciteitsfactuur van heel veel Vlamingen, ook zij die geen zonnepanelen kunnen betalen, goedkoper maken. Ik ben blij dat u alvast de noodzaak van de digitale meter omarmt. Over de manier waarop die er moet komen, zullen we, denk ik, niet gauw tot een vergelijk komen. Dat is dan maar zo.

Alleszins, collega's, voor de duidelijkheid: dit voorstel van decreet biedt ruimte om tot een gefundeerde en rendabele uitrol van de digitale meter te komen voor veel meer Vlamingen.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Collega's, laat ons er toch geen karikatuur van maken. Als ik jullie hier bezig hoor, dan is het de PVDA die met haar amendementen problemen creëert. Het is zeker niet het wanbeleid van de Vlaamse Regering. Neen, het is allemaal de schuld van de amendementen van de PVDA. *(Opmerkingen)*

Dat is hier expliciet gezegd. Laat ons toch een keer de puntjes op de i zetten. Wie heeft er eigenlijk gezorgd voor die oversubsidiëring van de grote zonnepanelenparken indertijd? Dat was toch niet de PVDA met haar amendementen, dacht ik. Het was toch zeker wel de meerderheid in dit Vlaams Parlement die daarvoor gezorgd heeft? Wie heeft ervoor gezorgd dat wij met z'n allen 1 miljard euro per jaar betalen aan groenestroomcertificaten? Niet de PVDA, dacht ik. Wij waren van in het begin tegen. Neen, Open Vld, CD&V en de N-VA hebben daarvoor gezorgd. Wie heeft er de mensen beloofd dat ze vijftien jaar lang zouden kunnen genieten van de terugdraaiende teller? Niet de PVDA, dacht ik. Neen, de Vlaamse meerderheidspartijen.

En wie heeft er nu een krakkemikkige regeling – een compensatieregeling, zogenoemd – uitgewerkt? De Vlaamse meerderheidspartijen hebben dat uitgewerkt. En wie heeft ervoor gezorgd dat mensen die die premie krijgen, niet meer naar de rechtbank kunnen stappen om volledige genoegdoening te eisen? Ook diezelfde Vlaamse meerderheidspartijen. En dan zijn jullie verwonderd dat de mensen staan te protesteren, actiegroepen oprichten en duizenden handtekeningen voor petitie ophalen tegen jullie wanbeleid. Dat wanbeleid, collega's, is jullie verantwoordelijkheid. Dat moeten jullie zeker niet proberen af te schuiven op de PVDA.

Collega Schiltz, u hebt precies niet goed geluisterd naar wat ik gezegd heb. U zegt dat de regulator bevoegd is voor de tarieven. Ja, maar het Vlaams Parlement is bevoegd om de regeling van de groenestroomcertificaten te herzien. Dat is onze bevoegdheid. Dat is niet de bevoegdheid van de regulator, want wij bepalen het decretale kader daarvoor. Ik herhaal mijn vraag, collega Schiltz. Er is iets dat u wel kunt doen om het probleem niet helemaal, maar mee te helpen oplossen, en dat is de groenestroomcertificatenkosten en de openbaredienstverplichting (ODV) uit de factuur halen en via de algemene middelen verrekenen, en op die manier het verschil tussen de injectieprijs en de afnameprijs verkleinen. Dat is volledig onze bevoegdheid. Waar wachten we eigenlijk op, collega Schiltz? Waar wachten we op?

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Heeft de heer Aerts nog altijd zin om in die commissie te gaan zetelen? *(Gelach. Opmerkingen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 655/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 655/5)

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 2/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 655/5)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 3.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Deze test is goed verlopen.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten – 716 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Redenen voor onthouding?

De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): De gelijkschakeling die men voor ogen heeft, is voor ons zeker positief, maar wij zouden graag een fundamentele debat zien over de percentages die gehanteerd worden inzake de reserveopbouw.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Mijnheer Brusselmans, ik neem aan dat u zich hebt onthouden om dezelfde redenen als bij de vorige stemming? (*Instemming*)

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.22/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009

– 655 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Artikelsgewijze stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 1 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Tom De Meester, tot vervanging van artikel 2.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Tom De Meester, tot invoeging van een artikel 2/1.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 3.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 3 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 12 mei 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenbove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Hannelore Goeman, Freya Perdaens: bevallingsverlof;

Sihame El Kaouakibi, Steve Vandenberghe, Orry Van de Wauwer: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Els Ampe

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An

Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der

Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els

Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters